

Maakonna kaunimad kodud valitud

Lk 8-11

Kalev Kask:

ajalugu, kogukond ja kogudus moodustavad ühe terviku

Lk 12-13

Põrgupõhja retke võitis Scouts-pataljon

Lk 4

Juurus peeti kihelkonnapäevi

Lk 32

AVASTA LÄÄNEMAAD

Mudaravilaist kasvasid välja spaad. Lk 2

Suurimad suveüritused. Lk 4

• UUDISED • NÕUANDED • AJAVIIDE

OSTAB

kasvavat ja ladustatud võsa ning raiejäätmeid.

53 43 9250

Kaur@reinpaul.ee

RAPLAMAA Sõnumid

KOLMAPÄEV, 12. juuli 2017 Nr. 28 (2986)

Sõltumatu nädalaleht | www.sonumid.ee | Hind 1.98 €

Juuru vallavanem jäi valimata

Lk 3

Foto: JUULIJA KUUM

Juhtkiri

Uhkustamise asemel peaksime silmad maha lööma

Läinud kolmapäeval teatasime, et Rapla volikogu kuulutas maakonnakeskuse korvpallipealinnaks. Toimetusse laekus selle peale mitu vastakat reageeringut. Loomulikult oli neid, kes otsuse õigeks kuulutasid, sest Eestis ei ole tõesti just väga palju väikelinnu, kus mõne sportmängu viljelemisega nii kõrgete saavutusteni on jõutud ja sellepärast väärib ka tulemus igati tunnustamist.

Aga oli ka teisi, kes leidsid, et pealinnaks hakkamine ei ole mitte pelgalt au asi, vaid sellega käib kaasas ka kohustus saavutatud taset mitte ainult hoida, vaid ka arendada ja aastatega kogutud oskusi teistega jagada. „Ja pealegi,“ öeldi, „au ei ole igavene“ ning viidati Rakvere saatusele, kus ka korvpall korraks uhkelt öitsele puhkes, et siis peagi närtsida.

Kolmandad, peamiselt siit võrsunud haritlaskonna ja kultuuri esindajad, ütlevad, et üle maailma üheks või kaheks hooajaks sisse ostetud professionaalsete pallurite igapäevase töö selline esile upitamine ei ole aus ennast Raplaga püsijuurte kaudu seotuna tundvate inimeste suhtes – Raplas on palju ka teisi väärtusi, mille kandjad ja hoidjad on just nimelt raplalased ise ja nende väärtustamine võiks meile kõigile tõelist ja püsivat au teha.

Raplamaa Sõnumid on ka varem avaldanud oma suhtumist „pealinnastamisega“ eputamisse – kui ühes riigis on kümme linnakest ja kõik nad on kuulutanud ennast pealinnaks, siis devalveerib see staatuse tegelikku tähendust. Loomulikult on uhke, et Raplas resideeruvatel korvpalliklubidel on õnnestunud riigi spordielus nii kõrgele tasemele pürgida, aga piisaks täiesti, kui selle peale öeldaks, et Rapla on samapalju korvpallilinn kui koorilaululinn, kirikumuusikalinn, kaas-aegse kunsti keskuse linn või hoopis väga kõrget tunnustust vääriv pärimuskultuuri keskus.

Paraku on korvpalli kõigest muust kõrgemale asetamine mõneti ka mitme olulise kohustuse täitmatajätmise varjamine. Näiteks kirjutab tänase lehe 7. leheküljel Leili Kaas, maakonna üks väärikamaid sporditegelasi, murelikult Rapla kergejõustiku absoluutsest nullseisust. See ei ole juhtunud äkki, vaid on aastatepikkuse probleemi eiramise tagajärg.

2003. aasta 3. mai Nädalises ilmunud kirjutises „Kas me vajame staadioni?“ on spordiliidu juhatuse esimees Henno Kaas ennustanud, et kui hoiakuid ei muudeta, siis „me jääme lihtsalt ajast maha“. Täna peame tunnistama, et ole-megi maha jäänud. Üks Eesti kergejõustiku tulevikulootusi on Kuimetsast pärit Karl Robert Saluri, muiide, Raplamaa parim noorsportlane 2011. Paraku ei kuulu tema kuulsus mitte kuidagi Raplamaale, sest siin ei ole ta saanud ennast arendada... ja nii ongi!

Ajaleht 25 aastat tagasi

Merelaevandus laenas riigile raha

Nädalaring 14. juulil 1992: Vähi valitsus on lubanud sel nädalal hakata klaarima võlga pensionäridele. Sotsiaalfond on küll tühi, aga valitsuse on lubanud pigist välja aidata Eesti Merelaevandus – firma laenab Eesti riigile pensionide maksmiseks raha.

Raplas uus pood

Neljapäeval (9. juulil - toim.) avati Raplas uues teenindusmajas (praegune kohtumaja – toim.) aktsiaseltsi RAES Karma ni äri. Ostjaid on eriti huvitanud Tallinna linnuvabriku ja Rakvere lihakombinaadi tooted, mida tuuakse otselepingute alusel kaks korda nädalas. Suures valikus on müüa Soome kuld- ja hõbeehteid. Edaspidi tahetakse Norra ja Rootsi firmadelt tuua trikootaži, Peterburist raadiokaupa.

Vasara varadel uus omanik

Vahetult enne rahareformi müüs tootmiskoondis Vasar oma Raplas asunud varad osaühingule Purila. Kohalikud võimud olid tehingust kuuldes alguses üllatunud, siis aga pahased, et nendega polnud suvatsetud ostu-müüki kooskõlastada.

Kino sai viimast korda raha ja lapsed ei maksa tulumaksu

Rapla valla volikogu otsustas vabastada üldhariduskoolide õpilased üksikisiku tulumaksu maksmisest koolivaheajal ja hooajatöödel (metsaistutamine, koristustööd jms) töötamisel. Volikogu eraldas kinovõrgule raha, aga ütles juurde, et see oli nüüd viimast korda.

Nalja kah

Lapsesuu. Ema laulab väikesele Priidule unelaule, üks südamlikum kui teine. Viimaks ütleb Priit: „Kuule, kas sa laulad veel kaua, või lased mind lõpuks magama ka jääda?“

Südamelt ära

Armastusest sündinud aiad

Stina Andok

Igal aastal võtan ma ette teekonna meie maakonna eri nurkadesse, et tutvuda piirkonna kaunistate kodudega. Mulle meeldib seda teha mitmel põhjusel. Osalt kindlasti sellepärast, et mul avaneb seeläbi võimalus sõita sinna, kuhu muidu väga harva satun ning saan seeläbi tunda end oma kodupiirkonnaga rohkem tuttavana.

Teine meeldiv osa on inimesed. Inimesed meeldivad mulle peaaegu alati. Eriti just need, kes on millegi heaga vahelduseks hakkama saanud. Kaunite kodude omanikud on siiani eranditult olnud just sellised inimesed. Veelgi enam, nad on head ja teinud midagi head, aga nad ei pea oma tehtut tähtsaks. Nad on tagasihoidlikud oma uhkusega, naeratavad alati lahkelt ning räägivad sellest, kuidas kõige muu kõrvalt oma elus on leidnud aega ja võimalust, et luua enda ümber ilu.

Ja siis on veel need kodud. Need aiad. See ilu! Mis aeg sinna on pandud, milline vaev! Niitmine, rohimine, väetamine, kastmine, pügamine, tõrje, istutamine, kaevamine, otsimine, ostmine, planeerimine. Hästi suur austus tekib inimese vastu, kes oma tai-

medega vestlusi peab, nende pärast muret tunneb ja neid vaadates heldinult naeratab. Mõtlen, et see inimene on elus midagi õigesti teinud, kui tal on armastust, mida saab oma aiaga jagada. Head inimesed on need, kes hoolivad loomadest ja loodusest.

Kuigipalju on ilmselt igal aia-armastajal ühist, kuid kauni kodu konkursil otsin ja leian ma just seda, mis eristaks. Iga inimene on erisugune, oma suhtumise, hoiakute ja eelistustega ning igal kodul ja aial on oma lugu. Iga looga saan ma piiluda pisut aia looja hingesoppidesse – miks ta aias toimetab, mida ta saavutada üritab. Kõige enam paljastavad alati lemmikud. Peaaegu alati ei ole lemmikuks mitte aia säravaim õis, vaid hoopis

Mõtlen, et see inimene on elus midagi õigesti teinud, kui tal on armastust, mida saab oma aiaga jagada.

see, mis kannab endaga mälestust möödunust.

Näiteks vanaema aiast pärit taim. See on mälestus vanaemast. Tema kasvas neid, puudutas nende õisi ja kobestas mulda nende ümber, järelikult talle meeldisid need. Nüüd saan neid imetleda oma aias, rääkida nendega ja olla seeläbi lähedal oma vanaemale. Iga päev, kui istun seal puu all terrassil, kohvitass käes, ma vaatan seda pojen-gipõõsast ja meenutan oma vanaema silmi. Oma pojengi eest hoolitsedes kannan hoolt

justkui ka oma vanaema eest, kasvõi hingelt, nii nagu tema minu eest, kui mina alles sirgusin ja kastmist vajasin.

Justkui oleks see rõõm ja rahulolu, mida inimene tunneb, kui tema mulda puistatud seemnest sirgub vars ning seejärel puhkeb õide lill, geenidega edasi kantav. Nagu lapsesaamise soovgi. Bioloogiline ja ürgne. Sul on võime ja võimalus, järelikult tuleb seda kasutada. Külvata, oodata ja seejärel rõõmustada. Jalutada aias ringi ja naerata oma õitele, neid puudutada, julgustada.

Siis ka mõni ime, et teadlased on leidnud aianduses teraapiavormi, mis aitab inimestel maadelda depressiooni ja ärevusega. Aed, mis vajab pidevat hoolt, annab võimaluse tunda end vajalikuna, vajatuna, olulisena. Aed nõuab, karjub hääletult, aga annab vastu lahkelt tunde, et oled midagi

saavutanud. Ja lõpuks oledki lapsevanem, kes ei saa päikeselisel päeval kodust ära minna, kuna lapsuke vajab hoolt või kel eemal olles tikub igatsus põue.

Hea on, et on aed ja et seda on palju. Aias toimetamine trenni küll ei asenda, kuid pidavat siiski pulssi kiirendama ja seeläbi südamele tööd andma. Seepärast soovitakse aktiivset aiandust eriti just vanuritele. Lapsed pididki oma vanemaid noorena hoidma, seega mina seda teooriat juba usun.

Küsitlus

Kas eelistate Raplasse enne täismöötmes staadionit või spaad?

Meelika, massöör: Spaad. Igal juhul. Kõik on Raplast praegu nii kaugel.

Sander, tehnikajuht: Mõlemad on head, aga kui valida, siis eelistan staadionit.

Siim, automaaler: Staadion kindlasti. Igati kasulik ja odavam.

Heino, autokooli õpetaja: Mõlemad on head, aga spaad oleks parem. Rohkem võimalusi.

Regina, klienditeenindaja: Spaad, kuna mul on väike laps. Staadionile teda veel ei vii. Spaas saab puhata, Raplas ei ole praegu kohta puhkamiseks.

Pille, klienditeenindaja: Kindlasti spaad, sest need on toredad ja mulle meeldib spaas käia.

Küsis Stina Andok
Pildistas Juulija Kuum

Päevapilt

Foto ja tekst: RAUNO VAHTRE

Kas sina oled mõelnud, millisena linnud kirikuid näevad? Juuru kiriku vaade.

Juuru vallavanem jäi valimata

Reede õhtul toimus Juuru vallas valla volikogu erakorraline istung. Pärast vallavalitsuse ning volikogu esimehe tagasiastumist tuli volikogul olulisi otsuseid langetada.

Katri Reinsalu

Istungi päevakorras oli algul kuus punkti. Koosolekut juhtis volikogu aseesimees Marina Runno. Ta ütles kohe alguses, et vajadusel tehakse päevakorras jooksvalt täiendusi. Ta avaldas lootust, et koosolek sujub rahulikult.

Esimese punktina moodustati hääletugemiskomisjon, mis on traditsiooniliselt koosnenud vallavalitsuse liikmetest. Sel korral kuulusid komisjoni vallasekretär Ülle Eesik-Pärn, infospetsialist Anu Lillemägi ja raamatupidaja Tamara Anderson.

Järgmiseks võeti ette volikogule uue esimehe valimine. Kuuno Ahlberg esitas kandidaadiks Marina Runno. Tiina Tiitso täiendas nimekirja Hannes Valdi nimega. Mõlemad olid nõus kandidee-

rima. Runno kogus salajasel hääletusel viis ning Vald kolm poolthäält. Selle tulemusega sai volikogu uueks esimeheks Marina Runno.

Järgmisena valiti uus esimees eelarve- ja majanduskomisjonile. Ainukeseks kandidaadiks esitati Raivo Kask. Kõik volikogu liikmed hääletasid tema poolt.

Pärast seda päevakorrapunkti tehti vaheaeg. Kuna Runno valiti volikogu esimeheks, tuli järgmisena täita aseesimehe koht. Runno esitas kandidaadiks Kuuno Ahlbergi. Ka Hannes Valdi püüti esitada, kuid ta ei andnud nõusolekut. Salajase hääletuse käigus kogus Ahlberg kuus poolt- ja kaks vastuhäält ning seega oli volikogu uus aseesimees valitud.

Pärast järjekordset pausi tulnuks hakata valima valla-

Hääletamistulemuste lugemine.

Foto: JUULIJA KUUM

vanemat, kuid Ahlberg tegi ettepaneku valimine edasi lükata, sest läbirääkimised kandidaadi osas alles käivad. Seitse volikogu liiget oli selle poolt, üks jäi erapooletuks.

Päevakorra viimane punkt oli informatsiooni jagamine. Esimese hooga pandi paika, et järgmine erakorraline istung võiks kuu lõpus aset leida.

Tiina Tiitso tõstatas küsi-

muse, kes vallavanema asemel valda senikaua juhib. Runno vastas, et spetsialistid jätkavad oma tööd, aga volikogu peab andma kellelegi allkirjaõiguse.

Esimesena vajasisid allkirjastamist juba edukaks tunnistanud riigihanked. Neid oli vallasekretäri sõnul hetkel kaks ning need mõlemad puudutavad kooli rekonstrueerimist. Ta lisas, et allkirjastamine ise kohustusi ei pane, sest leping jõustub alles siis, kui tuleb rahastamisotsus.

Veel vajasisid allkirja projektitaotlused, mis puudutavad digitaristut. Lisaks tuleb tegeleda ka arvete kinnitamisega.

Ahlberg leidis, et ehitusvaldkonnaga on hästi kursis valla keskkonna- ja maaspetsialist Vallo Leinberg. Tiitso pakkus välja valla arendus- ja kultuurispetsialisti Aili Normaku nime. Leinberg ütles, et eelistaks, et selle teemaga tegeleb Normak, kes on asjaga tihedamalt seotud, ning taandas end. Seega sai volituse Aili Normak.

Veel enne istungi lõppu soovis Runno vallavalitsusele jaksu. Ta soovitas ametnikel eelseisva puhkuse ajal jõudu koguda, sest pärast puhkust tuleb vallaasjadega edasi minna.

TELIA TV-GA NÄED EESTI KANALEID EDASI

al 6 €/kuus

 20+ telekanalit

 Tasuta filmiriiul

 Kordus TV

 Kõik vajalikud seadmed

Küsi lisa ja liitu:
644 0909
telia.ee/eestikanalid

Osa EKRE katuserahast tuli Rapla maakonda

Siim Jõgis

Juuli alguses kirjutas Eesti Päevaleht sellest, et Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE) sõlmis Keskerakonnaga salakokkuleppe ning sai 100 000 eurot presidendivalimiste lubaduste lunastamiseks. Artiklis on välja toodud ka Eesti vallavalitsused, kes sellest raha jagamisest tulu said. Kaks neist asuvad Rapla maakonnas.

Artikli sisu oli tegelikkuses vähem dramaatiline kui pealkirjast esialgu aimata võis. Tegemist oli poliitiliste katuserahade jagamisega, millega tegelevad kõik erakonnad. Ka Eesti Päevalehes ilmunud artikli autor tõdeb, et tegelikult me selle salakokkuleppe sisu ei tea.

Selle kokkuleppe tulemusena tuli Rapla maakonda 20 000 eurot. Pool sellest Raikküla ja teine pool Kaiu vallavalitsusele. Raikküla vallavalitsus sai 10 000 eurot Lipa koolimajas asuva vabaajakeskuse seltsitegevuse ruumi ja õppeklassi renoveerimiseks ning õppeklassi arvuti ja esitlusseadmete hankimiseks.

Raikküla vallavolikogu esimees Anne Kalf ütles, et kui see pakkumine tuli, oli vald kohe valmis sellest kinni haarama. Ta lisas, et kui keegi arvab, et see summa tuli mingisuguste teenete või vastutteenete eest, siis see ei vasta tõele.

“Olen Lipa küla fänn. Olen valmis kõigeks, et seda maja säilitada. Ma ei taha näha, et valdade ühinemise käigus muutuks Lipa koolimaja müügiobjektiks,” sõnas Kalf.

Ta rääkis, et EKRE esi-

mees Mart Helme käis Lipa koolimajas ühel kultuuriüritusel ning seal sai temaga õppeklassi renoveerimist arutatud. Seejärel saigi vald ettepaneku, et saada katuserahade kaudu toetust.

Renoveerimistööde algusega lõpuaga ei osanud Kalf esialgu öelda. Kuna praegu on puhkuste aeg, siis tõenäoliselt lükkub see edasi vähemalt sügisesse. Aega selle töö lõpetamiseks on Raikküla vallas 2018. aasta lõpuni. Lisaks renoveerimisele loodetakse klassi paigaldada ka statsionaarne projektor. 10 000 euro saamiseks on Raikküla vald sõlminud rahandusministeeriumiga sihtotstarbelise lepingu ning millekski muuks kui klassiruumi renoveerimiseks seda summat kasutada ei saa.

“Varem olid riiklikud investeeringud, aga kahjuks nüüd on need kadunud. Tundub, et nüüd käivad investeeringud läbi erakondade ja vastavalt erakondlikele soovidele,” ütles Kalf. Ta lisas, et tegelikult on Raikküla vald saanud toetust ka Sotsiaaldemokraatliku Erakonna katuserahade jagamisest. Selle sihtotstarve on rajada keraamikaklassi korralik ahi. Töö ei ole veel käiku läinud, sest Raikküla vald ei ole Raplamaa Partnerluskogu Leaderi meetmest sellekohast toetust saanud.

Kaiu vallavalitsus sai Eesti Päevalehe artikli kohaselt kokku 10 000 eurot kahe objekti tarbeks. Esmalt 3000 eurot Vahastu Trehvamise Tarele inventari (mööbel, nõud) soetamiseks. Teiseks saadi 7000 eurot Kaiu ja Kuimetsa turvalisemaks muutmiseks, mille sisse käib näiteks

Põrgupõhja retke võitis Scoutspataljon

Laupäeva, 8. juuli õhtul jõudis Eidaperes Kassivõllimäel lõpule tänavune Põrgupõhja retk. Kõige väiksema karistuspunkti arvuga ületas finišijoon Scoutspataljoni I võistkond koosseisus Valdo Hälvin, Priit Lillemets, Sten Sil-laots ja Kaarel Tasa. Põrgupõhja retk ei olnud nende meeste jaoks midagi uut - kõik mehed on ka varem osalenud.

Siim Jõgis

Tänavusele võistlusele anti start neljapäeva, 6. juuli varahommikul Sillaotsa talumuuseumis. Rajale läks kaksteist võistkonda, keda ootasid ees kolm päeva metsas ning metsavendade elust inspireeritud ülesanded neljateistkümnes kontrollpunktis. Reede õöl vastu laupäeva võtsid kohtunikud siiski vastu otsuse, et üheksas kontrollpunkt jäetakse kilomeetraazi vähendamiseks ära. Seega tuli võistkondadel läbida kolmteist kontrollpunkti, kus tuli sooritada väga erinevaid ülesandeid. Mõned ülesanded olid tuttavad juba varasematest aastatest, kuid oli ka üllatusi.

Üldiselt on ülesannete te-

Võitjad finišis. Scoutspataljoni I võistkond võib võistlusele joone alla tõmmata ülekaalukate võitjatena.

Foto: KRISTJAN PRII

maatika aastate lõikes sama, kuid varieerub nende läbiviimise formaat. Näiteks on õhupüssist laskmine peaaegu et iga-aastane katse, kuid tänavu tuli seda sooritada uuel viisil. Võistlejad pidid ühte oma võistkonna liiget kanderaamil kandma ning tema ülesanne oli püssiga liikumise pealt märki tabada.

Tavapärased on veel näiteks takistusraja läbimine, lõkke tegemine, meditsiinipunkt ja relvapusle. Muidugi on traditsiooniline ka viimane pingutus enne finišit ehk lõpujooks. See on tavapäraselt Eidaperes Kassivõllimäe ümbruses ning paneb raskele katsumusele kergendava punkti.

Põrgupõhja retke peakorraldaja Martin Andreller rääkis, et tänavune võistlus peeti põhiliselt Märjamaa ja Kehtna valla territooriumil. Linnulennult oli raja pikkus 90 kilomeetrit, kuid maastiku eripärasused nihutasid tegelikku distantssi muidugi pikemaks. Finišis rääkisid võistlejad, et nad läbisid kolme päeva jooksul kokku 120-130 kilomeetrit. Võistlust alustas kaksteist võistkonda, aga kõik neist finišisse ei jõudnud. Kokku jättis retke pooleli kolm võistkonda. Andreller meenutas, et täpselt samad numbrid vaatasid vastu ka kõige esimesel Põrgupõhja retkel aastal 1999.

Scoutspataljoni edu finišis oli üsna veenev. Kokku teenisid nad karistuspunkte 287,8, mida on tervelt 61,1 võrra vähem kui teisel kohal lõpetanud Tallinna Kalevi võistkonnal. Nendel kogunes karistuspunkte 348,9. Kolmanda koha sai tänavusel Põrgupõhja retkel Kaitseliidu Pärnumaa võistkond, kes sai lõpuks 422,5 karistuspunkti.

Põrgupõhja retke ülesehitusest tulenevalt ei ole oluline mitte raja läbimise kiirus, vaid täpne ajastus kontrollpunkti jõudmisel ja ülesande korrektne sooritamine. Nõuded jalad tulevad enim kasuks lõpujooksul, kus tõesti maksab just kiire aeg.

Politseiteated

Kehtna vald

9. juulil teatati politseile, et Keava alevikus varastati kinnisest hoovist meeste jalgratas. Vargusega tekitati kahju 320 eurot.

Kohila vald

9. juulil lõi Kohila vallas eramus joobe tunnustega 57-aastane naine ametiko-hustusi täitvat politseiametnikku. Naine peeti kuriteos kahtlustatavana kinni.

Politsei- ja piirivalveamet

EKUS Vändra mail

Tiit Petersoo, EKUS-i liige

Eesti Kodu-uurimise Seltsi käesoleva aasta suveretke deviis oli “Kultuurilooline Vändra kihelkond”. Raplamaad esindasid retkel Ruth Teder, Luule Vaino (elab küll mujal, kuid retke lõpetas Raplas) ja siinkirjutanu (edaspidi autor). Buss enamiku osalejatega saabus Tallinnast.

Esimene sõiduetapp Rapla-Käru-Võidula oli vähemalt autorile nostalgiline - Kärust Võidulani käänuline kruusatee paralleelselt Käru jõega metsade ja niitude vahel. Võidulas kohtusime kodu-uurijatega Pärnumaalt.

Võidula varasem nimetus oli Karolinenhof, mida on mainitud aastal 1822. Sellel aastal rajati Vändra mõisa maadele Käru jõe kaldale klaasivabrik, millel oli poolmõisa staatus.

Meierei varemed, mis andsid kunagi uue nime Karolinenhofi asulale.

Foto: erakogu

Praegune mõisahäärber valmis 1872. See olla üks vähesest säilinud puidust mõisahäärberid Eestis. Hoones olid vabrikumaniku eluruumid ja vabriku kontor.

Praegu tegutsevad hoones

rahvakultuuri keskus ja raamatukogu. Seal võeti meid vastu Võidula Mõisa Karolinenhofi marja-besee koogi ning kohviga. Anti kaasa ka mainitud koogi retsept.

Ringkäigul ümbruses vii-

dati hoonele, kus asunud kool ja õpetajaks olnud ka Johann Voldemar Jannsen. Kool püsinud seal aastani 1971.

IX sajandi kaheksakümnen-date aastate esimesel poolel tekkis Kullimaa ja Rõusa talupidajatel ning Karolinenhofi omanikul Graubneril soov asutada piimaühistu. Meierei asukoha valikul tekkisid lahk-arvamused. Rõusa mehed soovisid ehitada Rõusa, Kullimaa mehed Karolinenhofi. Kuna Graubner toetas Kullimaa mehi, ehitati meierei otse Karolinenhofi südamesse.

“Meie võitsime!” öelnud siis Kullimaa mehed. Ning piimaühistu ja meierei said nimeks “Võidula”, samuti ka postiagentuur ja haridus-selts.

Kui Graubnerid 1939. aastal Saksamaale asusid, hakati kogu asulat nimetama Võidulaks.

Vändras tutvuti kirikuga, mis olla arhitektuuriliselt Eestimaa üks lihtsamaid. Meenutati kõiki Vabadussõjas langenuid. Eraldi veel Mihkel Lüdigit, Anton Õunapuud, Lilli Suburgi, Ernst Sokolovskit jt.

Kurgjal Carl Robert Jakobsoni muuseumis käidi läbi kõik peamaja toad, saunas, vasisikalaudas ja veskis. Veskiga ühe katuse all olevas ruumis anti mulgiputru, piima ja karaskit.

Tagasiteel Tallinna tehti peatus Rapla pastoraadi ees, kus vaadati lipuvarda all peenras õitsevat Raplamaa sümboltaime sile-tondipead. Pastoraadi rahvas on peenra eest hoolt kandnud. Niidetud muru keskel eksponeerus sile-tondipea silmatorkava toredusega.

Eesti on alustanud EL-i Nõukogu eesistumist, võttes teatepulga üle Maltalt

Eestil ei ole Maltal saatkonda, kogu taasiseseisvusa on diplomaatiliste suhete vahendajaks kahe riigi vahel olnud Roomas resideeruv Eesti suursaadik. Nüüdne 6-kuuline eesistumisperiood andis saatkonnale lisaks tavapärasele suhtlusele võimaluse ja vajaduse lähemalt jälgida, kuidas Malta eesistujana tegutses.

Keiu Saral,
suursaatkond Roomas,
lauaülem

Nagu Eestigi jaoks, oli EL-i eesistujariigiks olek Maltale esmakordne kogemus, sest mõlemad riigid liitusid EL-iga 2004. aastal. Algul pidi Malta ja Eesti vahel eesistumisvastutuse võtma Suurbritannia.

Ootamatu referendumitulemus Suurbritannias 2016. aastal, mis andis Suurbritannia valitsusele valijaskonna nõusoleku ja mandaadi alustada läbirääkimisi riigi lahku- miseks EL-ist muutis ka EL-i toimimist veel enne, kui riik liidust lahkuda on jõudnud. Nimelt pidi Suurbritannia Maltalt „teatepulga“ üle võtma ja tegemist oluks seitsmenda

Suurbritannia eesistumiskor- raga EL-i Nõukogus.

Erinevalt Eestist jäid Malta puhul ettevalmistuste ajaraamid sellisteks nagu kavandatud. Eesti aga pidi end mobiliseerima, et pool aastat varem suureks ek- samiks valmis olla. Eestist ja Maltast kõneldes kuuleb mõnikord, et tegemist on Eu- roopa kontekstis teineteisest geograafiliselt maksimumkau- gusel asuvate mereriikidega. Erinevusi, lisaks geograafiale, jagub veelgi. Meie jaoks on teistmoodi näiteks Malta bri- tilikult vasakpoolne liiklus ja elektrikontaktid.

Märke erinevustest leidub ka diplomaatilises suhtlu- ses: Eesti on harjunud ja veendunud e-kirja teel info

edastuse tõhususes, aga Malta jätkab diplomaatiliste nootide saatmise traditsiooni. Sestap võib kommunikatsioon riigi- asutuste vahel kulgeda pikal- dasemalt – koostada ajaloolist traditsiooni silmas pidades diplomaatiline noot, millele oodata vastust.

Malta otsustas neli aastat tagasi, et senisele välisminis- teeriumile lisaks on vajalik ka eraldi Euroopaga tegelev ministeerium, mis allub otse asepeaministrile. Seega tuli diplomaatidel Maltaga suht- lemisel arvestada, et mõnigi kord oli samas küsimuses vajalik kontakteeruda mõlema ametkonnaga.

Maltale on suvel iseloomu- likud lühemad tööpäevad, nii näiteks lõpetab välisminis- teeriumi ametnik töö ca 13.30. Sellist päevarütmi ei vääranud ka eesistujaroll.

Kuigi Malta suursaadik Roo- mas Vanessa Frazier on hu- moorikalt viidanud, et väikese rahvaarvu tõttu (ca 430 000) olid eesistumise ülesannetega seotud kõik maltalased, viita- vad ta sõnad muuhulgas neile

noortele, kes võeti tööle liik- mesriikide delegatsioonijuhte saatvate läviisikutena. Need noored, enamasti tudengid, olid iga saabunud delegatsioo- ni jaoks esmamuljeks tänasest Maltast.

Olen kuulnud, et Eesti puhul olid läviisikud üllatunud Eesti ministrite soovist eelistada auto asemel kiiret kõndi hotel- list koosolekukohta. Nii võiski näha vaatepilti, kus kõrgetel kotsadel läviisik püüdis sammu pidada kiirel tempol liikuva Eesti ministriga (va- hemaad Vallettas on väikesed ja valdavalt jalutuskäigu kau- gusel). Siinkohal meenub ühe Malta diplomaadi öeldu, et Malta on alati valmis mõtlema ja tegutsema n-ö kastist väljas, ebareeglipäraselt.

Kindlasti kujunes Malta jaoks ebatraditsiooniliseks eesistumise viimane kuu juuni, mille alguses toimusid erakorralised parlamendiva- limised. Võitis küll senise peaministri Joseph Muscati juhitud Tööpartei, uue valit- suse moodustamine võttis aga aega ning seetõttu juhatasid

Brüsselis nelja ministrite kohtumist Eesti, mitte Malta ministrid. Seega väita, et Eesti eesistumine on augusti kui Euroopa puhkustekuu võrra lühem, on pigem petlik, sest Eesti alustas reaalset, *force majeure*'ist tingituna oma ees- istumist varem kui juulis.

Malta ettevalmistused kul- gesid plaanipäraselt, riik ja ettevõtjad panustasid märki- misväärselt pealinna Valletta valitsusasutuste (valdav osa ajaloolistes, 16.-17. sajandil rajatud hoonetes) ning hotelli- de renoveerimisse, et külalisi väärikalt võõrustada, pealegi tasuvad tehtud investeeringud tulevikuperspektiivis ära.

Maltat väisanud külastasid kindlasti ka erinevaid hu- baseid söögikohti, et saada aimu kohalikest hõrgutistest. Maltale on omane rammus ja maitsev köök, hitiks janes mitmel moel. Jänesed olevat aastakümneid tagasi saarele saatnud Jugoslaaviat aasta- kümneid valitsenud Josip Tito, tegemist on legendiga, mille paikapidavus igatühe enda otsustada.

Sümboolse seose Malta-Eesti suhetele eesistumise-konteks- tis lisas kahe riigi presidentide kohtumine juunikuu lõpul Roomas rahvusvahelisel nais- tefoorumil, kus kohaletulnud tervitasid mõlemat kui 2017. aasta EL-i eesistujariikide juhte.

Malta eesistumise tõhusaim ning aastate jooksul ennast veenvalt tõestanud koostöö- partner oli oodatult ilm, mis kahtlemata koos maltalaste külalislahkusega inspireerib EL-i kohtumistel osalenuid saarele tagasi tulema. Põhjusi naasmiseks leidub küllaga, alates Malta koosseisu kuulu- vatest väikesaartest (tuntuim neist Gozo), mille puutumatu loodus on tuntud põnevate taime- ja linnuliikide poolest. Linnapuhkuse eelistajaid võib paeluda programm, mida Mal- ta pealinn Valletta pakub 2018. aasta esimesel poolel, olles üks Euroopa kultuuripealinna- dest. Sel aastal jõudis Maltale sõidujagamisplatvorm Taxify, seega on Eestist tulnutel üks harjumuspärane moodus lii- kumiseks ees ootamas.

SUL ON ÕIGUS SAADA RIIGI TOEL KVALITEETSET ÕIGUSABI

Eesti Õigusbüroo OÜ jagab Eesti inimestele soodsat õigusabi. Esimesed kaks tundi on tasuta! Õigusabi osutamist rahastab Justiitsministeerium.

Õigusabi antakse **üle Eesti** väheste eranditega **kõikides juriidilistes küsimustes ja kõikides vormides**: kohapealne konsultatsioon, telefoni ja e-kirja teel ning veebis. Kliente nõustatakse nii kohtuvälises menetluses kui ka kohtus. Samuti aidatakse dokumente koostada ja ametiasutustega suhelda.

Tasuta õigusabi saamiseks tuleb sõlmida kliendileping ning tasuda 5 eurot lepingutasu.

Lisainfo ja registreerimine:

www.juristaitab.ee

tel: 6 880 400

e-post: abi@juristaitab.ee

JUSTIITSMINISTEERIUM

EE
ÕIGU § TI
BÜROO

Rapla vald soovib kalmistule rahupaika luua

Stina Andok

Rapla vallavalitsus on kuulutanud välja Rapla kalmistu rahupaiga ideekonkursi, mille eesmärk on leida sobiv lahendus laste ja kadunud inimeste mälestamiseks Rapla kalmistul.

„Rahupaika vajavad pered, kuhu last on oodatud, laps on sündinud surnult või on lahkunud vastsündinueas, samuti pered, kes soovivad leinata või mälestada neid lähedasi, kellel hauda polegi või on see kaugel. Rahupaik on mõeldud kohaks, kuhu igaüks võib tulla vaikselt mõtisklema, kus süüdata küünlaid või soovi korral läbi viia väiksem perekondlik tseremoonia,“ seisab Rapla kalmistu rahupaiga ideekonkursi tingimustes.

Rahupaik luuakse Rapla kalmistul vana kalmistu eesossa, majandusnurka, mis muudaks rahupaigale ligipääsu hõlpsaks, kuid on samas teistest peamistest liikumisteedest eraldi. „Tulevikus võiks rahupaik jääda avaliku ruumi osaks, mida hooldatakse kogukonna ühiste vahenditega vallaeelarvest või kalmistu haldaja poolt,“ ütleb Rapla vallaarhitekt Cerly-Marko Järvela.

Ideekonkursile on oodatud osalema igaüks, kes suudab pakkuda tingimustele vastava töö. Ideekonkurss on anonüümne ja märgusõnaline. Hiljemalt käesoleva aasta 2. augusti kella 10-ks tuleb esitada ideekavandi asendiplaan, sõltuvalt kavandi iseloomust ka ideekavandi elementide joonised, idee

ja selle teostamise kirjeldus ning ehitusmaksumuse kalkulatsioon. Töö võib esitada omal valikul kas elektrooniliselt või paber kandjal.

Praegu on rahupaiga rajamiseks Rapla valla investeringute kavas ette nähtud 5000 eurot, millest 800 eurot moodustab auhinnafondi, seega jääb idee teostamiseks 4200 eurot koos käibemaksuga. Soovi korral võib autor auhinnafondist loobuda ja kasutada kogu summat rahupaiga loomiseks. Konkursi võidutöö autori või autoritega sõlmitakse väljakuulutamisetähtaajaga kimistega hankemenetluse tulemusena leping kavandi teostamiseks. „Eeldusel, et ideekonkursile laekub žürii hinnangul teostamisväärtseid ideid, võime rahupaiga rajada juba sel sügisel – valla eelarves on vastavad summad ootel,“ sõnab Järvela. Autorilt eeldatakse ka valmisolekut idee ise teostada või leida sobiv tööde teostaja.

Ideekonkursi kavandite sisulise hindamisega hakkab tegelema žürii koosseisus vallavanem Kalle Toomet (žürii esimees), vallavalitsuse liige Hans Liibek, vallavolikogu sotsiaal- ja tervisekomisjoni esimees Ülle Laasner, vallavolikogu sotsiaal- ja tervisekomisjoni liige Jane Schelejev, vallavolikogu kultuuri- ja spordikomisjoni liige Valter Uusberg, Rapla valla heakorraspetsialist Sirle Sule, EELK Rapla Maarja-Magdaleena koguduse õpetaja Mihkel Kukk, Rapla Vabakoguduse pastor Matthew Edminster ja maali- ja klaasikunstnik Kairi Orgusaar.

Rapla Saagu Valguse keskuse looja Siiri Sisask avaldas ametnike suhtes arvamust. Mida arvavad ametnikud?

Mõni nädal tagasi, 30. juunil ilmus Postimehes Siiri Sisaski aramusartikkel, kus MTÜ Saagu Valgus looja väljendab muu hulgas tugevaid seisukohti ka Rapla maakonna ametnike suhtes. Uurisime, mida arvavad Sisaski sõnadest mõned heategevusliku organisatsiooni tegevusega kokku puutunud ametnikud.

Stina Andok

Postimehes avaldatud artiklist: „Siiri Sisask Jean-Claude Junckerile: asjad käivad siin kahjuks teisiti“ võib lugeda alapeatükist „*Oleme kõigest numbrid*“ mitmeid negatiivse alatooniga väljaütlemisi ametnike suunas: „*Ametnikud ei pidanud vajalikuks, et aitame seal inimesi ja anname päriselt abi,“ „Ametnikke ei huvitanud meie sisuline tegevus. Selle asemel küsiti, miks aitame neid, kes ei viitsi lillegi liigutada. Õeldi, et kasvatame õpitud abitust,“ „Ametnikud aga ei viitsi kuigi süütsi mõelda. Elavad oma mugavustsoonis, paberipõhisena aga näe põhjust, miks peaksid rohkem vaeva nägema, kui keegi neilt seda ei nõuagi. See tähendab – riik ei nõua.*“

Artiklis ei ole viidatud konkreetsetele ametnikele nimeliselt ning tõenäoliselt ei ole väljendused suunatud üksikute, kindlate isikute suunas. Artiklis kasutab Sisask sõnapaari ametnikud-riik, mis annab mõista, et etteheited võivad puudutada ametnikke kohalikul tasandil ja riiklikul tasandil institutsioonina.

Kuna Rapla maakonnas olid Saagu Valguse ja Siiri Sisaski

kõik kokkupuuted enamjaolt just valdade sotsiaalosalakonna ametnikel, siis uurisime neist mõnelt, mida nemad Sisaski väljaütlemistest arvavad. Arvamust küsisime Rapla, Märjamaa ja Kehtna valla sotsiaalosalakonna ametnikelt, kuna oma aktiivsematel tegevusaastatel olid Saagu Valguse kokkupuuted just nende valdadega tihedamad.

Ametnike hinnangul toimus koostöö hästi

Kehtna valla lastekaitse spetsialist Angelika Randjäär vahendab valla sotsiaaltöötajate ühist seisukohta Sisaski aramusartiklile ning eelkõige alapeatükile „Oleme kõigest numbrid“ järgmiselt: „Siiri Sisaski avaldus sellisel kujul on meile üllatuseks. Meil on koostöö nendega sujunud ning kirjeldatud viisil töösse ja tegemistesse suhtunud ei ole. Tema poolt ametnikele (ilmselt peetakse siis silmas sotsiaalvaldkonna ametnikke) antud hinnangut meie ei jaga.“

Märjamaa valla lastekaitse spetsialisti Sirje Praksi sõnul leidsid Märjamaa valla pered Saagu Valguse Rapla keskuse üsna varsti pärast

avamist üles ning asusid seda usinasti külastama. „Koostöö keskuse töötajatega ja Märjamaa vallavalitsuse sotsiaalosalakonna töötajate vahel sujus meie poolt vaadatuna hästi ja avatult. Saame kinnitada, et kogu keskuse tööaja jooksul said väga paljud Märjamaa valla pered mitmekülgset abi ja tuge. Suhtlemine keskuse töötajate, sh Siiri Sisaskiga, oli probleemivaba ja tulemuslik,“ selgitab ta. Lastekaitse spetsialisti hinnangul tegi Saagu Valguse keskus oma valdkonnas väga tänuväärne tööd ning oli Märjamaa valla lastega peredele heaks abikäeks.

Rapla valla lastekaitse spetsialisti Sirve Salu hinnangul toimus koostöö Rapla Saagu Valguse keskusega hästi. „Andsime abi jagamise hõlbustamiseks vähekindlustatud peredele kinnituse abivajaduse kohta, mille alusel saadi keskusest riideid esemeid tasuta. Huviringidega hõlmamata ja väheste vanemliku hoolitsusega lapsi suunasime keskusesse vaba aega sisukalt ja turvaliselt veetma. Saime olla abiks klientidega kontaktivõtmisel, kui keskus vahendas riiklikku toiduabi,“ selgitab Salu. Lastekaitse spetsialisti sõnul on Saagu Valguse Rapla keskus alates 2012. aastast Rapla valla mitetulundustegevuseks mõeldud toetust taotlenud ja ka saanud, viimati 2016. aastal summas 1640 eurot. Mõõdunud aastal esitas Rapla vallavolikogu sotsiaal- ja tervisekomisjon sotsiaalvaldkonna „Elusa tule auhinna“ aunimetuse saajaks

MTÜ Saagu Valguse.

Puudu on riigi toetusest

MTÜ Saagu Valgus Rapla keskuse juhataja Alma Linder on Siiri Sisaski aramusartiklis väljendatuga nõus. Siiski ei paneks Linder vastutust niivõrd ametnikele, vaid riigile üldiselt. „Puudu oli sellest, et riik oleks öla alla pannud,“ räägib Linder Rapla keskuse tööd meenutades. Koostöö kohalike sotsiaaltöötajatega sujus ka tema hinnangul hästi. Rapla keskuse jätkamine ei olnud võimalik mitte koostöö puudumise, vaid hoopis majanduslikel põhjustel.

Linderi sõnul mõistab ta, et omavalitsuste eelarved on väikesed ning võimalused toetamiseks piiratud. Samal ajal on ka ametnike koormused sotsiaalvaldkonnas suured. „Me saime oma keskuse tööga aidata väga paljusid perekondi ja meie tööst tuntakse siiani puudust,“ ütleb Linder.

Sotsiaalvaldkonda toetavad heategevusorganisatsioonid ja kodanike algatused on ühiskonnas olulised, kuid Linderi hinnangul peaks riik ministeeriumi tasandil rohkem sotsiaalvaldkonda üldiselt panustama. „Kui teatakse ka otsustajate tasemel, milline on reaalne olukord peredes ja kuidas elatakse, siis oleks kindlasti ka rahade jaotus teine. Seni, kuni järgitakse statistikat ja räägitakse keskmisest, ei muutu paraku sotsiaalvaldkonnas midagi,“ on Linder veendunud.

Piimaühistud arutavad mitmeid võimalusi

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA) kuulutas ametlikult välja, kellele ta annab 15 miljonit toetust uue ühistulise piimatööstuse rajamiseks. Kuna hindamiskomisjon pidas paremaks E-Piim Tootmine AS-i välja käidud projekti, siis just talle toetus ka anti.

Katri Reinsalu

Otsuse väljakuulutamisele lisati PRIA peadirektori asetäitja Jaanus Hämmali sõnad: „Toetuse peamiseks eesmärgiks on Eesti piimatööstuse arendamine piimatootjate ühinemise kaudu ja mõlemast projektist oli näha, et põllumehed näevad perspektiivi just koostöös. Kuigi PRIA saab määrata toetuse ainult

ühale projektile, loodame me, et E-Piim Tootmine AS ja MilkEst AS leiavad võimaluse oma plaanide teostamisel teha koostööd ja Eestis oleks tulevikus üks suur piimatootjaid ühendav piimatööstus.“

Toetuseta jäänud MilkEst AS-il oli etteheiteid nii hindamiskomisjonile kui ka konkurentide projektile. Oma 5. juuli koosolekul otsustati aga PRIA otsust mitte vaidlustada.

Juuni lõpus korraldasid Eesti Maaülikooli professor Rando Värnik ja assistent Liis Võlli ning Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja juhatus liige Vahur Tõnissoo piimaühistute juhtide ümarlaua. Arutati Eesti piimatootjate keskühistu rajamist.

Ümarlaval osalesid piimandusühistu E-Piim nõukogu esimees Sulev Mölder ja nõukogu aseesimees Toivo Kens, MilkEst AS-i nõukogu esimees Märt Riisenberg ja nõukogu liige Tõnu Post. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja pressiteate sõnul mõõdus arutelu sõbralikus ja konstruktiivses õhkkonnas ning selle käigus selgus, et koosviibijad

on samu väärtusi jagavad mõttekaaslased. Samuti on põllumeeste ühine huvi rajada ühistuline piimatööstus, mis annaks kindlustunde ja aitaks ka tulevase kriise ületada ning riske maandada.

Kahe piimandusühistu liikmed toodavad kokku päevas 1070 tonni piima, mis on piisav piimanduse keskühistu loomiseks ja tulevase uue ühistulise piimatööstuse efektiivseks majandamiseks. Otsustati edaspidi keskenduda sellele, mis ühistute liikmeid ühendab.

Riisenberg ütleb, et ühisest piimatööstusest MilkEst E-Piimaga rääkinud veel ei ole. Saaremaal toimunud ümar-

laval arutati vaid keskühistu loomist. Samas mõõnab ta, et juhul, kui keskühistu loomine peaks õnnestuma, on järgmine loogiline samm arutada ühise piimatööstuse rajamist.

Järgmine koosolek on vähem kui kahe nädala pärast 25. juulil. Riisenbergi sõnul sõltub selle tulemusest palju. Täna on raske ennustada, mida tulevik toob.

Samal ajal arutab MilkEst loomulikult ka võimalust ise piimatööstust ilma toetuseta rajada. Riisenberg on ettevaatlik ja ütleb, et tänasel päeval ei saa kindlasti veel öelda, kas MilkEstil on võimekus seda reaalset teha. Enne seda tuleb mitmed olulised küsimused

läbi arutada. Eeskätt tuleb läbi arutada omanikestruktuuri puudutav. PRIA toetuse puhul oli omanikering suhteliselt selge. Nüüd on olukord hoopis teine ja just seda teemat praegu ka arutatakse.

Riisenberg jääb seisukohale, et praegu on keeruline midagi kindlat öelda ja usub, et aeg näitab, mis edasi saama hakkab.

Sulev Mölder ütleb, et koostöö MilkEstiga on päevakorral ja asjade arutamiseks on valmisolek olemas. Tulevase piimatööstuse osas ta veel kommentaare jagada ei oska. Ta lisab, et järgmisel koosolekul minnakse edasi sealt, kuhu eelmine kord jõuti.

Kuhu kaob kergejõustik? Rapla vajab (normaalmõõtmetega) staadionit!

Kergejõustikku on peetud põhi-spordialaks. Mitmekülgne liikumine annab võimaluse väljakujunemiseks teistele spordialadele nagu korvpall, võrkpall, jalgpall jne. Spordiala areng sõltub väga võimalustest – eeskätt baasidest, eestvedajatest-organisaatoritest ja huvist olla terve liikuv inimene kõrge eani.

Leili Kaas

Raplas on edukalt arenenud (nüüd) korvpall, jalgpall ja Kohilas võrkpall. Kas kergejõustik on kadumas? Kuue- ja seitsmekümnenendatel olid Rapla kergejõustikuvõistkonnad Tallinna ja Tartu järel kolmandatel kohtadel. Rapla spordikoolis tegutsesid edukalt kergejõustiku, korvpalli ja lauatenise osakonnad.

Korvpall sai algtegemise Heino Leiteni, Lembit Reidla, Aare Soome ja teiste organiseerimisel. Kergejõustikus oli edukas treener Toivo Ilves, lisandus ka abiväge: Epp Ilves, Henno Kaas ja Lembit Niinaja. Paljud Rapla kergejõustiklased kuulusid Eesti koondisesse,

eriti koolinoored.

Rapla staadion läks pärast remonditööd käiku 1968. aastal. Nüüd on see muutunud võistluste korraldamiseks kõlbmatuks. Mureväljakut hoiab õnneks korras Raplamaa jalgpallikool. Mitmeid aastaid on lubatud Rapla staadionit rekonstrueerida. Planeeritud on ehitada paviljon kergejõustiklastele ja jalgpalluritele kasutamiseks. Hea plaan seegi!

Kergejõustik on koolinoorte seas tagasihoidlikuks muutunud. Igal aastal toimuvad koolinoorte nn meistrivõistlused maikuus Kohila staadionil, kus peaksid kohal olema maakonna kõikide koolide esindused. Kooli au kaitsmine

Rapla staadion läks pärast remonditööd käiku 1968. aastal. Nüüd on see muutunud võistluste korraldamiseks kõlbmatuks.

Foto: JUULIJA KUUM

on oluline esmalt kehalise kasvatuses õpetajatele.

Käesoleva aasta koolinoorte meistrivõistlustel kergejõustikus osalesid Rapla ühisgümnaasiumist ja Rapla Vesiroosi gümnaasiumist kokku ainult üksteist õpilast. Pendelte-

tejooksus ei suudetud välja panna esindust, kus oli vaja osaleda viiel tüdrukul ja viiel poisil. Väike Eidapere suutis ka pendelteatejooksus osaleda. Nad said eduka kolmanda koha.

Maakonna suvemängudel

oli sama kesine olukord kergejõustikuvõistlustel. Igal vallas on kultuuri- ja sporditöö organisatsioonid, kelle huvi peaks olema valla spordiauhoidkajate valdade suve- ja talimängudel. Edukas oli jällegi väike Kaiu, kes isegi

pendelteatejooksus osales ja saavutas (suure Kohila) järel teise koha. Rapla ei suutnud ka teatejooksus osaleda. Võistkondlikult jäädi kuuendaks.

Valdade liitmisega ei tohiks piirkondlik tegevus väheneda. Tuleks leida võistlustel süsteem, et kohalikud piirkonnad oleks ikka huvitatud esinema suure valla võistlustel ja üritustel.

Rapla spordiveteranide koondis on aastaid püüdnud ürituste korraldamisega anda võimalusi tegeleda erinevatel spordialadel, süvendada liikumisvajadust ka kõrge eani. Järjekordne suvespordipäev toimub 15. juulil Märjamaal. Alustame kell 10 petankiga. Kell 13 saavad alguse kergejõustikualad, noolevise, kombineeritud võistlus. Kuna on noorte- ja lasteaasta, kutsume noori ja lapsi ka võistleva, jooksmata, hüppama, jalgpalli mängima. Kombineeritud võistluses võib laps osaleda oma ema-isa või vanaema-vanaisaga. Teeme ühe kena liikumise-spordipäeva!

Owens-Illinois, Inc. (NYSE: OI) on maailma suurim klaaspakenditootja ning paljude maailma juhtivate toiduaine- ja joogitööstusettevõtete eelistatud koostööpartner. Ettevõtte tulud olid 2016. aastal 6,7 miljardit USA dollarit ning ettevõtte 23 riigis asuvas 79 tehases töötab kokku üle 27 000 inimese. O-I, mille kontserni peakontor asub Ohios Perrysburgis, toodab ja tarnib pidevalt laienevale maailmaturule turvalisi, keskkonnasäästlikke, puhtaid, silmapaistvaid ja tootemarki kujundavaid klaaspakendeid. Lisateabe saamiseks külastage veebisaiti o-i.com.

O-I Production Estonia AS ootab oma meeskonda
SEADISTAJAT (töökoht Järvakandis)

Sinu tööks on klaasiautomaatide ja kontrollmasinate seadistamine ning hooldus. Masinate ja mehhanismide rikete operatiivne likvideerimine.

Ootame Sind kandideerima, kui:

- Oled töötanud eelnevalt elektrikuna/automaatikuna või omad automaatika/mehhatroonika alast haridust
- Oskad kontrollmasinate seadistamist nii mehhaaniliselt kui ka arvutiga
- Oled valmis meeskonnatöös ning hea pingetaluvusega
- Oled kohusetundlik ning vastutav

Omalt poolt pakume:

- Püsivat tööd rahvusvahelises ettevõttes
- Suurepärase ja toetavat meeskonda
- Koolitust ja karjääri võimalusi
- Konkurentsivõimelist töötasu

Kandideerida soovijatel palume saata enda andmed koos elulookirjeldusega meiliaadressile kandideeri.estonia@o-i.com

Owens-Illinois, Inc. (NYSE: OI) on maailma suurim klaaspakenditootja ning paljude maailma juhtivate toiduaine- ja joogitööstusettevõtete eelistatud koostööpartner. Ettevõtte tulud olid 2016. aastal 6,7 miljardit USA dollarit ning ettevõtte 23 riigis asuvas 79 tehases töötab kokku üle 27 000 inimese. O-I, mille kontserni peakontor asub Ohios Perrysburgis, toodab ja tarnib pidevalt laienevale maailmaturule turvalisi, keskkonnasäästlikke, puhtaid, silmapaistvaid ja tootemarki kujundavaid klaaspakendeid. Lisateabe saamiseks külastage veebisaiti o-i.com.

O-I Production Estonia AS ootab oma meeskonda
VAHETUSE AUTOMAATIKUT (töökoht Järvakandis)

Sinu tööks on tehase elektri-automaatikasüsteemide hooldamine ja korrashoid. Vastutad tootmisautomaatika järjekindla toimimise eest.

Ootame Sind kandideerima, kui oled:

- Töötanud automaatikuna või omad automaatika/mehhatroonika alast haridust
- Valmis meeskonnatöös ja probleemide lahendamiseks
- Valmis töötama vahetustega töögraafikuga (6.00-18.00 : 18.00-6.00)
- Kohusetundlik ning vastutav

Omalt poolt pakume:

- Püsivat tööd rahvusvahelises ettevõttes
- Koolitust ja karjääri võimalusi
- Suurepärase ja toetavat meeskonda
- Konkurentsivõimelist töötasu

Kandideerida soovijatel palume saata enda andmed koos elulookirjeldusega meiliaadressile kandideeri.estonia@o-i.com

Maakonna kaunimad kodud on selgunud

Stina Andok

Riikliku konkursi „Eesti kaunis kodu 2017“ maakondliku voo-ru tulemusena selgusid kolm Rapla maakonna kaunimat kodu, kes pälvivad presidendilt tunnustuse.

Igal aastal esitavad kõik maakonnad ja neli suuremat linna juuni alguseks kolm oma maakonna paremat kauni kodu konkursi kandidaati, keda president traditsiooni kohaselt tunnustab Eesti taasiseseisvumise aastapäeva paiku.

Kaunite kodude hindamisel jälgitakse kodus loodud terviklikku ruumimõju, heakorda, haljastust ja väikevorme.

Eelmisel reedel, 7. juulil tunnustas maavanem Tõnis Blank kõiki tänavuste kaunite kodude omanikke ning kuulutas välja võitjad. Sel aastal esindavad maakonda Ülle ja Tanel Laguse kodu Rapla vallast, Margus Veinbergi ja Christin Eljase maakodu Juuru vallast ning Kaire Tähe ja Taavi Meistri Opi talu Kehtna vallast.

Konkursi võitjaid ning nende hulgas ka Rapla maakonna kolme kaunima kodu omanikke tunnustatakse Eesti Vabariigi presidendilt vastuvõtul augustikuus. Kõigi võitjate kaunitest kodudest

antakse välja pildialbum „Kaunis kodu 2017“.

Raplamaa Sõnumite esindusel õnnestus ühendust saada Rapla maakonna kõigi kauni kodu üheteistkümne kandidaadiga ning külastada neist kümnet. Nii nagu igal aastal, oli ka sel korral igal kodul rääkida oma eriline lugu.

Maavanem tunnustas eelmisel reedel presidendilt vastuvõtule saadetud kolme kodu omanikest kahe pere esindajaid: Kaire Tähe ja Taavi Meister Kehtna vallast ning Margus Veinberg ja Christin Eljas Juuru vallast.

Aegamisi kujunesid krundile värviküllased peenrad, seejärel terrass ning helesinine veesilm.

Avarus ja läbimõeldud detailid

Margus Veinbergi ja Christin Eljase maakodu Juuru vald

Margus Veinbergi ja Christin Eljase maakodu loomine on saanud alguse soovist oma juurte juurde tagasi tulla. Kogu krundi ja sellel paiknevate hoonete välisilme on viimase kümnemakonna aastaga tublisti muutunud.

Päris alguses tuli vana kartulimaad käsiniidukiga neli-viis tundi päevas, mitu päeva järjest tasandada. Tubli vaev on end aga mitmekordselt ära tasunud ning sellest kartulimaast on tänaseks saanud kaunis roheline muruplats. Aegamisi kujunesid krundile käämulised, värviküllased peenrad, seejärel terrass ning helesinine välibasseini veesilm, mis annab koduhoovile hoopis uut moodi isikupära. Loomisel on ka väliköök.

Kuigi vanast on saanud uus, ei ole pererahvas unustanud oma juuri ning peab neid oma tegemistes alati silmas. Maa seest kaevamisel välja tulnud kive on kasutatud aia kaunistamisel ja kujundamisel. Ammuseid aegu meenutavad roosipõõsad ja õunapuualused lilled. Veinbergi ja Eljase koduaeda iseloomustavad

Veinbergi ja Eljase koduaeda iseloomustavad avarus, käämulised peenrad ja läbimõeldud detailid.

avarus ja läbimõeldud detailid. Kuna aed kulgeb praegu veel edasiste arengute tuules, on lähiaastatel sel tõenäoliselt uuem ja veelgi huvitavam nägu.

„Palmiga“ aed Ülle ja Tanel Laguse kodu Rapla vald

Kaheksateist aastat tagasi oma aia loomisega Taneli vanavanemate endises kodus alustades otsustas Ülle aednikuks õppida, et aia kujundamisel mitte liiga suuri vigu teha. Nii sai hobist töö ning kuigi mõni päev pärast teiste aedade heakorrastamist oma koduhoovi astudes tuleb rammestus peale, on Ülle ja Taneli koduaed siiski alati ilus ja hoitud.

Linnakodu aia kohta piisava ja mõnusa avarusega aeda kaunistavad mitmed lillepeenrad, kus õitsevad tuttavlikud roosad pojengid ning palju muudki. Koduaia kujundamisel on Ülle ja Taneli liit teineteist täiustav. Kui Ülle vaatab, et pidevalt midagi õitseks ja aeda kaunistaks, hindab Tanel lilleilust enam aia praktilisust. Nii on Laguste aed harmooniline kooslus kaunitest taimedest, mis on paigutatud hoolikalt läbimõeldud aiaosadesse.

Kuigi enamik aiaga seonduvast on pika planeerimise tulemus, võib mõnda asja nimetada ka n-ö tööõnnetuseks. Nii näiteks on Laguste koduaed saanud endale täiesti ainulaadse kaunistuselementina elupuust „palmi“, mis kunagi oli täiesti tavaline elupuu. Plaanis oli vana puu maha võtta. Langetamist alustati alumiste okste kõrvaldamisest, mille käigus Tanel äkki leidis, et just sellist mütsi neile vaja oligi ning nii lapsepõlves armsaks saanud elupuu

"Palmipuust" on saanud justkui Laguste kodu tunnusmärk, mida märgatakse ja mille kohta ikka ja jälle öeldakse kiitvaid sõnu.

alles jäigi. Täna on see justkui Laguste kodu tunnusmärk, mida märgatakse ja mille kohta ikka ja jälle öeldakse kiitvaid sõnu.

Taneli vaieldamatuks lemmikuks on loomulikult armas „palmipuu“, Ülle aga naudib kõige enam kahe maja vahelist varjutaimepeenart. Aedniku aed on aga pidevas arengus ning muutub ja kujuneb vastavalt valitsevatele eelistustele.

Linnakodu aia kohta piisava ja mõnusa avarusega aeda kaunistavad mitmed lillepeenrad, kus õitsevad nii tuttavlikud roosad pojengid kui ka palju muudki.

Kaks aastat tagasi sai maja ees paiknenud vanast lagunenu maakeldrist hoopis hubane terrass koos veesilmaga.

Kodutunne algab juba eemalt

Kaire Tähe ja Taavi Meistri Opi talu
Kehtna vald

Kaire Tähe ja Taavi Meistri koduaed sai alguse koostöös mehe emaga, kelle koduaed see algul oli. Veel paarkümmend aastat tagasi algas maja eest heki tagant karjamaa, tänaseks on hekid üles kaevatud ning karjamaa asemel roheline muru.

Aia praegune perenaine Kaire ütleb, et nad on mehega spontaansed inimesed ning on aeda valinud täpselt need taimed, mis parasjagu ilusad ja õiged tundunud. Oma lemmikuks peab Kaire aga hostasid. „Kõik asjad, mis on suured, on head,“ ütleb Kaire muliates. Aiast ei puudu ka

kaunid õied, viljapuud ja poja sünni auks istutatud ilupuu. Kaks aastat tagasi sai maja ees paiknenud vanast lagunenu maakeldrist hoopis hubane terrass, kus istudes Kaire oma aeda kõige rohkem vaadata armastab. Lisaks avarale vaatele, on terrassi kõrval ka väike veesilm.

Kaire pere kodutunne algab aga märksa kaugemalt kui koduhoovi sisse sõites. Nimelt on pere loonud päris oma pargi, mis kulgeb piki hoovini viivat teed, muudab kõik sõidud ilusaks ning annab mõnusa rahulolu tunde. Lisaks silmailule ja meelerahule, pakub park pererahvale kase- ja kuuseriisikaid. Oma aia ja pargi eest hoolt kandmine on töökale pererahvale nauding, mitte kohustus, ning seda tehakse siirast rõõmust.

Pere on loonud koduümbruse, mis annab mõnusa rahulolu tunde.

Lisaks sellele, et hooldekodu hoov on nüüd kõigile turvaliseks ja hoitud keskkonnaks, on see ka paik lõõgastumiseks ja nautimiseks.

Turvaline lõõgastuspaik

Kuuda Hooldekodu OÜ
Märjamaa vald

Tänavu juba kolmandat aastat saavad Kuuda Hooldekodu asukad nautida kaunist aeda. Hooldekodu pidajad otsustasid eelkõige just sealsete elanike turvalisuse pärast luua neile võimaluse jalutada hooldekodu territooriumil. Lisaks sellele, et hooldekodu hoov on nüüd kõigile turvaline ja hoitud keskkond, on see ka paik lõõgastumiseks ja nautimiseks.

Hooldekodu juhataja Marika Kochi sõnul jäeti aia projekteerijale kujundamisel vabad käed. Ainus soov oli, et peenarde vahel oleks aiateed, mida mööda oleks hea aasta ringi jalutada. Kuuda Hooldekodu aias kasvab palju ilutaimi, nii lilli kui

ka põõsaid, ja aed on jaotatud vastavalt värvidele sektsioonideks. Lisaks leiab aeg-ajalt kasutust ka väike grillnurgake.

Aia heakorra eest kannavad hoolt hooldekodu töötajad, nende hulgas ka majandusjuhataja, kes tõdeb, et rohimiseks võetakse sageli aeg pärast tööpäeva lõppu. Töö ja vaev on aga tulemuse vääriks. „Põõsad on suureks kasvanud, tekivad vaikselt privaatseid nurgakesed, kus vanakesed saavad lihtsalt istuda ja mõtteid mõlgutada,“ räägib Koch. Nii hooldekodu elanikud kui ka nende lähedased on ju aia üle rõõmsad. Paljud asukad on öelnud ka, et aias kasvavad taimed on neile tuttavad juba oma koduaiast. Seega õigustab Kuuda Hooldekodu juhtlause – elu nagu enda maakodus – end nüüd enam kui kunagi varem.

Kuuda Hooldekodu aias kasvab palju ilutaimi, nii lilli kui ka põõsaid, aed on jaotatud vastavalt värvidele sektsioonideks.

Fotod: JUULIJA KUUM

Vana viljakuivati uus elu

Palamulla küla viljakuivati
Rapla vald

Palamulla küla viljakuivati sai uue elu ja hingamise umbes neli aastat tagasi, kui kohalikud elanikud puhtast entusiasmist ise oma jõududega sellest kultuuriasutuse kujundasid.

Põldude vahele on vanadele paekivimüüridele ehitatud laudadest kaunitult kõrguv küünihoone, mis torkab silma juba kaugelt vaadates ja kutsub end lähemalt imetlema. Osavalt on ühendatud vana uuega. Olnud aegade jälgede ümber on näha värsket värvi, kuid hoone ei ole liialt käratsev ega toretsev, vaid maitsekalt ning vaoshoitult kujundatud. Lähiaastatel on küüni peremehel Jaanus Benjaminil kavas teise korruse välja ehitamine ja küüniruumidesse vee sisse toomine. Plaanis on ahjude ehitamine, et küünis ka talvekuudel end hubaselt

tunda saaks.

Benjamin on võtnud eesmärgiks, et küün peab teenima külarahva huve. Umbkaudu sadaviiskümmend inimest mahutavas hubases küünihoones saab luua intiimse õhkkonna, tähistada sünnipäevi, aastapäevi, nautida kontserte. Seni on küünis peetud üks pulma-aastapäev, Rapla valla küladeühenduse kokkutulek ja kontsertidega on esinemas käinud Siiri Sisask ning Vaiko Eplik. Sel suvel kutsub Palamulla küüni end kuulama veel Jaan Sööt.

Palamulla paeluvat küüni ja selle saamisluugu iseloomustab muretu juhuslikkus ja heade asjade kokkulangevus. Kauni kodu konkursil hinnatakse välist ilu, loodu esteetilisust, sobivust keskkonnaga ning kahtlemata on Palamulla küünil seda kõike pakkuda, kuid selle hoone suurem väärtus ja ilu peitub pigem selles, mida ei ole silmaga näha – ajaloos, ideedes ja kõige enam just inimestes.

Põldude vahele on vanadele paekivimüüridele ehitatud laudadest kaunitult kõrguv küünihoone, mis torkab silma juba kaugelt vaadates.

Foto: KAUPU KALDA

Peenardel on Männade aias kõigil oma lugu rääkida.

Igal peenral oma lugu

Riina ja Vahur Männa kodu
Järvakandi vald

Riina ja Vahur Männa pika ajalooga koduaia vanimad asukad pärinevad paarikümne aasta tagant, mil maja esisele muruplatsile sai istutatud mägimännid. Veel tänagi tervitavad need männid möödujaid või aias jalutajaid. Pisut küll varjutab Männade nime auks istutatud mändide ilu meie külastushetkel külluslikult õitsev roosade õitega põõsas.

Kellele meeldivad puude leinavormid, nendele meeldib ka Männade aias. Erilised väikesed, madalad puud on pilkupüüdvad ja neid igas koduaias naljalt ei kohta. Aias leidub ka viljapuid ning värviküllaseid lillepeenraid, kus kasvavad nii lehelised kui ka okkalised. Peenardel on Männade aias kõigil oma lugu rääkida. Nii on ühe nurgakese nimi hellitavalt „Riina 45“, teise nurga nimi „Riina 55“ ja ühe peenra nimi suisa Arnold, kuna perenaine Riina istutas sinna kord Arnold Rüütli 75. sünnipäeva puhul kadaka.

Ka Riina emal oli hästi suur aed ning ema pingutusi austava tütreana tõi Riina oma aeda ka mõned ema aia taimed, ühed nimetuks jäävad kevadel õitsevad taimed ja roosad pojengid. Neid lilli hindab Riina hostade kõrval oma lemmikuteks.

Männade aed on aastate jooksul kujundatud selliselt, et seda on parasjagu

Riina ja Vahur Männa kodus jätkub lilleilu kõikjale.

lihtne pidevalt korras hoida. Abielupaar naudib oma töövilju õhtuti aia õdusas istumisnurgas lõogastudes.

Taluaiale kohaselt tervitab Viina talu hoov meid suursuguse avarusega. Aiale annavad oma osa hubasust ja soojust puidust elemendid, istumiskohad ja kiiged.

Taluaia erinevad värvid

Aime Mulini Viina talu
Raikküla vald

1989. aastast Viina talus toimetanud Aime Mulini juures on käidud kaunist kodu imetlemas juba varemgi. Aastate jooksul on taluaed läbi teinud aga laialdasi muutusi. Nüüd, kui pole enam lehma, kelle heaolu eest hoolt kanda, on rohkem aega aiale pühendada.

Taluaiale kohaselt tervitab Viina talu hoov meid suursuguse avarusega. Igal pool on midagi, mis pilku köidab, aga täpselt parasjagu, et mitte segavaks muuta. Perenaise lemmikud on küll liiliad, kuid kuna ta naudib erinevaid värve, on erilist äramärkimist saanud floksid, mida kasvab aias kakskümmend viit eri tooni. Samuti on oma koha leidnud neliteist eri värvi elulõnga.

Aias toimetab proua valdavalt üksi, suurimaks tülinaks nimetab ta pidevalt pügamist vajavat muru. Muru-tractoriga ringi sõitmise ülesande annab Aime meelsasti esimesele ettejuhtujale üle. Kuigi Aime ütleb, et ei soovi

enam sünnipäevaks aiataimi juurde, leiab ta siiski võimalusi aeg-ajalt midagi uut aeda paigutada. Nii näiteks said aiapostide ümber istutatud lillhernesed.

Aiale annavad oma osa hubasust ja soojust puidust elemendid, istumiskohad ja kiiged. Lisaks aiavõludele annab koduhoovile mõnusa hõngu vana, peo pidamiseks kohandatud küün, kus on muu hulgas üles astunud ka näitetrupid.

Aiapidamine on Viina talu perenaise jaoks nauding ning ta tõdeb, et kui ei ole saanud käsi mullaseks teha, on päev luhta läinud. Tehtud töö tulemusi naudib naine kõige enam õhtuti aias laua taga istudes, kohvitass käes.

Aias on Igal pool midagi, mis pilku köidab

Päikeseline kortermaja

Kaare tn 7 korteriühistu Kaius
Kaiu vald

Üks 1981. aastal ehitatud Kaiu aleviku Kaare tänava kolmekorruseline kortermaja sai tänava kevadel endale uue, värske ilme. Kaksteist aastat majas elanud korteriühistu juhatuse liige Helle Kiik oli üks nendest, kelle algatusel vanast sai uuem, parem ja silmale ilusam.

Oma maja jaoks sobivaid värve valides otsustasid maja elanikud astuda ette seatud raamidest välja ning otsisid midagi ebatraditsioonilist - tavapärase tagasihoidliku asemel sai Kaare tänava kortermaja number seitse särtsakates kollase-sinise-pruuni kombinatsioonides uue kuue. Seda Kaiu kortermaja ei ole raske teistest eristada. Juba kaugelt

särab kollane majasein kui päike, paneb uudistama, imetlema ja naeratama. Helle Kiik kinnitab, et enamik majaelanikest on lõpptulemusega väga rahul.

Lisaks sellele, et värskenduskuuri läbinud maja on hea vaadata, on tehtud töödel ka praktiline väärtus ning tänu renoveerimisele on paljudel maja elanikel senisest soojem oma korteris elada. „On hea tunne koju tulla,“ ütleb Kiik. Samas on naise sõnul palju veel teha. Unistatakse korrastatunast haljastusest ning parkimiskohtadest.

Juba kaugelt särab kollane majasein kui päike, paneb uudistama, imetlema ja naeratama.

Oma aeda kujundades on peetud silmas, et oleks piisavalt avarust ja mõnus olla. Pildil aia väliköök.

Kodu nautimise oas

Mared ja Marjon Noore
Noorpere elamu
Kohila vald

Kohila metsade vahelt Noorpere elamut otsides ei oska aimatagi, et noorte kas-kede allee viib meid sellisesse oma kodu nautimise oasi nagu perekond Noorte koduaed seda on. Puude vahel, hunnitus vaikuses on üks majake, kaunistatud paljude värviliste õitega, ümbritsetud täiuslikult hooldatud roheline muru-platsiga ning lõõgastumisenurgakesega peaaegu hoone igal küljel.

Noorpere elamu aed hakkas kujunema abikaasade ühisel pingutusel umbes kuus aastat tagasi, kuigi majas on elatud juba üksteist aastat. Pere võttis aega, et avastada, kus oma aias meeldib olla, kus on päike, kuidas on tuuled ning kui kõik see sai läbi proovitud, hakati tasapisi

koduhoovile ilmet looma.

Kõik aias on läbi mõeldud ja omal kohal. Perenaise Mared Noore lemmikud on rododendronid, sirelid, päevaliiliad ja pojengid, mis pärinevad vanaema aiast. Ta ütleb, et nendeta oma aeda ette ei kujutaks. Aeda kujundades on peetud silmas, et oleks piisavalt avarust ja värvi, et silmavaade ulatuks kaugele ja et oleks hea olla. Aias on kaks grillinurka. Üks kaunis väliköögis ja teine maja terrassil, kus on pereliikmete meeliskoht kohvi joomiseks, sest seal on ka purskkaev ja toasoojuse mõnus lähedus.

Aed ei ole mitte ainult kaunis, vaid ka praktiline. Loodud ei ole mitte ainult nautimiskohti, vaid mõeldud on ka moodustele, kuidas tekitada nautimiseks rohkem võimalusi. Peenrad erilist rohimist enam ei vaja ja muru niitmise tegeleb sellest hooajast alates robotniiduk.

Pajaka küla metsade vahele ehitatud kodu on kui muinasjuturaamatust pärit.

Muinasjutuline aed metsade vahel

Kertu ja Rain Elfenbein
Märjamaa vald

See Pajaka küla metsade vahele ehitatud kodu on kui muinasjuturaamatust pärit. Juba üksi Elfenbeinide koduhoovi sisse sõites ei oska teha muud kui vaid suurest imestusest seda ilu sisse ahmida. Pilgupüüdva suursuguse kodumaja sissesõiduteed ehivad nimelt peenarde vahel tuules laulvad sihvakad kasepuud.

Umbes kuus aastat tagasi alguse saanud aia loomine ei piirdunud siiski vaid maja-esisega. Maja taga muinasjutt jätkub ning kaunite kaartena laskuvad künkalt alla trepid, ääristades maja kahest küljest. Kus iganes ka pilk ei peatuks, kasvab ja õitseb midagi. Kõige esimesena said aga õuele istutatud perenaise vanaema vana taluaia taimed, pojengid, liiliad, iirised. „Teised asjad tulevad

Hästi valitud taimede ja suursuguse maja juurde kuulub ka mõnus ujumiskoht ligipääsuga otse koduaiast.

ja lähevad,“ ütleb Kertu. Paljud neist lähevadki, aga paljud ei lähe ka. Kertu sõnul on ta oma taimedega kokku leppinud, et kui neile ei meeldi tema juures, siis võivad nad minna.

Kertu vanavanaisa oli Varbola mõisa kärner ja abikaasa Raini vanavanaisa oli Pajaka mõisa kärner. Seega on iluaiaandus justkui neil vere ja geenidega juba kaasas ning selgitab asjaolu,

et kuigi Kertu räägib, et maapind on koduaias kehv ja kivine ning et pidevalt peab mõtlema, leiutama ja ümber tegema, on aed siiski hingematvalt ilus.

Hoitud, hoolitsetud, hästi valitud taimedega aia ja suursuguse muinasjutulise maja juures on justkui kirss tordil oma mõnus uju-miskoht ligipääsuga otse koduaiast.

Fotod: JUULIJA KUUM

Lillepeenardest ei saa kunagi küllalt

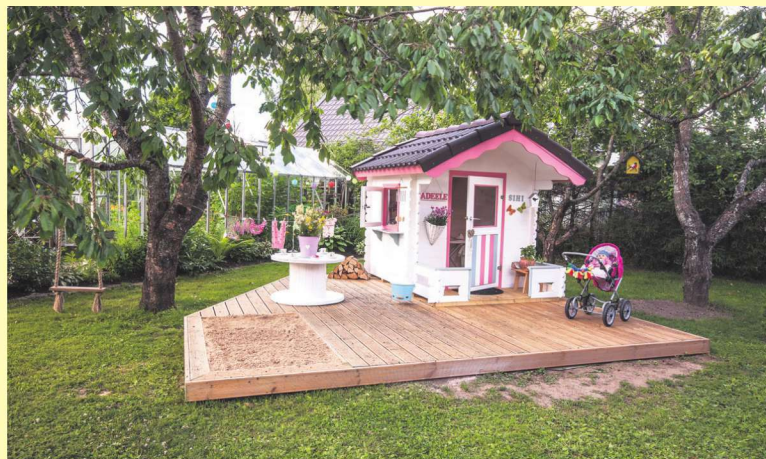
Piret ja Andrus Männiku kodu
Märjamaa vald

Septembris täitub viieteist aastat sellest, kui Piret ja Andrus Männik ühises kodus oma aeda looma hakkasid. Nii kaua, kui pere on aeda pidanud, on nad ka iga aasta kevadel traditsiooniliselt Türi lillelaadalt toonud oma suvelilled, viljapuud ja kasvuhoonetaimed. Kasvuhoone on perenaise jaoks ka lemmikkoht aias, ilma milleta ta oma aeda ette ei kujutaks. „Armastus käib kõhu kaudu ja kustkohast seda head toorainet

ikka saab kui mitte ühest lopsaka taimestikuga kasvuhoonest,“ ütleb ta. Kevadel saavad aiadööd alguse just seal ning vahel on mõnus kasvuhoo ees istudes teed rüübata ja aiailu nautida.

Aiamaa on aga koht, kus Piret laseb oma fantaasial tõeliselt lennata ning katsetab igal aastal midagi uut. „Aiamaa on mul nagu Tootsi peenar, natuke üht, natuke teist ja kindlasti ei tohi sealt puududa lilled ja just saialilled.“ Aiamaa on ühtlasi see koduaia piirkond, mis vajab kõige enam hoolt, kuid kogu vaeva tasuvad aiailust tulenevad rõõmud.

„Mulle meeldib sumedatel

Mängunurk ka pere pesamunale.

Aia perenaisele meeldib sumedatel suveõhtutel oma aias tiir teha, jalutada mööda lillepeenardest, koguda mõtteid ja ideid ning lihtsalt tunda rõõmu sellest, mis on.

Fotod: TIINA GILL

suveõhtutel oma aias tiir teha, jalutada mööda lillepeenardest, koguda mõtteid ja ideid ning lihtsalt tunda rõõmu sellest, mis on,“ ütleb Piret.

Tulbid on Pireti lemmiklilled, kuid suve lähenedes võidavad

tema südame lõhnavad pojengid ning sügise kätte jõudes saab naise sõnul just kõrvitsast see, mis teda oma suurusega üllatab. Aia kujundamisel on pühendatud mängunurki ka pere pesamunale, nii et kõigil pereliikmetel oleks

koduaias hea aega veeta. Päris valmis ei ole aed aga veel tänagi. „Minu aed kasvab koos minuga, kõik peas olevad ideed tuleb ära katsetada. Lillepeenardest ei saa mitte kunagi küllalt,“ selgitab Piret.

Noor vaimulik Siilas Kask on valitud Kohila baptistikoguduses Viljar Lihti kõrvale teiseks pastoriks.

Foto: HELERIN VÄRONEN

Siilas Kask on pastor, kelle juhtumõte on aidata inimestel leida rahu Jumalaga

Helerin Väronen

Noor vaimulik Siilas Kask on valitud Kohila baptistikoguduses Viljar Lihti kõrvale teiseks pastoriks. 13. augustil vannutatakse ta ametlikult ametisse ja samal kuul saab Siilase algatatud Kohila mõisakool viieaastaseks.

Kohtume Siilasega baptistikoguduse kristliku suvefestivali avapäeva õhtul. Pärast The Ilves Sistersi kontserti istume mõisakooli uhketele toolidele ja räägime Siilasega tema vaimuliku ja õpetaja tööst, Jumalast ja loodusest ning tema perest. Koos naise Kärdiga kasvatavad nad nelja last, kolme poissi ja ühte tüdrukut.

Kust sa pärit oled?

Ma olen pärit hoopis Järva-maalt, Paidest. Seal olen ma sündinud ja koolis käinud. Kui Tallinnasse ülikooli läksin, koh-tasin selle kaudu oma tulevast abikaasat Kärti, kes elas Kohilas ja töötas noortekeskuses. Õp-pisin ise ka noorsootööd, nii et tegime koos laagreid ja projekte ning siis sattusingi Kohilasse.

Mitu aastat sa Kohilas oled elanud?

Nüüd saab 13 aastat. Nii kaua olen ka abielus olnud.

Millisest perest sa pärit oled? Mis väärtushinnangud sa sealt kaasa said?

Ma olen kuuelapselisest perest pärit. Mul on neli venda ja üks õde. Sellest tulenevalt õppisin kaaslasega arvestamist. Teine asi on töökus. Me pidime kõiki töid tegema. Aeg oli selline, et kõike polnud saada ja pidi kõvasti vaeva nägema. Seda järjekindlust olen ka emalt-isalt õppinud. Kuna isa oli kirikus pastor, käisime muidugi iga päev kirikus. Nii et kolm põhi- asja - kaaslasega arvestamine, järjekindlus, töökus ja siis krist-likud väärtused.

Mis on see valdkond, millega sa kõige meelsamini tegeled?

Kui läksin ülikooli, õppisin ma noorsootööd ja siamaani on mu süda ja hing olnud laste ja noorte juures. Olen poisteklubi ja poisteringi teinud, just sel- listele keerulistele lastele. Ma tean, et mulle meeldib nendega tegeleda ja ma saan nendega kontakti. Töötasin ka lastekodus Tallinnas. See on siamaani ol- nud kõige suurem missioon mul, see laste ja noortega tegelemine. Nüüd viimased viis aastat olen siis mõisakoolis olnud.

Kuidas see mõisakool tek- kis?

Viis aastat tagasi hakkas mu kõige vanem poeg kooli minema. Meil oli grupp lapsevanemaid, kellega koos arutasime ja vaata- sime, et mis oleks kõige parem. Isiklik vajadus sundis oma kooli looma, muidu ma poleks seda teinud. Esimene aasta olin di- rektor, poole kohaga õpetaja ja klassijuhataja. Aga siis ma nägin, et see võtab liiga palju energiat. Pärast seda otsustasin, et pühendan rohkem aega oma

perele. Ma jõuan seda tööd teha ka hiljem, kuid praegu tuleb enda aega oma lastesse investeerida.

Kui palju mõisakooli klassi- des lapsi on?

Minu klassis on hetkel 11 poissi, kellega ma alustasin. Tä- naseks on 2 poissi väikeklassis. Tavaliselt on klassi suurus meil 16 õpilast. Ja poisid, tüdrukud on eraldi. Välja arvatud esimene aastakäik, siis nad olid koos, kuna ei olnud majanduslikel põhjustel lihtsalt võimalik teisiti teha.

Kas neil on mingeid ühiste- gevusi ka?

Jah, osa tunde on koos, inglise keel ja muusika. Ja vahetunnid. Nad puutuvad kindlasti kokku, seda ma ei poolda, et nad oleks nagu eraldi karbis. Normaalne suhtlus peab olema.

Kuidas see õpetajaks olemi- ne sind on kasvatanud?

See on mulle väga palju and- nud. Esimestel aastatel mõtlesin, et ma olen tubli noor, energiat täis ja saan kõigega hakkama, selline tüüpiline Eesti mees. Ühel hetkel sain aru, et kõigega ei peagi hakkama saama. Tähtis on see, et sa suudad seda tunnis- tada ja leppida sellega. Kui sa ei suuda sellega leppida, siis ongi läbipõlemine. Ja mul on olnud ka paar sellist rasket hetke, mis on mind väga palju õpetanud. Täna suudan ka selliste keerulis- te hetkedega toime tulla. Teiselt poolt on see kool ka iseennast paremini tundma õpetanud. Oma emotsioonide kontrollimist näiteks, kuna klassis on ka päris palju selliseid, kes vajavad lisatähelepanu.

Kas vahel on sellist tunnet ka, et usk lööb kõikuma, tekivad mingid kahtlused?

Kindlasti oli seda siis, kui ma teismeline olin. Siis oli selline lugu, et kuna meil oli kohustus kirikus käia, siis aeg-ajalt jooksi- me ära, ei tahtnud minna. Meile tundus, et see on pealesurutud. Läks aastake edasi ja siis ma sain aru, et tegelikult see, et Ju- mal võib anda sulle südamesse rahu, on reaalne.

Kuidas sinu vaimuliku tee- kond kulgenud on?

Pärast seda hetke, kui taipasin, et Jumal annab südamesse rahu, olengi ma aktiivselt kirikus kaasa aidanud. Pühapäevakoolis ja noortele erinevaid sündmusi korraldanud, ning kaks aastat töötasin isegi baptistikoguduste liidu noortesekretärina. Siis korraldasin ma koguduste noorteuhtidele koolitusi ja kokkusaamisi. Meil olid kord aastast sellised üritused, nagu Piiblipäevad. Nüüd siin Kohila

koguduses olen ma vaikselt erinevaid ülesandeid aidanud täita.

Ma näen, et see on kõige olulisem asi, kui inimesel on rahu südames ja tal on rahu Jumalaga. Mu kõige suurem igatsus ja soov ongi see, et inimesed võiksid leida rahu. Ja kuna mina tean, et Jumal saab seda pakkuda ja anda, ma soovin maksimaalselt selle eest pingutada. Sellepärast olen ma nõus ka seda festivali siin korraldama. Hommikust õhtuni ehitasime seda spordisaali. Vedasime katteid ja panime katteloori lakke. Vahepeal tundus küll, et mille nimel, aga kui ma mõtlen selle peale, et ma saan mõnelegi inimesele anda selle võimaluse rahu koos Jumalaga korda saada, siis sellel on mõte sees. See on see, miks ma seda teen.

Koguduses oli moment, kus pastor Viljar tahtis alguses ära minna, kuid leidsime siis sellise koostöö vormi ja kogudus toetas seda, et mina hakkaks teiseks pastoriks tema kõrval.

Ajapikku siis võtad Viljari töö üle?

Midagi sellist jah. Täna on seis selline, et ma olen väikese koormusega koguduses pastor ja enamiku aega olen koolis edasi õpetaja ja usuõpetuse õpetaja. Kindlasti tahan ma koolis olla, mulle meeldib õpetaja amet.

Teekäija ajakirjaga tehtud intervjuus oli juttu, et sinu pastoriks saamisele viitasid märgilised unenäod. Millised need olid?

Tegelikult oli see nii, et aasta alguses hakati otsima pastorit. Ega mul ei olnud alguses seda kindlust, et see olen mina. Läks paar nädalat mööda, kui üks vana koguduseliige tuli mu juurde ja ütles, et ta nägi unenägu, et mina olen koguduse pastor. Siis mul tuli meelde lugu, kus neli-viis aastat tagasi üks teine koguduseliige oli samuti saanud nägemuse, ütles, et ma olen pastor Viljari kõrval parem käsi. Ja lisaks tuli mul meelde, kuidas 13 aastat tagasi kutsus pastor Viljar mind sööma ja rääkis, et Rootsis keegi pastor prohveteeris, et Viljaril saab olema keegi noor, kes on tema kõrval ja saab teda selles töös aidata, ja sel hetkel oli tal selge, et see olen mina.

Kui see pastori otsing mai alguses väga aktiivseks läks, oli viis kandidaati. Mu abikaasa oli sel ajal reisil ja nägi unenägu, et juhatus valis mind välja, et mind uueks pastoriks esitada. Kui ma need asjad omavahel kokku panin, sain aru, et see on Jumala tahtmine minu jaoks. Viljar sai ka veel nägemuse, et ta ei pea ära minema, kui keegi on ta kõrval teiseks pastoriks.

Kui sa Viljari töö üle võtad, oleks muidugi hea, kui oleks kohe keegi uus peale kasvamas, kes ühel hetkel su töö üle võtaks.

Jaa, seda kindlasti. Ma näen, et väga tähtis on, et seda tööd tehtaks kahekesi koos, et on, kellega oma muresid jagada

Foto: TIIA SAART

Siilas koos naise Kärdiga kasvatavad nelja last, kolme poissi ja ühte tüdrukut.

ning rääkida. Siis ei tule ka läbipõlemist. See töö ei ole lihtne, kuna see on inimestega töö ja neid probleeme, muresid, on väga palju.

Kas pastoritele on mingid psühholoogialased koolitused ka, kus õpitakse inimest aitama?

On erinevad koolitused ja ülikoolid ka õpetavad pastoreid. Ma olen käinud erinevatel kursustel ja loengutel. Päris ülikooli ma ei ole läinud, kuigi on kutsutud. Ma näen, et praegu oma pere kõrvalt ei jaksa ma seda teha. Pere on minu jaoks kõige tähtsam. Täna ka festivali ajal suutsin leida aja kolmeaastase pojaga jäätist süüa ja lastepargis mürada. See on minu jaoks oluline, et isegi siis, kui on kiire, peab leidma aega laste jaoks.

Räägi natuke sellest suvefestivalist ka.

Festival on olnud eri aegadel erinevates vormides ja kohtades. Eesmärk on see, et kristlased tulevad kokku ja saavad koos olla. Meie mõte oli ka, et kogukonnale pakkuda midagi, just nende kontsertidega. Igauks võiks leida midagi neist päevadest. Festivali raames on ka väga põnev linnalaager lastele.

Milline on su suhe loodusega?

Loodus on minu jaoks väga tähtis. Ükskord küsisin ema käest, et mida mu nimi tähendab ja kust see tulnud on. Nimi on Piiblist ja ema ütles, et see tähendab „mees metsast“. Ja eks

ta iseloomustabki mind. Ma teen poistega noortekeskuses noorte kotkaste ringi, väga palju käime laagrites, matkamas ja orienteerumas, erinevaid metsatarkusi õppimas. Mulle endale meeldib see ja ma püüan seda ka teistesse süstida. Ma ise käin väga palju jalutamas, seda vaikust kuulamas ja puhast metsaõhku hingamas. See on nii eriline ja võimas, mida Jumal on loonud ja mida meie saame nautida, millest rõõmu tunda. Eriti meeldivad mulle hommikud. Siis ma käin tavaliselt kõndimas.

Toon siinkohal jutuks kohutumise Vladislav Koržetsiga, kes luulelõunal rääkis, et ta ei käi kalal mitte niivõrd kala püüdmaks, kui just seda vaikust ja sisemist rahu otsimas.

Olen seda enda puhul ka tähendanud, et me elus on väga palju selliseid segajaid, mis ei lase meil iseenda mõtteid mõelda. Raadio, televiisor, Facebook, see nagu neelab ära ja sul polegi võimalik iseenda ja oma mõtetega olla. Ja samuti siis Jumalani jõuda. Mina olen tundnud, et kui ma olen looduses, lihtsalt kusagil vaikuses, siis ma saangi ilma mõteteta vaadata kogu seda ilu. Ja seeläbi näen ma Jumala suurust. Suur rõõm tuleb siis südamesse.

Millised on su hobid peale looduses käimise?

Ega väga palju hobisid praegu ei olegi. Kärdil on vanavanemate talukoht Saaremaal, kus me siis käime suviti. Nüüd

esmaspäeval (10. juulil) lähme ka sinna, saame kaks nädalat täiesti eemal olla. Metsaelu ja kilesauna nautida. Mul endal ei ole kahjuks sauna, aga mulle meeldib saunas käia, vihtu teha ja vihelda.

Mu lemmikaastaaeg on vaieldamatult sügis. Mu kõige suurem kiusatus on see, kui ma näen, et kusagil on lehed kokku riisunud ja siis ma lihtsalt pean sinna sisse kukkuma. Eelmine aasta olime Pärnu kesklinnas, abikaasa läks kuhugi ja ma jäin kahe väiksema lapsega ja siis me ikka saime seal lehehunnikus natuke mürada. See lehtede lõhn ja kõik on lihtsalt nii äge.

Mis raamatuid sa loed?

Väga palju ei jõuagi lugeda. Vahel lastekirjandust, mida on koolis vaja. Kui päev saab läbi ja lapsed lähevad magama, kukun ma ise ka ära. Lastele olen küll õhtujutte lugenud või ise midagi välja mõelnud.

Aga kas sa oskaksid soovitada mõnda raamatut mittekristlasele, peale Piibli, midagi sellist, mis annab aimu kristlusest?

Üks raamat on kindlasti Billy Grahami „Rahu Jumalaga“. Minu lemmik on veel John Bunyani „Palveränduri teekond“. See on väga põnev

raamat sellest, kuidas mees sai nägemuse ja kuidas temast sai kristlane. Mul on soov sellest ühel päeval näidend teha.

Kas sa ise oled palverännakul käinud?

Kui ma tegin poisteringi, käisime palverännakul. Viimase rongiga sõitsime siit Tallinnasse, Oleviste kiriku juurest hakkasime jalgsi tulema Kohilas. Igal täistunnil oli meil palvehetk. Hommikul 5-6 ajal olime Kohilas. Neli aastat umbes tegime seda. Ja ma käisin 4-5 aastat tagasi Setomaal, õigeusu kiriku palverännakul palvemajades. See oli ka väga põnev.

Eestimaa on nii rikas, neid väikseid kohti, neid lugusid on nii palju ja need on nii põnevad. Aga on ka mõttes olnud, et võiks Hispaaniasse, Santiago de Compostelasse palverännakule minna.

Eestist läheb ka palverännaku rada läbi?

Jaa, seda oleme ka mõelnud, et võiks läbi teha, aga lapsed on praegu väikesed. Ühel päeval tahaks seda siiski mingis vormis teha, jalgsi või rattaga. Suurematele poistele meeldib väga skatepargis sõita ja nüüd mõtlesime, et tore oleks teha Eesti skateparkide tuur. Kuna see teismelise iga hakkab varsti peale tulema ja kui kaotada praegu see kontakt, siis on pärast väga raske.

Pingutada tuleb selle nimel, et oleks lastega hea kontakt ja usaldus.

"Mu kõige suurem kiusatus on see, kui ma näen, et kusagil on lehed kokku riisunud ja siis ma lihtsalt pean sinna sisse kukkuma."

Siilas Kask

Sohvri sõiduvõtted abiks riigi juhtimisel

Jaak Uibu, D.Sc.,
Riigikogu Eesti rahvastiku
toetusrühma konsultant

Keemik Jüri Kann tõi neljakümne aasta eest Saksamaalt uurimistöölt kaasa anekdoodi, mis ei taha kuidagi ununeda, sest sellel on tugev seos Eesti eluga.

Lugu on selline. Maanteel sõidab furgoonauto, mille juht peatab masina iga paari kilomeetri järel ja taob teibaga vastu auto külgi. Järel sõitev juht peab oma auto ka kinni ja küsib, miks mees nii teeb. Furgooni sohver selgitab lahkelt: „Minu auto kandejõud on viis tonni, aga koormas on kümme tonni kanu. Et auto kandejõudu mitte ületada, pean kanad lendu ehmatama. Paari kilomeetri järel nad laskuvad alla tagasi ja siis pean neid jälle lendu aitama.“

Mis seos siin Eesti eluga on? Asendame kanakoorma inimestega, kes on infosõjas jäetud saatuse meelevalda. Mis on need kaikaarvud rahva rahulikkude arengusse? Mina leian, et reformid ja suurrajatised ongi need kaikaarvud. Tugine seejuures üle maailma levitatava ajakirja British Medical Journal'i rahvusvahelisele küsitlusele selle kohta, millised on vihatumad sõnad maailmas. Esikoha või-

tis reform!

Meedia kasvatab rahvast üle kahekümne aasta reformide ülistamise vaimus. Kui reformid olid vajalikud sovetlikust keskkonnast välja rabelemisel, siis hiljem mõtteviis nende pidevast vajalikkusest kinnistati (kinnistati?) nõnda, et välistati evolutsiooniline faas ühiskonna arengus. Ja nii saavutati üheksakümnendate esimesel poolel alanud rahvastikukriisi süvenemine. Koos kriisi nähtamatute ja nähtavate tagajärgedega – sündimuse kahanemisest kuni koolide, postkontorite, apteekide sulgemiseni, mida tehakse ikka võrgu korrastamise plagu all.

Kas on mõnda mõõdupuud riigi ja rahvastiku seisundi ning nende dünaamika hindamisel? Mis on mõõdupuu arengu hindamisel? Kriteeriumi andis paljutsiteeritud Prantsuse riigimees ja poliitik J.-J. Rousseau, kes elas enne (Suurt) Prantsuse Revolutsiooni: ... *Mis on riikliku ühenduse eesmärk?* Ja vastab samas: *Tema liikmete kaitstus ja hüvang. Ja mis viitab kõige kindlamini nende kaitstusele ja hüvangule? Eks ikka rahvaarv ja iive ... Halvim valitsus on see, mille alluvuses rahvas väheneb ja välja sureb. Kui maa kogu välisest hiilgusest hoolimata rahvast tühjeneb, siis ei saa tõi olla, et kõik läheb hästi.*

Kui palju olen seda tsitaati avalikkuse ees korranud ja miks ta pole toiminud Eesti elu ja riigieelarvet planeeri-

vatele poliitikutele? Meeles on, et juba erakondade ümarlauas 1999 pareeris Jürgen Ligi: „Ajad on teised“ ja hilisema rahandusministrina ei finantseerinud rahvastikupoliitikat, vaid tegeles parimal juhul peretoetustega, kuhu kuulub ka vanemahüvitis.

Viis aastat tagasi kirjutasin Delfis loo „Viis vastamata pöördumist vaimsete ressurside haldaja Jaak Aaviksoo poole“ – miks endine haridusminister, ülikooli rektor ja kaitseminister ei näe ega rakenda riiklikku vaimupotentiaali rahvastikukriisi vastu. Vastuseks vaikus. Paistab, et tal puudub aateline telg.

Olen kaugel sellest, et ette heita kellegi tahtlikku tegevust iibe ja rahvastiku kahanemisel. Küll aga **oskamatus** ja **vastutamatus**. Oskused haihtuvad ja vastutamatus süveneb uutel tegijatel. Vastutamatus pärast muretses juba kakskümmend aastat tagasi riigikontrolör Hindrek Meri. Eesti poliitikas ei kehti kompetentsuse printsiip, nagu kinnitab ühiskonnateadlane Ülo Vooglaid. Isegi ametialane lohakus on karistusseadustikust kõrvaldatud. Nõunike, nõukodade liikmete ja mõttekodade valikul välditakse oponente. Väitekirjade puhul on ammu jõutud selle mõistmiseni, et oponent ei ole veel vaenlane.

Toome näite: riigikohus ütleb, et rahvastikuprobleemid

on valitsuse ja Riigikogu asi. Peaminister kinnitab, et see on valitsuse prioriteet. Kuid töötajateks on ilma ettevalmistuseta paar ametnikku, ettevalmistust pole ka rahvastikukriisi probleemkomisjoni liikmetel. Kes sellest loodab tulemuslikku tööd? Luuakse vaid näilikkus rahvastikukriisiga toimetulekuks. Kirjutasin sellest Postimehes. Kas keegi poliitikutest reageeris ja võttis otsa üles? Ei ükski. Nagu vastu sein. Küll rakendatakse müriaad kõrgepalgalisi ametnikke Rail Balticu rajamiseks, kümnete ja sadade miljonite kaupa eurosid paisatakse Eestit mitut pidi lõhestava projekti finantseerimiseks.

Võtame teise näite. Haldusreformi seadus sätestab: „Kohaliku omavalitsuse üksus on võimeline tagama (...) kohaliku omavalitsuse üksuse elanikele kvaliteetseid avalikke teenuseid (...) juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksuses elab vähemalt 5000 elanikku.“ Vaidlustasin miinimumnõude märgukirjaga riigikohtu ees, väites, et 5000 on vastuolus loodusseadustega. Riigikohus jättis märgukirjale targa vastamata.

Seadusetehtajad ei soovinud kasutada kriteeriumide kompleksi (näiteks asukoht, senine edukus, demograafiline struktuur, tulubaas jt), vaid läksid kõige lihtsamat ja ohtlikumat teed – miinimumiks 5000 elanikku. Haldusreformi senine tulemus: mitu aastat

tiirles valdades kõik ümber 5000 ja lõputud läbirääkimised halvasti tavalise elurütmiga. Kas ei olnud British Medical Journal'i lugejatel õigus? On karta, et riigireformiga juhtub sama lugu. Kuni ei taibata, et selliste väljamõeldud reformidega ei saa rahvast juurde, vaid elanikkond väheneb veelgi, vähemalt perifeerias.

Kolm on kohtu seadus, ütleb rahvasuu. Niisiis kolmas näide. Hiljuti saatsin maakodust kirja enda korteriühistule. Kiri tuli tagasi teatega, et sellist aadressi pole Tallinnas olemas. Jäin kohe mõtlema, et kus ma siis peaaegu kolmkümmend aastat olen elanud? Asusin tegutsema ja saatsin teabenõude linnavalitsusse. Sealt sain tõe jälile – pool aastat tagasi sai elamust numbriga 55A elamu 55, muutus tehti Põhja-Tallinna katastriüksuste korrastamise käigus. Seejuures 55A omistati ühele teisele hoonele. Sama saatus tabas Põhja-Tallinnas kümneid ja kümneid elamuid. Korrastamise (sic!) korraldusele oli alla kirjutanud aselinnapea Merike Martinson. Olen tähele pannud, et ajaloo keerdkäikudes muudetakse tänavanimetusi, kuid mitte majanumbreid. Arvan, et kui segadust luuakse postiteenusele, politseile, kiirabile, tuletõrjele jne, siis see pole mitte andmete korrastamine, vaid teadlik korratuse esilekutsumine.

Haljand Udam õpetas: „Meie argikujutluses püsib ikka veel aukartus teaduse kui maailma tunnetamise vahendi ees, mis loob tõese pildi maailmast. Praegu tal seda rolli enam ei ole. Tõe otsimisega ei tegele enam keegi. Majanduslikud ideoloogiad püüavad luua vaid soodsat ärikeskkonda, sisendada inimestele, et see maailm ongi paratamatult selline, kus elu ainus siht on edu, tarbimine ja äri.“

Ja erudeeritud Ravil Khair Al-Din jätkab: „Tänapäeva maailma põhialused – ettekujutused elueesmärkidest /.../ on taandanud vabadusele ilma vastutusest /.../, halb muutub lubatavaks ja hea sobimatuks. See on alusväärtuste filosoofiline lagundamine.“

Kokkuvõttes – elu nagu Tartu tagurpidimajas - kogeme vaimu ja vaimuse murenemist, mis on ometi aluseks kogu ülejäänule, ka rahvusele. Levib relativism, sekulaarsus ja hedonism. Kas rahvas vajab kestmiseks reformide ja suurrajatiste kaigast? Eriti kui kukub välja nagu juhtus Eesti Rahva Muuseumi hoonekarbiga, mis kinnistas aegade lõpuni meie teadvuses Raadi sõjalennuvälja. Või vajab reforme ja suurrajatiseid vaid tühine osa kihistunud rahvast? Ikka rahvale kaigast vändideedega! Aga võib-olla paneks poliitikud õppima ja nõuaks neilt ettevalmistust juhtimiseks? Paneme selle nõude valimiste vankri ette!

„Mina jään!“

Udo Knaps

Meie noor laulupeo-rahvas valis enda peole seekord ju väga tabava moto - „Mina jään“. No on ju nii, et kui juba noored jäävad, siis on ka Eestil lootust.

Mäletan veel ka laulva revolutsiooni aegseid laulupeo motosid, nagu „Laulame end vabaks!“ jne, mis kõik märki tabasid ja aitasidki meid sõna otseses mõttes vabaks laulda. Õnnesus ennast veretult vabaks laulda, isegi kahurid poleks julunud laulule vastu hakata, sest laulus peitub ju jõud!

Mäletan varasemaidki vabaks laulmisi... 1960. aasta üldlaulupeo ilmaga võrreldes on tänane ilm ikka väga hea – tsiteerin oma raamatut „Siin, seal ja Siberis“: „Vaatomata sellele, et oli sügav stagnaag; vaatamata sellele, et Stalin

oli vahepeal juba „teise ilma“ jõudnud ja oode Stalinist enam laulma ei pidanud, tuli meil ikkagi punalippude lehvides Lenini parteist laulda. Ometi oli pikkadel okupatsiooniasstatel laulupidu üks vähestest võimalustest eestlasel ennast eestlasena tunda ja eestlaste pikaajalise laulupeotraditsiooni kaudu nüüd hetkeks muremõtetedki unustada ja hingel hõisata lasta ning selle traditsiooni abil ka kaude oma vabaduseihale väljund leida ja võimude vastu seeläbi protestidagi – seda küll paratamatult omal moel.

Seekordse laulupeo äparduseks oli aga see, et peo rongkäiku tabas ränk paduvihm – nagu hiljem kuluaaridest kostis, olevat ilmateadet teadlikult „ilustatud“ – nii nagu nõukogude inimene, nii ka nõukogude ilm (!) ei tohtivat kunagi halb olla. Vihmahoog tabas rongkäiku, kui Tallinna lauljad rongkäigu peas olid juba kaitsva laulukaare alla jõudmas, samas Tartu laulurahvas rongkäigu keskel sai endale kõik kaela, mida vanajumal ülevalt alla saatis.

Mäletan, kandsime rongkäigus pikka punaloosungit – võib-olla „Slava KPSS!“ („Au NLKP-le!“) – selle tõmbasime endile nagu vihmavarju pähe – see andis märjaga värvi –, olime värvist kirjud ja valgele triiksärgile joonistus vormikuu punane ornamentika, ja nii tugevasti, et hiljem ka pes-tes välja ei läinud! Kui kaare alla jõudsim, ei olnud vahet, kas seisad lagedal paduvihma käes või kaare all – kuiva kohta ei leidunud nagunii kellelgi.

Aga kaare all meil igav ei hakanud – esimene ühiskõnelemine oli: „Katus tilgub läbi, katus tilgub läbi!“ Kuigi teadustati, et tänane kontsert lükkub homsele, ei tahtnud keegi lahkuda – edasi alustasime ühiselt lõbusamaga: „Sest ma nagu linnukene igatsen su järele!“ – siis järgnes isetegevuslikult kogu parem repertuaar esitamiseks – iseendale, sest vaid puude varjus võis vähest publikut näha –, aga kindlasti jäi sel õhtul esitamata „Au Lenini parteile“ – see oli ja jäi meile ikka vabatahtlikuks-sunduslikuks

nomenklatuurrepertuaariks.

See läbimärgadena laulmine toimus ju puhtalt lauljate endi initsiatiivil, meie tublid dirigendid lihtsalt „allusid“ laulurahva taatele ja käisid kõik kordamööda juhatamas. Aga ööbimiskohtadesse me lõpuks ikka jõudsim, ja seekordne öö kulus küll riiete kuivatamiseks ja triikimiseks, et hommikul taas normisvormis olla.“

Siia sobib võrdluseks meenutada äsja lõppenud pidu, kui samuti vihma tõttu ära jäänud teine tantsuetendus asendati Vabaduse platsil isetegevuslikult ja emotsionaalselt omaloominguga. Aga jätkan ammumöödunu meenutamist sealt, kus see eelmises lõigus katki jäi:

„Hommik oli ilus – nii ilma kui ka tuju poolest ja päev töötas pikk ning väsitav tulla – tuli ju eilnegi võlg rahvale nüüd ühe korraga esitada – Lasnamäe nõlv oli rahvast pilgeni täis, nagu nüüd headel laulva revolutsiooni aegadel. Eredalt on meelde jäänud kontserdi lõppakord: kui

eeskava oli ammendunud ja lisapaladki esitatud ning peojuhi tänusunad lauljale ja publikule edastatud koos meeldivate kojujõudmissoovidega – ometi, vaatamata pikale päevale, ei ükski laulja ega kuulaja hakanud kodu poole astuma.

Kõik olid ootusärevuses, esitamata oli ju veel juba eelmistest kordadest rituaaliks saanud Gustav Ernesaksa „Mu isamaa on minu arm“. Vaikus oli natuke ärevusttekitav. Maestro istus nukralt esireas. Ühendkoorid alustasid lõputut skandeerimist: „Mu isamaa on minu arm, mu isamaa on...“ Keegi ei liikunud paigast ka pärast õhtujuhi mitmekordseid manitsussõnu hakata kodu poole astuma. Ja nagu kokkulepitult alustasid ühendkoorid täiel häälel ilma dirigendita laulmist. Vist alustasime teist salmi, kui Ernesaks jooksis üles pulti ja nüüd juba veel võimsamalt laulsime koos lõpuni. Rahvas seisis nagu hümnid lauldes ega plak- sutanud... Nüüd ei olnud vaja enam kellegi manitsussõnu ja meeste „Hakkame, mehed,

minema...“ saatel astusime lavalt alla.

Läks palju aastaid mööda, enne kui sain teada, mis tegelikult tookord kulisside taga toimus: Gustav Ernesaksa juubelile pühendatud artiklist lugesin, et kui mitmel eelmisel laulupeol oli „Mu isamaa...“ repertuaaris, siis seekord (1960) esimest korda ja Moskvast peole sõitnud kultuuriministri Furtseva karmil käsul keelati „Mu isamaa...“ kui natsionalistliku laulu laulmine.

Kui ühendkoor omal algatusel oli esimese salmi laulnud, olevat Arnold Green, kes istus Furtseva kõrval, müksanud Ernesaksa, et mingi juhatagu lõpuni. Stalini aegu läinuks see kellelegi maksma 25+5, nüüd aga Hruštšovi sula aegu siiski nii hull enam ei olnud ja kedagi maha ei võetud, kedagi ei arreteeritud... Juba siis alustas Eesti rahvas enda vabaks laulmist.“

Lugu on kirjutatud 2. juulil, suure kontserdi ajal.

AVASTA LÄÄNEMAAD

Mudaravilaist kasvasid
välja spaad. Lk 2

Suurimad suveüritused. Lk 4

• UUDISED • NÕUANDED • AJAVIIDE

Haapsalu sümbol Valge Daam ilmub ka tänavu

Eesti kuulsaim kummituslugu räägib igal augusti täiskuuööl Haapsalu piiskopilinnuse ristimiskabeli aknale ilmuvast Valgest Daamist.

Malle-Liisa Raigla
info@le.ee

Legendi järgi müüriti eesti soost noor neiu ristimiskabeli seinasse tüki leiva ja kruusi veega, sest oli armastuse tõttu rängalt rikkunud kiriku kehtestatud reegleid. Ajal, mil siinseid maid valitses Saare-Lääne piiskop, pidid kõik toomhärрад elama kloostri seaduse järgi kasinalt ja ühegi naisterahva jalg ei tohtinud üle linnuse läve astuda.

Sellele vaatamata puhkes armastus ühe toomhärра ja eesti soost tütarlapse vahel. Et noored

ei suutnud teineteisest lahus olla, tõi kanoonik tütarlapse poisirõivastes kirikukoori lauljaks. Pettus tuli välja ja piiskopliku nõukogu otsus oli ränk: toomhärра heideti linnuse vangikongi nälga surema, neiu pandi kaasa tükk leiba ja kruus vett ning ta müüriti elusalt poolelioleva ristimiskabeli seinasse.

Naise hing ei saanud rahu ja nii leinab ta juba sajandeid oma armastatud meest ristimiskabeli aknal ning jutustab inimestele surematu armastuse lugu.

Legendi on lavastatud aastast 1979. Möödunud aastal oli

esietendus järjekorras neljateistkümnendal lavastusel nimega „Südamega läbi müüri“, mille on kirjutanud Jan Kaus ja lavastanud Aleksander Ots. Sama tükki mängitakse ka tänavu.

Tükk tundub eriti jõhker selle poolest, kuidas Valge Daamiga käitatakse, samuti selle poolest, mida ta lõpuks ise teeb. Nimelt reedab Valge Daami ta oma isa ning vend on sunnitud õe kinni müürima. Neiu hing leiab kontakti 80ndail näidendis toomhärрат mängiva näitlejaga, kes tutvustab talle ka oma armsamat, kes mängib lavastuses Valget

Toomhärра, keda kehastab Priit Loog, võetakse ränga eksimuse pärast kinni.

Daami. Hing palub naisnäitleja keha korraks laenuks, kuid ei anna seda enam tagasi. Ta juhatatakse ka mehe päris toomhärрат hinge juurde, kelle keha samuti hing röövib. Nagu on legendi lavastatud juba aastakümneid, on

ka terve nädalavahetus kandnud nime „Valge Daami aeg“, mis on olnud Haapsalu suve üks tähtsamaid sündmusi.

Vanalinn muutub sumisevaks laadaplatsiks, kus valdavalt müüakse käsitööd ja

toimub pitsipäev. Programm kestab hommikust õhtuni ning pimeduse saabudes mängitakse piiskopilinnuses Valge Daami vabaõhulavastust.

Tänavu on Valge Daami aeg 11.–13. augustil.

Mudaravilaist kasvasid välja spaad

Haapsalu kuurordi sünniajaks loetakse 1825. aastat, mil alustas Eeslahe kaldal tööd krahv Magnus de la Gardie ehitatud esimene suplusmaja-mudaravila.

Malle-Liisa Raigla
info@le.ee

Selle taga oli eelkõige doktor Carl Abraham Hunnius, kes tundis huvi kohaliku muda ravitoime vastu.

Kohalikke elanikke ravides puutus Hunnius kokku omapärase rahvameditsiini võttega – meremudaga.

Dr Hunnius lasi uurida meremuda keemilist koostist ning katsetas uut mudaravi metoodikat oma sugulaste ja patsientide peal. Tulemused olid head ning paljud Tartu arstid ja ülikooli õppejõud olid uuest raviviisist vaimustuses.

Peagi muutus rohkete lahtede ja saarekestega pikitud kuurortlinn hinnatud puhkekohaks Peterburi rikka aadelkonna ja Vene keiserliku õukonna seas, kes tulid Haapsallu oma tervist parandama ja vaikelu nautima.

Sellele aitas kaasa regulaarne aurulaevavahetus Peterburiga. Kui juba esimestel kuurordiaastatel käis Haapsalus ligi 260 supelvõõrast, siis aurulaevavahetus kasvatas Haapsalu tuntust veelgi ja siia tuli puhkama üha enam suvitajaid.

Sajand pärast esimese mudaravila asutamist avati Haapsalus Eesti Punase Risti osalusel kindral Laidoneri nimeline

invalidide sanatoorium. Muda- ja suplusasutustest pakkusid raviteenuseid veel linna 18 vannitoaga suplusmaja, 32 vannitoaga dr Arroneti ja Krusenstierni muda- ja suplusasutus ning Weltzi ortopeedia- ja massaažiinstituut.

Juba sõjaeelse Eesti vabariigi ajal oli Haapsalu populaarne suvituslinn.

1938. aastal valmis suur moodne sanatooriumihoone ning sama aasta juulis suvitas siin 21 rahvuse esindajaid. Peale professorite ja muusikute suvitasid siin ka kõrged riigitegelased ning tuntud ärimehed kogu maailmast.

2010. aastal võttis üheskoos Haapsalu Promenaadil mudavanni 51 inimest. Sellega püstitati Guinnessi maailmarekord.

2 x ARVO TARMULA

Haapsalu Pitsikeskus
Karja 25, Haapsalu
www.haapsalusall.ee

Avatud mai–aug T–R 11–18, L 11–15
sept–apr T–R 11–16, L 11–15

/ Näitus-galerii-pood /
HAAPSALU 6. PITSIPÄEV
13. august 2017 kl 11–16

Õhkõrnas Haapsalus valmivad õhkõrnad sallid

Malle-Liisa Raigla
info@le.ee

Õhkõrnu pitsilisi salle on Haapsalu naiste näppude vahelt tulnud juba 19. sajandist peale.

Legend räägib Vene keisrinna nimepäevapeost 1859, mil keisrinnale kingiti imepeen sall, mis oli pakitud kookospähkli koorde. Kui sall lahti võeti, kattis see daami üleni. Neid õhkõrnu salle hakkasid ihaldama paljud aadlidaamid.

Kolm aastat tagasi sai Haapsalu sall endale oma kodu, peatänava ääres asuva pitsikeskuse, kust on peale sallide ja rätide võimalik osta ka kõikugu muid pitsilisi asju: kleite, küba-

Haapsalu sall soojendab ja võtab vähe ruumi.

raid, kotte, samuti kudumiseks vajalikku, vaadata näitusi ja elada seltsielu.

Pitsikeskuse juhataja Mirje Simsi sõnul on keskus populaarseks saanud nii külastajate kui ka kohalike seas. Seltsi liikmed astuvad keskusest läbi vähemalt paar korda kuus. Omavahel jagatakse värskemaid käsitööuudiseid ja näidatakse, millega vahepeal hakkama on saanud. On neidki, kes veedavad oma lõunapausid pitsikeskuses kududes.

Vanasti istusid kuduajad suvehõltuti Promenaadil ja kudusid, müügisks mõeldud sallid kõrval. Simsi sõnul võib ka praegusajal leida pargipingil kuduajaid. Kui

toona äratas kudumine tähelepanu, siis Simsi sõnul tekib külastajal lähedasem side salliga ka siis, kui näeb keskuses, kuidas salli kootakse.

„Näevad salli sündi ja see sall saab nende silmis hoopis sügavama tähenduse,” ütles Sims.

Haapsalu salli ja rätiki kohta on valminud viis raamatut, samuti kalender. Sall kingitakse tähtsamate linnakülastajatele. Praegu käib võistlus, et leida sobiv sallimuster rokifestivalil esinejatele.

Pitsikeskuse suurim sündmus on pitsipäev Valge Daami ajal. Seal peetakse kudumisvõistlust, on öökudumine ja samuti moedemonstratsioon.

Imeline mereäärne puitpitsiline väikelinn, unikaalne Haapsalu ravimuda, mitmekülgsed ravi- ja lõõgastusteenused, maitsvad road, mugav majutus ning õdus vee- ja saunakeskus on ootamas Sind spaahotellis Laine!

- Ravipakett al. 7 päevast al. 280€ /in*, iga järgnev ravipäev al. 45€ /in*
- Massaažipakett P-P al. 285€ /in*, millest pakume 10% soodustust Swedbanki Seeniorkaardi omanikele
- 2-ööline lõõgastuspakett al. 95€ /in*, iga järgnev lõõgastuspäev al. 40€ /in*
- **UUS!** 1-ööline Merespaa al. 145€ /in*
- **UUS!** 1-ööline Aroomispaa al. 145€ /in*
- **UUS!** 1-ööline Minispaa al. 95€ /in*
- **Suvine eripakett!** Ravipakett P-R al. 205€ /in*

*Täpsem hind sõltub valitud puhkuseperioodist ja hotellitoa tüübist

Me ootame Sind!

Info ja broneerimine: Spaahotell Laine, Sadama 9/11, Haapsalu. Tel: 472 4400 (24h)
info@laine.ee / www.laine.ee

Läänemaa turismi- hooaeg on alanud

Haapsalu ja kogu Läänemaa suurim turismihooaeg on suvi.

Malle-Liisa Raigla
info@le.ee

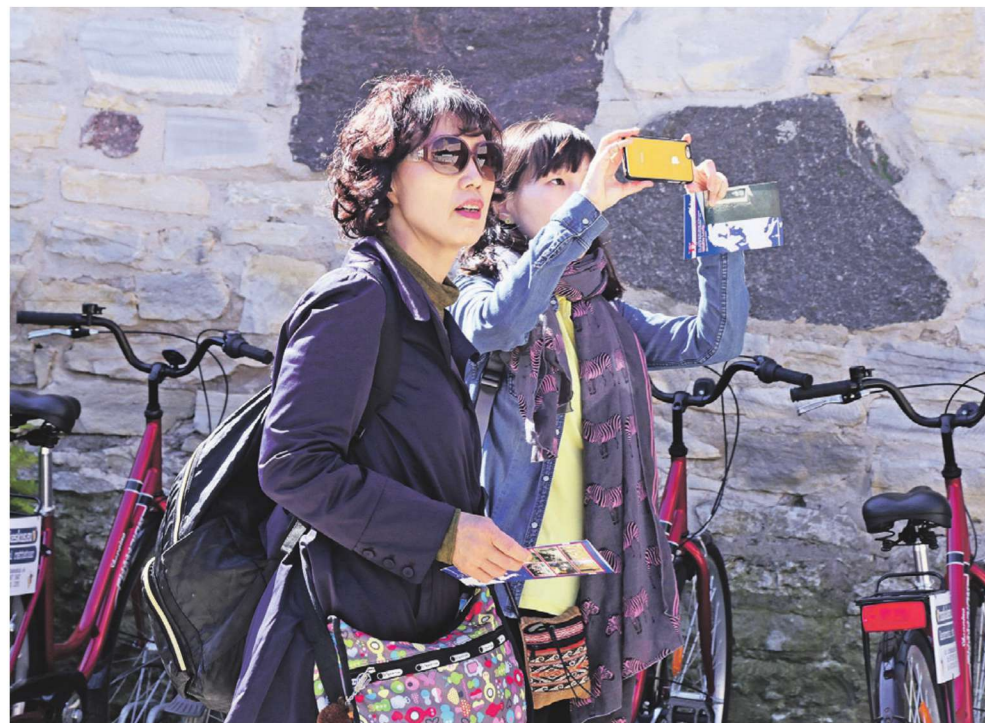
Läänemaa turismi juhi Annika Mändla (pildil) sõnul algas turismihooaeg 15. mail. Sellest ajast peale on turismiinfokeskus avatud iga päev. „Inimesed hakkavad soojemate ilmadega rohkem liikuma,” ütles Mändla. Tema sõnul on Haapsalu külastatavus paljuskülastatud suveüritustega. Tihtilugu jõutakse Haapsalusse just sedakaudu. Mändla hinnangul avas turismihooaja mõnes mõttes juba kevadine öodus- ja fantaasiafilmide festival.

Igale sihtühmale midagi

Ta tõstab esile siinsed kohvikud ning kuurortlinnale omase romantika ja idüllilisuse, mis samuti inimesi siia meelitab.

„Meie üks pluss on selles, et asume Tallinnale lähedal,” ütles Mändla. Tänu sellele võivad siia tulla ka turistid, kelle sihtkoht oli muidu Tallinn, kuid kes teevad poolepäevase või päevase põike Haapsallu.

Mändla sõnul on Läänemaal pakkuda palju. „Igale sihtühmale leiab midagi, kogu maakonnas on erinevaid pakumusi,” ütleb ta.

Turistidele jätkub Haapsalus ja kogu Läänemaal pildistamismaterjali.

2 x ARVO TARMULA

Neile, kes otsivad aktiivsemat tegevust, soovivad Mändla Kullamaa viburada või Roostal asuvat seiklusparki. Samuti saab varsti minna kajakimatka. Loodushuvilised saavad käia Matsalu rahvusparkis linde ja loomi vaatamas.

„Dirhami on Läänemaa tõusev täht. Sinna minnakse ka lihtsalt kohvikusse, sest seal on väga hea kvaliteet,” ütleb Mändla.

Seda, kui palju kogu Läänemaal loodusturiste käib, on Mänd-

la sõnul keeruline hinnata. Asub ju infokeskus Haapsalus, loodusturistid ei ole aga silmapiiril ja nendega puudub otsene kontakt.

Tänavusel turismihooajal soovib Mändla möödunud aasta külastajate arvud ületada. Majutusasutuste statistika järgi ööbis siin mullu üle 86 700 inimese, s.o 3000 võrra rohkem kui sellest aasta varem. Tegemist on ametlikes kohtades ööbijate arvuga. On ka neid võõraid, kes tulevad siia vaid üheks päevaks või ööbivad tuttava juures. Samuti ei näita

arvud, mitu ööd majutusasutuses viibiti.

Voodikohti vähe

Mändla sõnul oli 2015. aastal Haapsalus 2300 voodikohta, mida on teiste kuurortlinnadega võrreldes vähe. Võrdluseks toob ta Kuressaare, kus on 5656 voodikohta. „Selles asjas on veel arenguruumi,” ütleb Mändla. Mändla hinnangul on kohalikud elanikud juba harjunud, et suviti on turiste rohkem ja on õpitud neid vastu võtma.

Rahu ja vaikust leiab Marimetsa rabast

Risti ja Koluvere vahel saab loodusenautija minna Marimetsa rajale, mille läbimiseks tuleb edasi-tagasi käia kokku 9 kilomeetrit.

Tavapärastest rabaradadest erinevalt läheb Marimetsa raja esimene pool läbi heinamaa ja metsa, mitte ei alga kohe laudteega. Selle 2,5kilomeetrise tee esimene pool võib esmaküllastajale tunduda harjumatu pikk ja mitmel korral võib arvata, et ollakse teelt eksinud.

Ikka teed jätkates algab lõpuks ka laudtee, mis kulgeb pikalt läbi lageda raba. Lähida tuleb madal, siirde- ja kõrgsoo laugasteni välja. Vahepeal on paar istumis- ja puhkeala. Veidi vähem kui kahekilomeetrine laudtee lõpeb laugaste juures vaatetorniga, kus inimühikust eemal saab kuulata lindude laulmist ja vaadata peegelsiledaid laukaid. Soovi korral viib redel laukasse ujuma.

Rekonstrueeritud laudtee avati Marimetsa rabas 2015. aasta lõpus. Raja lõpus asuv vaatetorn avati täna jaanuaris.

Marimetsa raba lõpus saab vaatetornist nautida laugaste ilu.

MALLE-LIISA RAIGLA

Enam kui 5000 hektaril laiuv Marimetsa looduskaitseala loodi 1981. Turbakihi paksus soos on kuni seitse meetrit.

Kaitsealustest liikidest leidub sooservades kahkjaspunast sõrmkäppa, soo-neiuvaipa ja kuradi-sõrmkäppa. Rabas pesitseb kaljukotkas, soo servaaladel on sobivaid elupaiku leidnud metsis. Rabas teevad rändepeatusi sookured ning pesitseb mitmekesine raba- ja metsalinnustik. Seetõttu on Marimetsa raba arvatud rahvusvaheliselt tähtsate linnualade hulka. Teiste rabadega võrreldes pesitseb Ma-

rimetsas palju kurvitsalisi. Eesti seisukohalt on see ala ka oluline väikekoovitaja, mustsaba-vigle ja rüüdi pesitsusala.

Nõo soostumine algas mineraalmaa soostumisel pärast Antsülusjärve taandumist. Antsülusjärv oli Läänemere nõos paiknenud jääajajärgne mageveeline järv umbes 8000–9300 aastat tagasi. Antsülusjärv tekkis pärast seda, kui maapinna kerkimise tõttu kadus ühendus Joldiamere, mis on Läänemere varasema arengustaadiumi nimetus, ja ookeani vahel.

Malle-Liisa Raigla

Kõrtsi Talu Puhkemaja

sünnipäevad pulmad firmapäevad
seminarid koolitused laagrid majutus

www.kukeranna.eu, e-post kukeranna@hot.ee, tel 5342 4313

Arnoldi Suveresidents
vaikuse ja rahu rand

www.suveresidents.ee
info@suveresidents.ee

Bethania talu, Rälli küla, Vormsi

Jaanika Rüsalu +372 553 7039

Puise Nina külabistemaja

Merelähedane ja loodussõbralik

- Majutus • Toitlustus • Sünnipäevad ja pulmad
- Kogre kõrtsis • Telkimine • Haagissuvilad •
- Linnuvaatlustorn • Paadisõit gruppidele •

+372 5782 2278 | Puise küla, Ridala vald, Läänemaa | leidrek@gmail.com | www.puisenina.ee

Poolvääriskivid Kristallkääevõrud Hõbeehted

KARJA 16

www.hetkepüüdja.eu

Lääne Elu AUHINNASADU

Telli nüüd Lääne Elu vähemalt kuueks kuuks ja võida pääsmed Augustibluusile või Belinda Carlisle'i kontserdile

TELLIMISHINNAD

1 kuu	8,60 eurot	7 kuud	51,20 eurot
2 kuud	17,20 eurot	8 kuud	58,60 eurot
3 kuud	22,00 eurot	9 kuud	65,90 eurot
4 kuud	29,30 eurot	10 kuud	73,20 eurot
5 kuud	36,60 eurot	11 kuud	80,50 eurot
6 kuud	43,90 eurot	12 kuud	87,80 eurot

www.le.ee

tel 473 7222

Suurimad suveüritused kuni 10. septembrini

14.–15. juuli
American Beauty Car Show, USA autode näitus ja sõu

American Beauty Car Show on 2001. aastal alguse saanud Ameerika autode üritus. Selle puhul on autonäitus, hobiautode kokkutulek ja kiirendusvõistlus ning esinevad bändid Eestist ja ka välisriikidest. American Beauty Car Show on ainus seda sorti üritus lähiriikides, mis ühendab endas nii auto- kui ka muusikakultuuri. American Beauty Car Show on tervele perele, tegevust leiavad ka pere pisemad. Lastele on mänguväljakud, batuudid, näomaalingud ja muud toredad tegevused.

22.–23. juuli
Joogafestival

Joogafestivalil esinevad parimad joogaõpetajad Eestist ja välismaalt. Saab proovida üle kümne joogastiili ning kuulata loenguid ja osaleda töötubades. Peasineja on imekauni tämbri ja tunnetusega muusik Sudha Londonist. Oma loomingus põimib ta loitse idamaadest, sufidelt, Tiibeti ja India traditsioonist ning ka Aafrikast, Havaiilt, Põlisameerikast ja mujalt. Kuulajad lumatakse kaasa lauludesse, palvetesse, vaikusse.

Festivali pealava tegevus ja tervisekaupade bazaar on Haapsalu piiskopilinnuse

American Beauty Car Show.

2 × ARVO TARMULA

hoovis. Siseruumide loengud, töötod ja bazaar on linnuse kõrval kultuurikeskuses. Põnevad etnorütmid ja alkoholivaba tantsupidu kestavad südaööni Haapsalu linnusehoovis. Põnev ööprogramm on sel korral esimest korda Haapsalu Vanakinos – võimalus puhata kogu öö elava muusika tervendavate helide saatel.

28.–29. juuli
Rock in Haapsalu

Kahepäevane festival toob maailmisse väikelinna paremiku rokiklassikuid meilt ja mujalt. Haapsalu on ka peaaegu ainus paik Eestis, kus peale Tallinna astuvad regulaarselt üles rahvusvahelised suurartistid

ja toimuvad nendega seotud sündmused. Meeldib ju inimestele käia Haapsalus ning need kontserdid ja festivalid on alati väga oodatud.

Festivali kahel päeval saab nautida artiste ja kaasa elada neile, kelle unustamatud superhitid on aastate jooksul vallutanud muusika edetabeleid ja fännide südameid üle kogu maailma, olnud osaks meie noorusel ning tähendanud meile kunagi nii palju. Aegumatud hitid, mida ei ole suutnud kustutada südamest ei aeg ega uute muusikastiilide pealetung.

Kahepäevane nostalgiline rännak, mis viib sind tagasi nooruspõlve, aega, mil nautisid oma lemmikute muusikat vi-

Eelmise aasta joogafestival.

nüülplaatidelt ja lintmakilt, kui toaseintele olid kleebitud iidolite mustvalged fotod.

30. juuli
Laste kultuurifestival
„Lapsepõlvemaagia 2017“

„Lapsepõlvemaagia“ keskendub pärimusele ning Läänemaa tavadele, vanavanemate ja lastelaste lugudele ja koostegemisele. Esinevad Läänemaa andekad lapsed, toimuvad töötod, kus õpitakse päristoidi.

Festivali sihtühm on lapsed, nende vanemad ja vanavanemad. Selle kultuurifestivali eesmärk on luua kontakt eri põlvkondade laste mängude, muusika, tegevuste ja igapäevaelu tööde vahel.

Ühest küljest on see praegusaaja laste LAPSEPÕLVEMAA ja teisalt kui jalutuskäik minevikku, et meenutada ja edasi anda pärandit. Suur roll on kohaiden-titeedil – Läänemaa.

4.–5. august
Augustibluus

2017. aasta suvel peetakse Haapsalus juba 24. korda Augustibluusi festival, mis muudab Haapsalu linna hea muusika sõbrale justkui paradiisiks.

Esinejaterivi kroonivad bluu-simaailma absoluutsesse tippu kuuluvad Eric Gales ja Duke Robillard USAst, esindatud on Euroopa bluusiparemik ning kodumaised eriprojektid ja ansamblid, eesotsas Tanel Padar

Blues Band. Festivali kaheksalaval on ühtekokku 30 kontserti.

11.–13. august
Valge Daami aeg

Valge Daami aeg on juba kolmel aastakümnel olnud Haapsalu suve üks tähtsamaid sündmusi. Augusti täiskuule kõige lähemal oleva nädalalõpul muutub Haapsalu vanalinn sumisevaks laadaplatsiks, kirev kultuuriprogramm kestab hommikust õhtuni ning pimeduse saabudes etendatakse piiskopilinnuses vabaõhulavastust Valgest Daamist.

19. august
Tänavatoidufestival
„Haapsalu maitsete promenaad 2017“

Festival leiab aset vanalinnas ja selleks päevaks muutub terve Karja tänav maitsete promenaadiks. Haapsalu ootab festivalile kõiki, kelle kirg on toit, maitset ja Haapsalu suvi. Päev läbi on põnevaid kontserte ja esinemisi Kodaniketorni juures laval.

8.–10. september
Nostalgiapäevad

Endisaegsete sõidukite paraadi ja väljanäitus, vigursõidud ja võiduajamised, laat ja täika, etendused, kontserdid, filmiprogrammid ja temaatilised puhkeõhtud üle terve linna.

FÄN CLAB LAAGER

TULE LAAGRISSE

LASTE LEMMIK LAAGER
VIIMASED 15 AASTAT

17. - 23. JUULI
11-17.A
TUKSI | LÄÄNEMAA
SEIKLUSLAAGER

30. JUULI - 4. AUGUST
7-12.A
PAEKALDA | HARJUMAA
SEIKLUSLAAGER

6.-11. AUGUST
8-12.A
TEHUMARDI | SAAREMAA
SEIKLUSLAAGER

FÄN CLAB NOORTELAAGER
UURI 2017.A LAAGRITE KOHTA TÄPSEMALT
WWW.SEIKLUSMAAILM.EE

ALGIISTI

BLUUS

4-5 AUGUST 2017 HAAPSALU ESTONIA

ESITLEVAD

ERIC GALES USA

DUKE

ROBILLARD USA

LACHY DOLEY AUS

IVO & ROBERT LINNA "TEINE SUUR, TEINE VÄIKE" EST

MISS VELVET & THE BLUE WOLF USA

TANEL PADAR BLUES

BAND EST

NATHAN JAMES & JUMPING CATS USA/RUS

THE RIDE FRA

DANY FRANCHI BAND ITA

TINY LEGS BEL

MICKE BJÖRKLÖFF & LEFTY LEPPÄNEN FIN

IVAN BLUES UKR

THE SWAMP SHAKERS LAT

LARS LEMBERG & LOS RESONATORS FIN

QUEEN OF SPADES EST

CARLOS UKAREDA & ANDRES ESTNA EST

ORELIPOISS JAAN

PEHK EST

CROSSWOOD EST

PÄRNU BLUESIKLUBI BÄND EST

JAREK KASAR EST

ROOTS EST

TEREP, TAMMEPÖLD EST

HILBERT'S PROBLEM EST

ENN Vei BLUES BAND EST

BLUULE EST

TOMAHAWCK BROTHERS EST

LEPATRIINU EST

STAATUS EST

EMIL RUTIKU VIKTORIIN EST

OHITAJA: JAN UUSPÖLD

PILETILEVI

JUULI LÕPUNI SOODSAM

ŠKODA OCTAVIA ERIMUDEL STYLE

Hind alates 14 500 €

Keskmine kütusekulu 4,8 - 4,9 l / 100 km

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

Varustuses: LED-päevasõidutuled, valuveljed, soojendusega esiistmed, puutetundlik raadio, Bluetooth, elektrilised soojendusega küljepeeglid, elektrilised aknatõstukid, püsikiirushoidik ja palju muud!

Kui soovite vahetada oma auto uue ŠKODA vastu, siis ei pea Te vana auto müügiga ise vaeva nägema. ŠKODA esindustest saab autot osta ka nii, et toote olemasoleva auto uue auto või liisingu sissemakseks. Vahetusautoks võib olla nii väljaostetud auto kui ka liisingu auto.
AUTOVAHETUS ŠKODA ESINDUSTES ON KIIRE JA MUGAV!

**ŠKODA OCTAVIA
COMBI STYLE**
Hind alates 15 700 €

300 ŠKODAT
EESTI LAOS
KAMPAANIA.SKODA.EE

www.skoda.ee

Ametlikult volitatud ŠKODA edasimüüjad Eestis on:

ŠKODA Tallinn · Auto 100 Tallinn AS
Tallinn, Paldiski mnt 73 / Pirni 1, 10621
Telefon: 6808 222 • info@skoda.ee, auto@skoda.ee
www.skodatalinn.ee

ŠKODA Laagri · SKO Motors OÜ
Pärnu mnt. 543, Laagri 76404
Telefon: 6837 070 • auto.laagri@skoda.ee
www.skodalaagri.ee

ŠKODA Tartu · Aasta Auto AS
Tartu, Sepa 24 A, 51013
Telefon: 7308 000 • info@aastauto.ee
www.aastauto.ee

ŠKODA Kuressaare · Warma Auto OÜ
Kuressaare, Tallinna 82a, 93815
Telefon: 4530 120
info@warmauto.ee • www.warmauto.ee

Moller Auto Pärnu OÜ · Pärnu, Välja tn. 3, 80010
Telefon: 4476 140 • parnu@moller.ee

Moller Auto Viru OÜ · Jõhvi, Narva mnt 143, 41536
Telefon: 6808 200 • viru@moller.ee

ŠKODA Viljandi · Folk Auto OÜ
Viljandi, Tallinna 45, 71018
Telefon: 4355 340 • viljandi@moller.ee

“Isegi kui homme tuleb maailmalõpp, istutaksin täna õunapuu.”

Siim Jõgis

Pealkirjas toodud mõte pärineb protestantliku reformatsiooni algatajalt Martin Lutherilt umbes viiesaja aasta tagusest ajast. Ometi on see tähendusrikas ka tänapäeval. Nii õunapuude istutamisest kui ka muudest teemadest kõneles Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Urmas Viilma teispäeva, 4. juuli õhtul Rapla Maarja-Magdaleena kirikuaias toimunud vestlusõhtul.

Rapla kirikumuusika festivalil on algusaastatest saati olnud tava, et ürituse patroon on EELK peapiiskop. Nii ka tänavu. Kuid kunagi varem ei ole festivali küllastajatel avanenud võimalust koos patrooniga aruteluõhtul osaleda. Üritus toimus vahetult enne Saksa Kaiserslauterni maakonna sümfooniaorkestri kammeransambli kontserti algusega kella kuuest õhtul.

Esialgu oli peapiiskoppi kuulama tulnud ligikaudu kahekümnepealine publik. Mida lähemale tuli kontserdi algusaeg, seda rohkem kuulajaid saabus. Lõpuks oli kohal üle neljakümne huvilise. Vestlusõhtu oli iseenesest põnev. Peapiiskop Urmas Viilma mõttekäikude läbivaks jooneks oli reformatsioon, mille algusest möödub tänavu 500 aastat. Tegelikult on terve 2017. aasta Rapla kirikumuusika festival pühendatud reformatsiooni 500. aastapäevale.

Kui teispäevasele vestlusõhtule midagi ette heita, siis ehk seda, et see jäi lühikeseks. Just tundus, et

publiku ja esineja vahel hakkas tekkima dialoog ja mõtete vahetus, kuid juba tuli vestlus kontserdi alguse tõttu lõpetada.

Ausalt öeldes oleks mõnusal, päikesepaistelisel suveõhtul tahtnud peapiiskopi arutelusid pikemalt kuulata. Miks on usupuhaistus istutamisest kui ka muudest teemadest kõneles Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Urmas Viilma teispäeva, 4. juuli õhtul Rapla Maarja-Magdaleena kirikuaias toimunud vestlusõhtul.

Rapla kirikumuusika festivalil on algusaastatest saati olnud tava, et ürituse patroon on EELK peapiiskop. Nii ka tänavu. Kuid kunagi varem ei ole festivali küllastajatel avanenud võimalust koos patrooniga aruteluõhtul osaleda. Üritus toimus vahetult enne Saksa Kaiserslauterni maakonna sümfooniaorkestri kammeransambli kontserti algusega kella kuuest õhtul.

Lisaks reformatsioonile puudutas ta ka päevakajalisemaid teemasid, näiteks Vahemerel mitmendat aastat vältavat põgenikekriisi. Tema hinnangul on Eesti poliitikud käitunud praeguses olukorras mõistlikult ja kainelt. Liigset hirmu ei tasu tunda. Hirmul on teatavasti suured silmad.

Aruteluõhtu festivali patrooniga oli igal juhul vajalik täiendus. Lõhi tihedama sideme kirikupea ja küllastajate vahele. Ürituse ajastus oli samuti hästi valitud – vahetult enne kontserdi algust. Lihtsalt pisut pikemalt oleks võinud kesta. Jututeemasid oleks ju jagunud.

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Urmas Viilma vestlusõhtul Rapla Maarja-Magdaleena kirikuaias.

Foto: SIIM JÕGIS

Vladislav Koržets luulest ja oma erinevatest rollidest

5. juuli luulelõuna külaliseks Rapla keskraamatukogus oli seekord Vladislav Koržets, keda tuntakse kui saatejuhti, ajakirjanikku, kalandushuvilist, humoristi ja kirjanikku. Koržets käis tutvustamas oma esimest luulekogu ja rääkis ka oma erinevatest rollidest.

Helerin Värönen

Veel enne, kui Koržets jutuga alustas, lasti kõneleeda Andres Ehini pingil. Koržets rääkis, et ta tundis Ehinit 45 aastat ja armas oli tema häält taas kuulda ning kui vahva on Ehini pingi juures üles astuda just luuletajana. Praegu teatakse Koržetsit ennekõike „Osooni“ saatejuhina, aga õige pea loobub ta sellest rollist. Vähemalt andis ta oma sõna, et rohkem seda saadet ei tee, kuigi heast asjast on raske lahkuda.

Päris luuletajaks Koržets end veel ei pea, aga luuletusi on ta kirjutanud elu jooksul omajagu. Esimesed luuletused olid, nagu noortel ikka, kantud ränkrasketest elumuredest. Koržetsi noorus jäi aega, kui samas põlvkonnas oli mitmeid säravaid luuleisiksusi, näiteks Jüri Üdi. Ja seepärast oli raske ise pildile saada ehk avaldamisvõimalust leida. Nõnda arvaski mees, et milles murda sisse kinnisest uksest, kui teised uksest ise avanevad. Nii hakkas Koržets humoristiksi ning kirjutas ka filmistenaariume, proosat ja lastejutte. Vahel ka vemmäl-värsse, kuid neid ta luuleks ei pea. Luule on tema jaoks justkui see vahend, millega öelda seda, mis on muidu ütlemata jäänud.

Mõningal määral on Koržets kirjutanud ka laulusõnu, kuid rahule jääb ta neist vähestega. Näiteks Sven Grünbergi Lotte filmi tunnuslauluga „Olemise

Vladislav Koržets tutvustas luulelõunal oma esimest luulekogu.

Foto: HELERIN VÄRONEN

lauluke“ on ta rahul. 2011. aastal valmis tütre pealekäämisel ja juubeli puhul plaat „Kahemehesaag“ koostöös Riho Sibulaga, mille kohta Koržets ütles, et tinglikult võib seda esimeseks luulekoguks nimetada. Päris õige esimene luulekogu, pealkirjaga „Laulud või nii“ ilmus viis aastat hiljem, jällegi sünnipäevaks ja tütre pealekäämisel.

Pärast luulekogu ilmumist hakkas aga juhtuma üllatusi. Apollo raamatupoes sai sellest äkitselt kõige populaarsem raamat. Ja endalegi ootamatult sai Koržets selle eest Eesti Kultuurkapitali luulepreemia. Nagu sellest veel vähe oleks, on see vähemalt Rapla keskraamatukogus esimene luulekogu, millele on tekkinud järjekord. See teos erineb sisuliselt tänapäeva enamasti vabavärsilisest luulest. Koržets on ka sellist luulet kirjutanud, kuid olles erialalt matemaatikaõpetaja, tahab ta näha luuletust hästi vormistatuna.

Oma tekste lugedes Koržets ette püsti seistes, kuna siis on publikuga parem silmside. Silmside publikuga on ta sõnul üldse väga oluline. „Siis saan kurjalt vaadata inimest, kes kõrvale vaatab

või haigutab. Läbi silmade läheb ühest inimesest teise palju - soojust, sõprust, viha, kurbust ... kõike.“

Hiljutise koolinoorte laulupeoga „Mina jään“ seoses räägib Koržets, et Tõnu Kaljuste pakkus, et teeks õige pensionäride laulupeo „Mina läen“. Ideest küll asja ei saanud, kuid selle tarbeks kirjutatud põhitekst on Koržetsil olemas ja tuleb ühes etenduses kasutusele. Teksti mõte on see, et kõik küll muutub, kuid midagi ei kao, inimene küll läeb, kuid siiski jääb.

Proosat ette lugedes tõdes Koržets, et looduse ja inimese suhtele on ta mõelnud juba enne „Osooni“ saate tegemist. Raamatust „On nigu on“ luges ta ette teksti „Valgus“, mis lustlikul viisil rääkis inimese ja looduse koosmõjust, kuidas isegi tavaline kompostihunnik oma ümberkujundavate protsessidega võib anda aineist meditatsiooniks.

Luuletuste kirjutamise kohta ütles Koržets, et ta kirjutab neid vähe, umbes 3-4 aasta jooksul. Kuid võib juhtuda, et mõne sõbraga kalale minnes valmib paari päevaga terve aasta jagu luuletusi. Luulekogu tähelendu vaadates tõdeb ta, et ilmselt tuleb see

luuletaja roll endale võtta.

Seoses rollidega rääkis ta, et ei taha liiga pikalt olla kinni ühes rollis, need hakkavad inimese psüühikat liialt muutma, tekib sund midagi teha. Seepärast loobus ta ka saatejuhi rollist.

Praegu on ta tuntud kokana, pidades nii õppekööki kui ka pojaga kahasse söögikohta Kalambuuri. Kui küsiti, milline on hetkel see roll, millega Koržets end rohkem siduda tahaks, vastas ta, et tal on sees tahtmine kirjutada pikemat proosat. Ta on lühemaid tekste küll kirjutanud, kuid pikemaid seniajani mitte. Jutte on ta kirjutanud ka lastele ja lähiajal ilmubki neist kokku pandud raamat.

Möödamines puudutas Koržets ka usu teemat. Mitmetes ta luuletustes on religioosne mõõde sees, kuna küsimused Jumalast ja surmast on teda saatnud peaaegu terve elu. Uskumine millessegi annab Koržetsi sõnul võimaluse näha maailma müstilisena, muidu oleks see hall ja igav koht.

Lõpetuseks sõnas Koržets, et inimene on see, mida ta sööb. Mitte ainult toidu mõttes, vaid ka vaimutoidu suhtes tuleb jälgida, mida tarbitakse, kui kvaliteetne see on.

Vana-Vigala rahvamaja saab aina ilusamaks

Helerin Värönen

Tükk aega remontimata olnud Vana-Vigala rahvamaja saab aina enam ilusamat ilmet. Nüüdseks on jõutud suure saali remondini ja sügisel plaanitakse noortekeskuse tiiva remonti.

Rahvamaja juhataja Astra Põlma rääkis, et oli aeg, mil isegi kaheldi, kas seda rahvamaja on vaja, kuid pärast allkirjade kogumist, mis vallavalitusele esitati, on võetud suund, et rahvamaja peab jääma ja ka korda saama.

Rahastuse saamiseks on projekte esitatud nii EAS-ile kui ka Leaderile, kuid nende prioriteedid on mujal ja toetust rahvamaja remondiks pole saadud. Kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka saab ja nii on praeguseni rahvamaja remonti tehtud vallavalitsuse eelarvest. Kuna rahvamaja on suur, jagub tööd esialgsel hinnangutel aastani 2020 ja praegu on remoniraha allikaks arvestatud vaid vallavalitsuse eelarvet.

Mõningal määral on rahvamajale vajalikku mööblit

saadud ka annetuseks. Hetkel on käimas projekt „100 tooli rahvamajale“, mille kaudu kogutakse annetusi, et selle raha eest osta Vana-Vigala rahvamajale uued toolid.

Remondiga alustati üleelmise aasta veebruaris ja esimese asjana saadi korda WC-d. Edasi said värskema ilme fuajee ja väike saal, nüüd on järg jõudnud suure saalini. Püsilulud on alla saadud uste ja akende vahetusega. Remonti on teinud kaks Vigala kandi ettevõtet.

Natukene on aga Põlma ise

ka käed külge löönud. Näiteks fuajee sein vajas tema arvates värskendamist, ning ta võttis kätte ja värvis selle lihtsalt üle.

Omal ajal plaaniti praegust Vana-Vigala rahvamaja rajades sinna hoopis spordisaal teha, ja seetõttu on ta omasuguste seas üks suuremaid, ja väljuliselt teistest ilmetum. Kuid sisemus on saanud uue hingamise, mida igal rahvamajal ette näidata ei ole. Põlma sõnas, et remonditakse küll odavalt, aga siiski ilusasti.

Salzburgi kunstnike tööd kaunistavad Kohila raamatukogu seinu

Näitus „Salzburg: visioonid“ koondab Salzburgi kunstnike liidu kunstnike töid, millel nad kujutavad oma visiooni sellest imekaunist linnast. Nii fotodest, maalidest kui ka graafilistest teostest koosnev näitus avati reedel Kohila raamatukogus.

Katri Reinsalu

Sündmust tulid tähistama Kohila vallavanem Heiki Hepner, kohalikud kunstihuvilised ning Austria saatkonna asejuht Cornelia Godfrey.

„Hea meel on, et Kohila kunstisõbrad saavad oma kodukohas nautida Salzburgi kunstnike suurepärase loomingu,“ ütleb Kohila raamatukogu pearaamatukoguhoidja Tiiu Talu sissejuhatuseks. Seintele riputatud pildid räägivad lugusid linna ajaloost, geograafiast, kultuurist, muusikast ja kirjandusest.

Näitusele läks üles 21 kunstniku looming ning igaüks neist on esindatud kahe tööga ehk seintel on kokku 42 teost. Nad on kõik on väga omanäolised ja esindavad erinevaid visioone. Kasutatud tehnikad varieeruvad siiditrükist akvarellide ja kalligraafiani.

Raamatukogu juhataja Kristiina Bender loeb ette Jüri Talveti luuletuse „Ikka veel ei suuda harjuda“, mis on kirjutatud Salzburgi meenutades. Ka temal on ülimalt hea meel, et raamatukogu külastajatel avaneb hea võimalus visata pilk Salzburgi linnale selle

kunstnike kaudu, kes on kujutanud ajaloolisi suurkujusid, arhitektuuri ning poliitikat.

Kohila vallavanem Heiki Hepner rõõmustab Austria suursaatkonna tehtud kingituse üle. Ta on veendunud, et iga eestlane oskab omavahel Salzburgi ja Mozarti nime siduda. Need, kes seda imekaunist linna ise külastanud on, teavad aga, et seal on veel palju muudki peale muusika. Hepner toob välja suurepärase vanalinna, jõe, mäed ja looduse üldiselt.

„See ümbrus on midagi sellist, mida Eestis ei ole võimalik kogeda,“ lisab ta ning ütleb, et julgeb selle kandi külastamist isiklikult soovitada. Samuti väljendab vallavanem lootust, et Austria saatkonna tore koostöö Kohila vallaga jätkub ka tulevikus.

See on järjekorras juba teine näitus, mis koostöös Austria suursaatkonnaga Kohilas

Austria saatkonna asejuht Cornelia Godfrey (esiplaanil) väljendas heameelt võimaluse üle taas Kohilas olla.

on jõudnud. Peter ja Regina Riederi graafika- ja fotonäitus „Kui meri kadus mäe sisse“ avati eelmise aasta aprillis Kohila vallamaja fuajees. Ka nemad on Salzburgi kunstnikud. „Jääme ootama kolmandat,“ on vallavanem lootusrikas.

Saatkonna asejuht Cornelia Godfrey väljendab heameelt võimaluse üle taas Kohilas olla. Eriti rõõmustab asjaolu, et kõik pildid pandi korraga välja ning kasutada on väarikas ja kaunis ruum. Ta avab veidi näituse tagamaid.

Eelmisel aastal sai Austria kunstnike liit ülesande märkida ära Salzburgi liidumaa Austria koosseisu kuulumise 200. aastapäev. Salzburgi puhul oli enne tegemist iseseisva piiskoplinnaga. Mõned ütlevad, et liitmine oli Austria-poolne anneksioon. Ka tänapäeval on veel inimesi, kes leiavad, et Austria vallutas Salzburgi. Sellest tulenevalt on arusaadav, et näitusele üles seatud tööd on väga omanäolised ja kujutavad erinevaid suhtumisi ja nägemusi. Näituse kuraator oli Peter Rieder, kes on ka ise kahe tööga esindatud.

Näituse Eestisse toomise taga oli aga veel üks oluline tähtpäev. Tänavu täitub nimelt 25 aastat Eesti ja Austria diplomaatiliste suhete taastamisest. Muuhulgas on see pühendatud ka Eesti vabariigi 100. aastapäevale. Näitus jääb avatuks 27. juulini.

Laste Vabariik jõudis Kohilasse lastele mängulusti tooma

Helerin Väronen

Selle aasta maist septembrini mööda Eestis ringi tiirutav Laste Vabariigi haagisauto jõudis 11. juulil Kohilasse. Samal ajal oli seal käsil lastelaagri „Mäng on väikese inimese töö“ teine päev.

Laste Vabariik on Eesti Vabariigi 100. aastapäevale pühendatud ettevõtmiste sari, mis seob omavahel erinevad valdkonnad. Tuuriga tahetakse jõuda võimalikult paljude lasteni ja tähistada ühiselt riigi sünnipäeva. Soovijad said endale Laste Vabariigi passi, mis võimaldab soodsamat sissepääsu erinevatesse muuseumitesse ja elamuskeskustesse kogu Eestis.

Kõigis peatuspaikades näidatakse etendust „Kõige suurem kingitus“. Lugu algab sellest, kuidas kaks vanakraami poodi pidavat vanatüdrukut Hulda ja Kulda mängivad vabariigi aastapäeval asja peitmise mängu, mida nad on mänginud iga päev, 86 aastat järjest. Korraga aga kostab korstnast linnukese sidistamist ja sellest saab alguse lustlik seiklus, mis viib vanatüdrukud katusele ja paneb nende kassi koos kaastelastega kooki küpsetama.

Loosse sekkub veel kooli-

poiss Priit, kellele on tehtud ülesandeks oma vanavanematelt vana aja lugusid uurida. Endal tal aga vanavanemaid pole, nii soovib ta teha Huldale ja Kuldale kingituse ja hakata nende lapselapseks. Iga laps on ju kingitus. Kõige parem kingitus on aga see, kui koos lähedaste ja kallite inimestega koos olla.

Üheks väga eriliseks atraktsiooniks on Laste Vabariigis labürint-mänguala. Kui seda süvenenult läbida, võib see võtta päris korraliku aja. Labürendis on esindatud erinevad valdkonnad, näiteks loodus, tarkus ja tervis. Iga stendi juures sai oma nupukust proovile panna. Peale erinevate ülesannete on labüriini seintel luuletused Eesti tuntud luuletajatelt, teemaks lapsed ja nende tegemised.

Eesti Pandipakendi töötoas tutvustati lastele, mis saab kogutud plekkpurkidest, klaaspudelitest ja plastpudelitest edasi ja mis juhtub siis, kui need pudelid ja purgid hoopis loodusesse satuvad. Ilon Wiklandi Imedemaa töötoas sai joonistada kukkesid, et need läheksid 1000 üksiku kuke näitusele. Idee on saadud Karlssonilt, kes pidas end maailma parimaks kukejoonistajaks. Tallinna Linnamuuseumi töötoas sai meisterdada miniatuurset linna.

Üheks väga eriliseks atraktsiooniks on Laste Vabariigis labürint-mänguala.

Tegevuslusti jätkus ka väljaspool töötubasid. Näiteks pakkus paljudele lastele rõõmu seebimullila. Neil, kel soov natuke kehalisema tegevuse järele, said end proovile panna

kõielkõndimisega või siis jalgpalli tagudes. Ei puudunud ka võimalus vanu häid õuemänge mängida.

Seekordses lastelaagris „Mäng on väikese inimese töö“ valmib lasteetendus „Mõõgatarin, teemantripats ja kübara-

sulg“, mida esitletakse rahvale 13. juulil kell 20. Ühtekokku toob etendus lavalaudadele 160 tegelast. Etenduseks vajalik taust on valmis, valminud on pisike linnake, kust ei puudu elumajade kõrval kindlus, merel seilav laev ja elektritrafo

on maskeeritud kirikuks.

Kuigi ilm oli Laste Vabariigi tuleku ajal vihmane ja tuuline, ei tundunud see lapsi küll segavat. Mäng on siiski väikese inimese töö, väga tähtis töö, ja üks väike vihm ei saa ometi mängurõõmu rikkuda.

Foto: JUULIJA KUUM

Juristi nõuanne

Tööandja peab korraldama väljaõppe

Lugeja küsib: Mu laps sai äsja 18 ja läks suvehooajaks ajutiselt ühte kohvikusse tööle. Tema ülesanne on teisi asendada ja aidata erinevate töödega, mis parasjagu tegemist vajavad. Tööülesandeid jagavad talle erinevad töötajad, aga keegi ei seleta täpselt, kuidas ta neid ülesandeid täitma peab. Ta on pidanud töötama näiteks köögimasinatega, millega ta pole kunagi varem kokku puutunud. Kas tööandja ei pea teda enne tööd juhendama?

Vastab Mari-Liis Ivask, Tööinspektsiooni töökeskonna konsultant:

Tööandja peab enne tööle asumist korraldama töötajale asjakohase juhendamise ja väljaõppe. Ta peab töötajale selgitama, kuidas konkreetseid töid õigesti ja ohutult teha ja millised on võimalikud riskid. Noore töötaja puhul tuleb juhendamisele ja väljaõppele erilist tähelepanu pöörata, sest noorel ei ole tihti eelnevaid kogemusi ja ta ei pruugi näha ette võimalikke ohtusid. Töötajat tuleb juhendada ka siis, kui tegemist on asendajaga või muud moodi ajutise töötajaga olenemata töösuhte pikkusest.

Juhendamine ja väljaõpe on tööandja korraldada, enamasti teevad seda kogunud pädevad töötajad. Seega tuleb tööandjal läbi mõelda, kuidas uus töötaja vastu võetakse ja kes konkreetset teta juhendama hakkab. Juhendamine on oluline ka siis, kui töötaja tööülesanded muutuvad või lisandub uusi ülesandeid. Näiteks kui töötajat on juhendatud ja õpetatud kohviku klien-

diteenindaja töö osas, kuid asendamistega seoses tuleb ka köögis abitöid teha. Tööandja peab veenduma, et töötaja on asjadest aru saanud ning oskab ohutuid töövõtteid kasutada. Kuni tööandjal seda veendumust pole, peab töötajal olema toeks ja abiks keegi, kes tema tegevust jälgib, vajadusel korrigeerib ja vastab küsimustele. Kui töötajale ei ole selgitatud, millised on õiged töövõtted või ta ei ole juhistest aru saanud, tuleks sellest kindlasti tööandjale rääkida ja küsida vastavat juhendamist. Töötajal on õigus keelduda töö tegemisest, mille täitmine seab ohtu tema enda või teiste elu ja tervise.

Lisainfot töökeskkonna teemade kohta leiate Tööelu portaalist www.tooelu.ee. Tööinspektsiooni tasuta infotelefonilt 640 6000 saab küsida nõu töösuhete, tööhutuse ja töötervishoiu kohta. Ettevõtjad saavad kutsuda töökeskkonna konsultandi oma ettevõttesse, kirjutades Tööinspektsiooni üldaadressile ti@ti.ee. Konsultandi teenus on tasuta.

Meie olevik on meie tulevik

Marju Metsaots, Lääne päästekeskuse ennetusbüroo spetsialist

Kui meie kehal on midagi viga, annab see varem või hiljem ühel või teisel moel märku. Ja hea, et nii on. Mõeldav, kui süda oleks rikkis, aga süsteem sellest varem ei teavitaks ja lihtsalt lõpetaks ühel heal päeval põksumise. Õnneks on aga loodus nii seadnud, et enne, kui midagi fataalset juhtub, saab olukorra parandamiseks midagi ette võtta ja halvimat ennetada. Paraku ei saa seda aga öelda paljude meie kodude kohta, kus peaks samuti alarm teada andma, kui midagi juhtub. 22. mail kella kahe paiku öösel põles Märjamaa alevis

kahekordne elumaja, kustutööde käigus toodi välja 28-aastane kannatanu ja 52-aastase meesterahva surnukeha. Lääne päästekeskuse menetlejate hinnangul võis tulekahju alguse saada hoolitust suitsetamisest. Hoones oli mitu suitsuandurit, kuid miskipärast need ei rakendunud. Töökorras suitsuandur elutoas oleks suure tõenäosusega päästnud inimesu. Kodu on meie kõigi jaoks üks väga oluline koht, me näeme palju vaeva, et seda pidada ja tervena hoida. Ikka selleks, et oleks koht, kus turvaliselt olla ja üheskoos perega mälestusi luua. Nii nagu meie keha, ümbritseb ka meie kodu oma süsteem, mis aitab sellel olla terve ja

turvaline. Vere asemel voolab juhtmistikus elekter, nahaks on seinad ja laed. Ajuks võiks nimetada suitsuandurit, mis igas kodus lae all asetseb ja nii nagu inimeste puhulgi, vahel valehäireid annab. Meie sõidame puhkusele, et ennast välja lülitada ja uuesti laadida, andur aga vajab vaid kord kuus õrna puudutust ja hella puhastust, et uuesti selgesti mõelda ja oma tänuväärset tööd jätkata. Korstnapühkija hoolitseb tulekollete kopsude eest, puhastades nende lõõre iga viie aasta tagant, tublimat lausa igal aastal, meil teeb selle sama töö ära sõõm värsket mere- või metsaõhku. Meie kodu on täpselt nii kindel, kui me selle ise enda ümber loome. Meie kogukond

on samuti täpselt nii turvaline, kui palju me ise märkame ja vajadusel panustame. Sõbrale külla minnes võiks suitsuandur olla sama tavapärane kink, kui tort. Kodu igatahes oleks tänulik ja kummardaks maani, kui vaid saaks. Kõik algab ikka minust ja sinust, meist kõigist. Kui kahtled oma enda ohutusolukorras, on õnneks olemas sõbrad päästametist, kes vajadusel kodu nõustamiseks kohale tulevad ja värske pilguga kõik üle vaatavad ja head nõu annavad. Elu on kohati ettearvamatu ja asju juhtub, aga võib-olla siis, kui oleme endast kõik andnud, polegi meil kunagi vaja 112 valida. Meie olevik ongi meie tulevik.

Hinnavõrdlus

Salat esimeste väikeste värskete kartulitega

Stina Andok

Suve esimesed väikesed värsked kartulid on minu jaoks tõeline suvine toidunauding. Neid saab küpsetada ja serveerida mitmel erineval moel kas omaette, lihaga, salatiga või salati sees. Sel korral pakun välja ühe pisut uutmoodi lähenemisega kartulisalati retsepti. **Vaja läheb:** 1 kg väiksemaid varajasi kartuleid 500 g feta juustu 250 g tomatit värsket basiilikut pipart **Tee nii:** Pese kartulid hooliga puhtaks, kraabi maha

koor ning keeda soolaga maitsestatud vees pehmeks. Samal ajal hõõru feta juust suures kausis pehmemaks. Kui kartulid on valmis, nõruta need hooliga ning lisa kaussi. Sega

soojad kartulid feta juustuga korralikult läbi, nii et juust mõnusasti kartulite ümber sulaks. Seejärel lisa tükeldatud tomat ja basiilikulehed. Maitsesta pipraga, sega läbi

ning serveeri kohe. *Retsept: www.nami-nami.ee* Rapla Talupoest leiab kodumaist tomatit hinnaga 3,95 eurot kg ja värsket kartulit 2,40 eurot kg.

	Varajane kartul, 1 kg	Feta juust, Fitaki, 500 g	Kobartomat, 1 kg	Värske basiilik, potis 1 tk
Selver	0,79	3,79	1,29	1,49
Konsum	0,59	3,65	0,89*/1,29	1,40
Maxima	0,45*/0,59	2,93	0,89	-
Mini-Rimi	0,53*/0,79	2,92	1,39	
Soodushind/ tavahind Hinnad on seisuga 11.07.17				

VABAD TÖÖKOHAD

TÖÖPAKKUMISE NIMETUS	TÖÖKOHTI	ASUKOHT
klienditeenindaja autojuht	3	Rapla linn
klienditeenindaja-kassapidaja	1	Kohila alev
tootearendus-turunduspraktikant	1	Rapla linn
elektrik	1	Kivi-Vigala
tisler	2	Rapla maakond
konditustaja, veise- ja lambaliha lõikaja	1	Rapla linn
tööpindade viimistleja	1	Orgita küla
kokk-klienditeenindaja	2	Vana-Vigala
lastekaitsepspetsialist	1	Rapla linn
tootmise planeerija	1	Kehtna alevik
tehnik-mehaanik	1	Keava alevik
töstukijuht	1	Keava alevik
tootmistöölise kvaliteediosakonda	1	Keava alevik

tootmise koristaja	1	Keava alevik
tootmistöölise	2	Keava alevik
operaator	2	Keava alevik
töstukijuht	1	Kohila alev
vormihoidja	1	Järvakandi
klaasivormimisemasina operaator	2	Järvakandi
müüja	1	Hageri alevik
kokk-klienditeenindaja	1	Kohila alev
logopeed	1	Kaiu alevik
müüja	1	Rapla linn
puusepp	1	Juuru alevik
puidupingi operaator	2	Kohila alev
kokk (puhkuste asendaja)	1	Loone küla
klienditeenindaja (puhkuste asendaja)	2	Loone küla
kokk - juhataja	1	Rapla linn
ostuspetsialist	1	Kohila alev
ümbrikute tootmisliini pakkija (masinajuhi abi)	1	Kohila alev
müügiassistent - klienditeenindaja		
kokk		
kivitöötaja		

müüja	1	Järvakandi
rahvusvaheliste vedude autojuht	1	Rapla linn
kokk	1	Tolli küla
laohoidja-klienditeenindaja	1	Kohila alev
laadurijuht	1	Märjamaa vald
ekskavaatorijuht	1	Rapla maakond
klienditeenindaja	1	Loone küla
juhataja	1	Loone küla
ümbrikute tootmisliini juht-seadistaja (masinajuht)	2	Kohila alev
müüja	1	Kohila alev
kokk kohvikus	1	Rapla linn
müüja	1	Järvakandi
klienditeenindaja	1	Rapla linn
kokk kohvikus	1	Rapla linn
müüja	1	Juuru alevik
vanemmüüja	1	Kohila alev
müüja	1	Kohila alev

Raplamaal seisuga 11.07. 2017

www.tootukassa.ee Töötukassa Raplamaa osakond Tallinna mnt 14, 79513 Rapla. Tel: 483 0140, rapla@tootukassa.ee

Rapla muusikasuvi lõppes

Meelde tuleb Rapla kirikumuusika algusaastatest see, kui kontserdid olid hajutatud kogu suvele ja festival kestnuks nagu läbi ilusa sooja aastaaja. Tänapäeval, kui muusikamaastik on viimseni üritusi täis, ja aega vähe, on kontsert peaaegu iga päev. Rapla festival ei ole õnneks mitte ühes kohas - siin on algusest peale olnud tava viia head muusikat maakonna teistessegi kirikutesse.

Tiiu Luht

Raplas

Olgu väikese mööndusena öeldud, et Maarja-Magdaleena kirikusse kui festivali pesapaika on kavandatud alati rohkem kui üks kontsert.

Ei ole just igapäevane, et Eesti vanimaid (ajalugu algab 1926. aastast) ja prestiižikamaid muusikakollektiive, kes teeb tuure Euroopas ja Ameerikas - Eesti Riiklik Sümfooniaorkester - ERSO - tuleb nii-öelda maakohhta esinema. Ju see on festivalist lugupidamine.

Peadirigentidena on orkestri ees seisnud tuntud ja võimsad mehed, aastast 2010 on selles (juba teist korda) ja kunstilise juhi ametis Neeme Järvi.

Rapla kontserti juhataas doktorikraadiga dirigent Mihhail Gerts, kes pärast EMTA-t on lõpetanud Berliinis muusikakõrgkooli ja töötabki Saksamaal.

Kontserdi kavas oli kaks saksa korüfeed 18. ja 19. sajandist: Beethoven ja Brahms.

Kontsert algas avamänguga Beethoveni balletist „Die Geschöpfe des Prometheus” („Prometheuse lapsed”).

Seejärel võlus kuulajaid rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud viiulivirtuoos Anna-Liisa Bezrodny Johannes Brahmsi viiulikontserdiga D-duur.

Ludvig van Beethoveni muusikapärandist on ainulaadsest tema sümfooniad. Olgu vahe-märkusena öeldud, et helilooja unistas, kuidas sümfooniaga koos panna kõlama koorihääled. Friedrich Schilleri „Ood rõõmule” oli sobiv, millele Beethoven oma 9. sümfoonia finaalis kooriseade tegi. Sellest on saanud Euroopa hümn.

Rapla kontserdil kõlas Beethoveni sümfoonia B-Duur. Kogu muusikaõhtu kirikus oli haarav. Viiulisolist oli täis tuld, dirigent pani orkestri

elama. Muusikaelamusi tuli kaasa väljapoole kirikutki.

Külalistel Saksamaalt Kaiserslauternist on tuttavaid meie maakonnas. Nad kasutasid ka suurepäraselt võimalust käia meie noorte laulu- ja tantsupeol.

Nende maakonna sümfooniaorkester koosneb amatöörmuusikutest, kes tahavad hoida klassikalist muusikat kõrgel tasemel. Oma esinemisega on nad teeninud tähelepanu ja auhindu.

Kontserdil Rapla kirikus esinesid orkestri puupuhkpillikvintett ja keelpillikvartett. Nende kavva oligi valitud kvintette ja kvartette, heliloojatest Johann Cristian Bach, Haydn, Mozart, aga ka soomeugri esindajaid Ferenc Farkas, Jean Sibelius, Arvo Pärt.

Kontsert tekitas sooja tunde.

Teistes kirikutes

JÄRVAKANDI PAULUSE kirikus kõlasid puhkpillid - Madis Kari klarnetil ja Lauri Sepp saksofonil. Taustaks Johan Randvere klaveril. Õppinud mehed, kes teisigi õpetavad. Väike muusikute koosseis, ometi oli kava koostatud mitmekesiselt. Mängiti sonaate, serenaade, *concertot*, valssi - muusikat 17. sajandist

dist tänapäevani. Puhkpillid kordamööda üksikult, siis kõik koos, klaver maitsekalt puhkpillidele kaasa kõlmas. Kuigi saatjana, sai klaver pisut ka soleerida, mida mängija elegantselt tegi.

Kas puitinterjööri või koduselt väikesest ruumist, nagu Pauluse kirik on, lähtuvalt oli õhkkond südamluk. Lahkudes sooviti jällenägemist.

KEHTNA PEETRI kirikus ootasid kuulajaid kaks meest - akordioniduo Henri Zibo ja Mikk Langeproon. Noored, kes on õppinud ja end täiendanud, heliloojatega (näit A. Pärt) koostööd teinud.

Pilk kavale, kus klassikute ootasid kuulajaid kaks meest - akordioniduo Henri Zibo ja Mikk Langeproon. Noored, kes on õppinud ja end täiendanud, heliloojatega (näit A. Pärt) koostööd teinud. Pilkkavale, kus klassikute ootasid kuulajaid kaks meest - akordioniduo Henri Zibo ja Mikk Langeproon. Noored, kes on õppinud ja end täiendanud, heliloojatega (näit A. Pärt) koostööd teinud. Näiteks Modest Mussorgski „Pildid näitusel” - muusika võtab käest kinni, jutustab ja viib piltepidi näitusele hulkuma, kõnnid promenaadil, lossis, katakombides.

Mitte ainult pill ja kärmete sõrmedega mängija. Meistritel on veel mitmesuguseid pilli käsitlemise võtteid, mis teeb

muusika kuulajale huvitavaks ja elavaks.

VAHASTU KIRIKUS kõlasid õõ ja tuule laulud. Nende autor Aaro Pertmann valis viiside loomiseks baltisaksa ainestiku, kuna see pole meie heliloojate seas eriti tähelepanu leidnud, kuid ometi väärrib seda. „Põnev oli muusika loomisel ennast seada 19. sajandi miljöösse, millest enamik laulutekste pärineb.” Laulud valmisid 2016. aastal. Vahastu kontserdil esitas laule sopran Pille Lill. See oli maailma esiettekanne. Musitseerisid Jaak Lutsoja akordionil, Andreas Lend tsellol. Kavas oli veel Johan Joakim Quantsi ja Astor Piazzolla muusikat. Lõpetuseks esitas saksofonist Virgo Veldi Pärt Uusbergi „Õõ”.

VELISE KIRIKUSSE tõi Tallinna Ülikooli vilistlasnaiskoor Helia pehmed naishääled. Kõlasid, enamasti *a capella*, välismaiste heliloojate viisid ja meie oma kooriklassika - Saar, Kreek, Tormis. Kontserdi nimilaul oli Rips-Laulu ja Anna Haava "Minu päralt siniaevast".

Helia koori dirigent on raplalastele väga tuntud muusikainimene Linda Kardna.

Raplas oli ta pikka aega tarbijate koori dirigent, siis Cantuse eesotsas, enne kui ta end Tallinna Ülikoolile pühendas. Aga aeg ei ole teda muutnud: ikka elavalt koori ees ja sära silmades. On see laulust?

LÕPPKONTSERT RAPLAS

Kuus kaunist naisterahvast, kokkuliidetuna Latvian Voices võitis publiku lemmiku auhinna rahvusvahelisel *a cappella* võistlusel. Nad oleksid ka Raplas võitnud, kui siin seesugust autasu oleks jagatud.

Nad on nii omapärased, silmatorkavalt silmatorkamatutes kostüümides, et ei jõua ära imestada, ja kui laulma hakkavad, ilma saateta, kaassas vaid lihtsad rütmipulgad, on see puhas klassika - Bach, Mozart, Strauss... viise ka omadelt. Mitte ainult vokaal, vaid esinemise täispakett - mis see Bizet` Habanera muud on kui tants. Auhindu ja esinemi-si rahvusvahelises mastaabis ei jõua üles lugedagi. Pärast kontserti olid külalised Lätimaalt raplalastest tihedalt ümbritsetud.

Rahvusvaheline lauljate suvekool lõppes südamlukis õhkkonnas.

Kristlik suvefestival Kohilas

Helerin Väronen

7. juulil algas Kohilas 23. Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu kristlik suvefestival. Seekordse kolmepäevase festivali pealkiri oli „...Järgi?“, panemaks inimesi mõtlema, et keda või mida nad järgivad ja miks. Festivali aitas korraldada Kohila baptistikogudus.

Avapäeval oli kohal ka peaminister Jüri Ratas, kes rääkis, et tal on olnud tihedad sidemed baptistikoguduste liiduga. Tal oli hea meel tõdeda, et Eesti 100 avasünnimuseks oli jumalateenistus Peterburis Jaani kirikus. Kirik on olnud ja jääb vaimuelu keskuseks. Ratas sõnas, et kirik ei anna usku ja lootust vaid kogudusele, vaid esindab laiemalt kogu kogukonda.

Kohila vallavanem Heiki Hepner ütles oma sõnavõtus, et koguduse ja omavalitsuse vahel on alati olnud head suhted. Ja see, et Kohilas on kolm kristlikku kogudust, on ühe omavalitsuse tugevus, õnn ja rõõm.

Külalisjutlustajaks oli suvefestivalil hiina juurtega Ameerikas elav pastor Aaron

Jen. Ta rääkis elavalt sellest, kuidas Hiinas on lühikese aja-ga kristluse areng kasvanud. Mida rohkem on kommunistide-poolset tagakiusamist, seda enam inimesed soovivad leida teed Jumalani. Rääkides oma kristlaseks kasvamisest, ütles ta, et Eesti on koht, mis teda muutis. Esimest korda 31 aastat tagasi siia tulles küsiti talt, kas ta on rohkem ameeriklane või kristlane. See pani teda mõtlema, et ta on liiga palju kinni materiaalses maailmas.

Suhe Jumala ja kallimaga on Jeni sõnul väga sarnased, mõlemas peab olema kirg. Kirg toob motivatsiooni midagi teha, armununa tulevad asjad loomulikult. Ilma kireta muutub suhe ametlikuks, justkui institutsiooniks. Jeni

sõnum ongi see, et oma kirge ja armastust tuleb hoida ja kasvatada, nii suhtes Jumala kui ka kallimaga.

Armastusest ja tunnetest kantud oli ka õhtune The Ilves Sistersi kontsert Kohila mõisakooli ees. Lugude vahele jagasid ansambli liikmed mõtteid armastuse kohta. Selleks, et teise inimese tundeid mõista ja märgata, tuleb esmalt enda tundeid õppida mõistma ja märkama. Laulu „Singing on the Rain“ kohta ütlesid nad, et kui süda on õnnelik, siis sadagu kasvõi vihma. Kui armastus on südames, paistab seal alati päike. Armastusega võib aga kaasneda armukadedus, millest rääkis ABBA lugu „Lay Your Love On Me“. Looga „I Have A Dream“ tuletasid tüdrukud meelde, et headusesse, paremasse homsesse ja inglitesse tuleb uskuda.

Iga-aastase kogupereürituse, mis toob kokku ligi 1000 inimest, eesmärk on pakkuda nauditavaid kontserte, kristluse elujõudu ja väärtust kogukonnale. Kui ajad on keerulised, on kristlikud väärtused need, millest ammutatakse tuge.

ESITLEVAD:

Laulula mu laulu suvetuur

TANEL PADAR, GETTER JAANI, KOIT TOOME, LIIS LEMSALU, OTT LEPLAND ja INES

Külalisesineja **KARL-ERIK TAUKAR**

Õhtut juhib **JUSS HAASMA**

P 13 / 08 Rapla Laululava | Algus kell 20

LISAINFO JA SOODUSPILETID: **PILETILEVI**

SUURTOETAJAD: **APOLLO KINO-CINEMA**, **saku**

TOETAJAD JA PARTNERID: **Lipton**, **SKODA TALLINN**, **Banijay Rights**, **Postimees**

Võidupüha korvpalliturniir Kohilas oli põnev ja pingeline!

Jüri Pritšin, treener

Laupäeval, 1. juulil korraldas Kohila spordiklubi Kohila spordikompleksis juba traditsiooniliseks kujunenud korvpalliturniiri „Võidupüha korvpall 3*3“, kus võisteldakse tänavakorvpalli reeglite järgi. Juba 17. korda toimunud turniir on vaieldamatult selle suve Kohila spordi tipp-sündmus. Võistluspäev oli pingeline ja põnevust ning emotsioone jätkus igasse mängu.

Meeste *mix*- ja perede arvestuses peeti tulised lahingud kõikides mängudes. Peredest kuulus esikoht Pahlka All Stars võistkonnale, koosseisus Andrus Kapsi, Andrus Kapsi (juunior), Kaspar Kapsi, Kätlin Murre, teise koha võitis võistkond Võitjad koosseisus Andres Paas, Erik Paas, Helerin Pihla, Andre Paas. *Mix*-arvestuses oli parim võistkond Mahlamäe 4, koosseisus Raido Laes, Tarmo Ärmpalu, Reelika Laes.

Meeste turniir oli kõrge tasemega, väga emotsionaalne, jõuline ja huvitav. Esikohale tuli meeskond nimega EST EA koosseisus Illimar Pilk, Kaido Saks, Renato Lindmets, teine koht kuulus meeskonnale Viimased Kuningad koosseisus Joosep Indermite, Karl-Johan Lips, Silver Jurno, kolmas koht võistkonnale Ökoviimistlus koosseisus Aivar Päre, Marko Männiste, Alan Kalda, Freddy Talts.

Neljanda kohaga pidi seekord leppima meeskond nimega Müslimehed koosseisus Erik Luts, Jaagup Toome, Oliver Metsalu, Oskar Tammejõe. Juba see näitab turniiri väga kõrget taset.

Noorte turniiril peetud mängud olid samuti pingelised ja huvitavad. Poiste 2003 arvestuses oli parim võistkond nimega Kitsed koosseisus Kardo Kilk, Ken-Marti Reinart, Sten Strelkov, teisele kohale platseerus võistkond nimega Champz koosseisus Marcus Sadõhov, Kristjan Kroos, Kaarel Vält ja kolmas koht kuulus võistkonnale Viimsi Valge koosseisus Marten Trempi, Indrek Sombri, Ron Laanemaa.

Poiste 2005 vanuseklassis võitis finaalis viimase sekundi kaugviskest Keila võistkond koosseisus Tom Oskar Arro, Erik Makke, Laur Maidre, teisele kohale tuli võistkond KK Kukeseened koosseisus Karmo Kilk, Gerrit Lehe, Artur Evestus, kolmas koht kuulus võistkonnale Springfield koosseisus Oliver Orro, Marten Stopkin, Henri Vanem, Andrus Kapsi.

2007 poiste arvestuses oli parim võistkond Võitjad koosseisus Erik Paas, Joonas Kruusimägi, Gregor Tam-mik.

Turniiri ladusa ja suurepärase läbiviimise eest väärivad tänu Annika Laane, Kalle Kollin, Kaur Heinaru ja Marek Lairand.

Noored Moskva ju-jutsu meistrid käisid Valtus laagris

Valtu spordimaja võõrustas kümnepäevases noortelaagris ju-jutsu meistreid Tallinnast ja Moskvast. Tegemist oli Eesti ja Moskva ju-jutsu liitude ühise laagriga, millest võttis osa ligikaudu 70 last, kellest noorim oli kuueaastane. Selline laager toimus Valtu spordimajas üheksandat korda.

Siim Jõgis

Ju-jutsu treener Igor Gribovski selgitas, et Valtusse tullakse ikka ja jälle tagasi, sest siin on laagri läbiviimiseks ideaalsed tingimused. Olemas on vajalikud tatamid, ujula, hea saal ja jalgpalliväljak. Moskva ju-jutsu koondise õpilased olid siin kolmandat aastat. Sealjuures ütles Gribovski, et Moskvast tuli Valtusse laagrisse kakskümmend oma ala paremat.

Laager jõudis kulminatsioonini laupäeval, 8. juulil. Siis olid kohal külalised Lätist

ning peeti turniir Bushinkani klubi karikatele. Seal said Eesti poisid end proovile panna Moskva ning Läti eakaaslastega. Oluline päev oli ka reede. Siis sooritasid õpilased võõksameid. Tulemuste teadasaamiseks tuli neil siiski oodata laupäevase turniiri lõpuni.

Ju-jutsu on vanaaegne samurai võitluskunst, millest on välja kasvanud nii karate kui ka judo. Karates on põhilised löögid, judos heited, aga ju-jutsu on põhi, kust need mõlemad võitluskunstid alguse said. Varem on Valtu

ju-jutsu laagrid kestnud kaks nädalat, seekord viidi kogu programm läbi kümne päevaga. „Lapsed arenevad selle ajaga silmnähtavalt edasi,“ sõnas Gribovski.

Laager on omapärane ka selle poolest, et lastel ei ole kaasas mobiiltelefone. Gribovski selgitas, et see pakub võimaluse neil rohkem omavahel suhelda ning raamatuid lugeda.

Treenimine oli vaid üks laagri osa. Lisaks oli ettenähtud ka kultuuriprogramm ning igal õhtul toimusid üritused. Näiteks ühel õhtul pidid lapsed koostama ajalehe. Valdavalt võtsid laagrist osa poisid, ent oli ka kolm tüdrukut. Gribovski sõnul oleks neid võinud rohkem olla. Treeningutel käibki neid tegelikult rohkem, aga kõik laagrisse tulla ei saanud.

Laager viidi läbi sisuliselt kolmes keeles – jaapani, vene ja eesti. Jaapani keel seetõttu,

et võitluskunstide terminoloogia on selles keeles. Umbes seitskümmend protsenti lastest räägivad emakeelena vene keelt ning ülejäänud eesti keelt. Seega tuligi treeneritel vaheldumisi kasutada kolme keelt.

Gribovski ütles, et vaatamata sellele keelebarjääri ei tekkinud. Ta lisas, et tegelikult olid Moskva lapsed huvitatud hoopis eestikeelsete sõnade õppimisest. „Nad räägivad eesti lastega, panevad sõnad kirja ja siis tulevad ütlema, et õppisid ühe või teise uue sõna ära,“ rääkis ta.

Põnev päev oli Moskva lastele ka neljapäev, sest siis käidi Tallinnas ekskursioonil. Teiste paikade seas käidi jalutamas Kadrioru pargis, et heita pilk Kadrioru lossile, kus asuvad Eesti presidendi tööruumid. Pärast laupäevast turniiri tõmmatigi kümnepäevasele laagriale joon alla. Pühapäeval sõitsid kõik juba koju.

Reino Velleste sai mainekal rahvusvahelisel võistlusel esikoha

Siim Jõgis

Leedu pealinnas Vilniuses toimunud mainekal jahilaskmisvõistlusel Žalgiris GP sai Kehtnast pärit Reino Velleste esikoha. Meeste kaarraja finaalis sai ta parimana kirja

55 tabamust. Parim oli ta ka kvalifikatsioonis 188 tabamusega 200-st.

Nädal varem, esimesel ja teisel juulil Eesti karikavõistlustel Männiku jahilasketiiruse sai Velleste samuti esikoha. Mõlemad võistlused olid

noormehe jaoks ettevalmistus Euroopa meistrivõistlusteks juuli lõpus Aserbaidžani pealinnas Bakuus. Tänavune hooaeg on Velleste jaoks uudne mitmel põhjusel. Esiteks võistleb ta juunioride asemel meesteklassis. Teiseks lõpetas

ta koostöö endise treeneri Ülo Metsaga ning nüüd juhendab teda Peeter Päck. Euroopa meistrivõistlusteks Velleste endale konkreetset eesmärki seada ei soovinud, kuid tõesed, et sealne tase on kindlasti kõrgem kui Žalgiris GP-l.

Thomas van der Mars sõlmis lepingu BC Kalev/Cramoga

Raplamaa Sõnumid

Möödunud hooajal AVIS Utilitas Raplaga Alexela korvpalli meistriliigas hõbemedali võitnud keskmängija Thomas van der Mars esindab tuleval hooajal Eesti meistri BC Kalev/Cramo värve. 208 sentimeetri pikkune 26-aastane Thomas van der Mars on Alexela korvpalli meistriliigas mänginud viimased poolteist hooaega, liitudes AVIS Utilitas Rapla meeskonnaga üle-eelmise hooaja veebruaris.

Esimesel hooajal usaldas AVIS Utilitas Rapla peatreener Aivar Kuusmaa mängijat platsile mängus 30,6 minutiks, mille jooksul viskas Mars keskmiselt 14,38 punkti ja kogus 10,7 lauapalli. Samal hooajal ennast Rapla meeskonnast Hollandi rahvuskoondisse murdnud Mars kogus EM-valikturniiril kuues mängus keskmiselt neli punkti ja neli lauapalli.

Mängija enda sõnul on üleminek tema jaoks samm edasi:

Thomas van der Mars.

Foto: SIIM SOLMAN

“Ma olen kuulnud palju head BC Kalev/Cramo organisatsioonist nii praegustelt kui ka varasematelt mängijatelt. Ma olen ootusärev ja valmis uueks põnevaks väljakutseks.”

Möödunud hooajal uuesti

Rapla meeskonnaga liitunud hollandlane näitas teisel meistriliiga ja Balti liiga hooajal suurepärase minekut. Koduses meistriliigas kogunes mängija arvele 38 mängus keskmiselt 15,4 punkti, olles selle näitajaga meistriliigas seitsmes, kokku viskas Mars hooaja peale Eesti meistrivõistlustel 587 punkti ehk rohkem kui ükski teine mängija.

Suurepäraseid numbreid koduses liigas töid van der Marsile põhihooaja MVP tiitli. Lisaks sellele valiti mängija Eesti meistriliiga sümboolsesse viisikusse. BC Kalev/Cramo peatreenerile Alar Varrakule sümpatiseeris van der Marsi liidriroll Raplas: “Thomas van der Mars on jättnud viimase pooleteise aasta jooksul sümpaatse mulje, olles eelmisel hooajal Rapla meeskonna liider ja suurepärase lauapalli hankija. Loodame, et ta suudab oma taseme välja mängida ka rahvusvahelistes liigades ja veelgi tugevamas konkurentsis.”

Küsimustele vastas AVIS Utilitas Rapla manager Jaak Karp.

Kas see on pigem hea, et van der Mars liikus Raplast edasi Eesti meistriridadesse või on pigem kurb, et Rapla jäi heast mängijast ilma?

Reaalselt tuleb vaadata suurt pilti. Mõnes mõttes on muidugi kahju, aga tegelikult peaks nii klubi kui ka fännid olema rõõmsad, et Mars läheb mängima selgelt tugevamal tasemel. BC Kalev/Cramo mängib tuleval hooajal nii VTB Ühisliigas kui ka FIBA Champions League's, mis on kõige kõrgem klubikorvpalli tase Euroopas. Mars saab nendest mängudest juurde vajalikke kogemusi ja oskusi. Olen temaga suhelnud ja ta on väga tänulik selle võimaluse eest, mis ta siin Raplas sai.

Kas juba on olemas ka mingi visioon või plaan, kuidas tühjaks jäänud kohta täita?

Ikka on. Eestis on selles suhtes lihtne, et siit võrdväärset tsentrit asemele võtta ei ole. Oleme juba n-ö õnged vette visanud ja oma koostööpartneritele märku and-

nud, et otsime uut keskmängijat ja lisaks temale ühte suurt mängijat veel. Töö selle nimel käib. Selge on see, et Thomas on eriline mängija. Ma ei kahtle, et me võime tema asemele leida samaväärse mängija, aga kas me ka sama suurepärase inimese leiame, seda ei oska öelda.

Kas pärast hõbemedalivõitu Eesti meistrivõistlustel on Rapla mängijate vastu suuremat huvi tuntud?

Jah, me teame, et see huvi on olemas. Tegelikult oli see juba enne olemas. Aga, jah, on selge, et meie mängijate peale ihutakse hammast. Eesti mängijatest tuntakse ennekõike huvi muidugi Martin Paasoja vastu.

Kas see huvi on tulnud ka piiri tagant?

Mingeid jutte olen kuulnud, aga lähemalt neid kommenteerida ei tahaks, aga mängijate edasiliikumine on mõnes mõttes asjade loomulik käik.

Küsis Siim Jõgis

Tennise üksikmängus võitsid maakonna meistritiitlid Tammenurm ja Kalda

Meeste üksikmängu maakonna meister Erki Tammenurm.

Foto: SIIM SOLMAN

Reede, 7. juuli pärastlõunal said Jõe tänava tenniseväljakutel alguse Rapla maakonna meistrivõistlused tennise üksikmängus.

Siim Jõgis

Kolmepäevase turniiri lõpuks selgusid maakonna meistrid pühapäeva õhtul. Meeste konkurentsis kindlustas oma esimese tiitli Erki Tammenurm, kes alistas finaalis Villu Teetsi tulemusena 7:6; 6:4. Naistest võitis teise järjestikuse maakonna meistritiitli Mai Kalda. Finaalis oli tema vastane Grete Peek ning mäng lõppes tulemusena 6:3; 6:2.

Kõik kohtumised peeti Raplas Jõe tänaval asuval tenniseväljakutel. Meeste turniiril osales kokku kuusteist ning naiste turniiril üksteist mängijat. Seega said mehed alustada kaheksandikfinaalidest ning naised veerandfinaalidest. Pühapäeva ennelõunaks jõuti mängudega nii kaugele, et sai hakata pidama

poolfinaale.

Meeste turniiri esimeses poolfinaalis läksid vastamisi Erki Tammenurm ja Alex Raadik. Tasavärgise heitluse järel pääses finaali Tammenurm, kelle võidunumbrid olid 7:5; 6:4. Teises poolfinaalis võtsid üksteiselt mõõtu Villu Teets ja Henri Lindal. Ka see matš oli tasavärgine. Vaatamata teises setis saadud vigastusele mängis Teets ikkagi lõpuni ning teenis võidu 6:3; 7:5. Kolmanda koha matšis kindlustas pronksmedali Alex Raadik, alistades Henri Lindali tulemusena 7:5; 6:2.

Pühapäevaõhtust finaali Tammenurme ja Teetsi vahel oli vaatama tulnud umbes kahekümne-pealine publik. Mäng kulges mõlema poole tõusude ja mõonadega. Pärast avageimi võitmist jäi Tammenurm esimeses setis kaotusseisu 5:2. Teetsi võit oli lähedal, kuid Tammenurm tuli keerulisest seisust välja ja võitis *tie-break*'i järel 7:6. Näha oli, et mitmepäevane turniir oli väsitav ning see mõjutas mõlemat mängijat. Siiski suutis end rohkem kokku võtta Tammenurm, kes võitis

teise seti 6:4 ja sellega ka kogu turniiri. Võidu kindlustas ta esimese matšpalliga.

Naiste turniiril pidasid peaaegu kahe tunni pikkuse poolfinaalmatši Mai Kalda ja Evelin Küttis. Lõpuks pääses finaali Kalda tulemusena 6:2; 6:4. Teises poolfinaalis võitis Grete Peek 7:5; 6:3 Katrin Taali. Kolmanda koha matšis läksid seega vastamisi Küttis ja Taal. Pronksmedali sai ka Evelin Küttis, kes alistas vastase 6:1; 6:1.

Finaalis oli Mai Kaldal võimalus kindlustada teine järjestikune Rapla maakonna meistritiitel, sest sama turniiri võitis ta ka eelmisel aastal. Kaldat saatis edu ning tiitel tuli ka tänavu. Tema võidunumbrid olid finaalis 6:3; 6:2.

Tennisesuvi Raplas jätkub juba eeloleval nädalavahetusel. Siis selgitatakse seal samas Jõe tänava väljakutel maakonna meistrid tennise paarismängus. Nädala alguse seisuga oli turniirile registreeritud üheksa mees- ja kuus naispaari. Mängud saavad alguse reede, 14. juuli pärastlõunal.

Küsimustele vastas meeste üksikmängu maakonna meister Erki Tammenurm.

Kas finaali oli sinu jaoks selle turniiri kõige raskem mäng?

Jah, kindlasti. Vastane mängis väga hästi. Kogu finaali pinget ja närvilisust oli midagi muud kui eelringimängudes. Ise ma kõige paremat mängu just ei teinud. Eelmised mängud olid ausalt öeldes jalgades ja füüsiliselt hakkas see tunda andma. Kes rohkem jaksas kannatada, see lõpuks ka võitis.

Kas meistritiitli võitmine oli sinu eesmärk juba turniiri alguses?

Jah, kindlasti. See oli üks ja ainuke eesmärk, miks ma tennisemängu sel suvel tõsiselt võtsin. Olen varem olnud maakonna meister squashis, rannavõrkpallis ja saalivõrkpallis. Tennist olin natuke harrastanud ja seega seadsin eesmärgiks võita ka sellel alal maakonna meistritiitel.

Kuidas sulle selle turniiri formaat sobis? Ühe nädalavahetuse jooksul oli mitu rasket mängu. Kui palju väsimus mõjutama hakkas?

Minule see formaat sobib. Maksvusele pääsevad füüsilised võimed ja mentaalne pool, mis sinna juurde käib – kui hästi suudad sa ennast raskest seisust sundida. See mulle sobib.

Ma ei ela Raplas ja iga nädal edasi-tagasi sõita oleks tüütu. Minule sobib turniiriformaat väga hästi.

Ise oled sa paremakäeline, aga sinu finaali vastane Villu Teets mängis vasaku käega. Kuidas see sinu taktikat mõjutas?

Olin temaga varem mänginud, aga sel turniiril olid kõik vastased enne finaali olnud paremakäelised. Esimese seti esimest pool läkski suuresti harjumiseks. Ma ei suutnud kuidagi oma tavalist mänguplaani talle peale suruda. Proovisin kogu aeg midagi uut ja lõpuks aitas mind kõrge löige tema tagakäe peale.

Esimeses setis jäid sa kaotusseisu 5:2. Kas siis tundus, et võid selle seti kaotada?

5:2 seisul ütlesin iseendale, et hea küll, seis on suhteliselt nadi, aga püüa positiivsust säilitada ja mängi punkte julgelt. Kas või selleks, et uueks setiks valmis olla ja mitte esimest põdema jääda. Siis hakkas mu mäng õnnestuma. Võib-olla andis Villu mõnest otsast järele ka. Kaevasin ennast lõpuks sellest seisust välja.

Kui regulaarselt sa tennist mängid ja trenni teed?

Eelnevatel aastatel olen paar korda nädalas sõpradega mänginud. Sel aastal olen vähe tõsisemalt seda võtnud, kuigi treenerit mul otseselt ei ole. Mängin kaks-kolm korda nädalas pluss võistlused, mis siin Raplas toimuvad. Pingutus on seda meistritiitlit väärt olnud.

Küsimustele vastas naiste üksikmängu kahekordne maakonna meister Mai Kalda. Sama tiitli võitis ta ka 2016. aasta suvel.

Kas see ütlus vastab tõele, et tiitlit on raskem kaitsta kui võita?

Absoluutselt.

Kas selle aasta tiitel tuli raskemalt kui eelmise?

Kindlasti. Ütleme nii, et mul on viimased kaks aastat läinud nii Rapla valla kui ka maakonna meistrivõistlustel väga hästi. Tunnen, et oodatakse, millal ma juba kaotan.

Kes võiks olla järgmine võitja, n-ö sinu mantlipärija?

Seda ma ei tea, aga ma tean, et sel turniiril oli puudu Pirjo Tambla, kes on väga hea mängija. Tema tuli maakonna meistriks

2015. aastal. Tänu tema puudumisele oli minul lihtsam võita.

Milline mäng sel turniiril oli sinu jaoks kõige raskem?

Laupäevane poolfinaal. Minu vastane oli seal Evelin Küttis. Ta ei anna mitte kunagi alla ja me mängisime peaaegu kaks tundi. Lõpuks võitsin 7:5, 6:3. Mul on tunne, et see mäng oli silmale ilusam vaadata võib-olla kui finaali. Ise tundsin ennast ka poolfinaalis paremini.

Aga finaalis pidid ka hästi mängima, sest muidu ei oleks tiitlit võitnud.

Mul on tugev võrkpallikool all ja närvid peavad hästi vastu.

Tamme küla staadion sai värske murukatte

Siim Jõgis

Kabala lasteaia-põhikooli kõrval asuv jalgpalliväljak sai uue ja korraliku murukatte. Päril valmis see siiski veel ei ole, sest enne tuleb muru kasta, et see paremini juurduks. Eelmine väljak oli selgelt oma aja ära elanud, sest see ei olnud loodis ning muru oli ära tallatud.

Raikküla vallavanem Anne

Leht ütles, et eelmise väljaku kehv olukord tõestas, et kohalik kogukond kasutab staadionit agaralt ning vajadus korraliku väljaku järele on olemas. Ta lisas, et seega otsustati väljaku korrastamine võtta ette põhjalikult. “Maalastel peab ka olema võimalus värskes õhus trenni teha,” sõnas Leht.

Uut väljakut saavad kasutada nii koolilapsed kui ka

kohalikud elanikud. Võistlusi või suuremaid üritusi praegu uuele väljakule planeeritud ei ole. Samas ütles vallavanem, et läbirääkimisi nende korraldamiseks on peetud. Samuti on peetud läbirääkimisi, et uuel väljakul saaks hakata regulaarselt läbi viima jalgpallitreeninguid. Uut murukatet kasteti koostöös päästeametiga.

Foto: JUULIJA KUUM

Kohila Vineer OÜ on Latvijas Finieris tütarettevõtte. Latvijas Finieris on üks Euroopa juhtivatest vineeritootjatest. Kontserni koguinvesteering oma Eestis asuvasse tehasesse ulatub kuni 80 miljoni euroni, mis on üks viimase aja suuremaid investeeringuid Eesti tootmissektoris. Kohila Vineer OÜ on kasepuidust spooni ja vineeri valmistav puidutöötlemise ettevõtte. Lõpptooteks on kõrgekvaliteediline erinevate pinnakatetega vineer, mille peamised kasutusvaldkonnad on ehitus, transporditööstus, laevaehitus ja mööblitööstus.

Otsime oma toitlustusoperaatori meeskonda

KOKKA-KLIENDITEENINDAJAT

kelle tööülesandeks on klientide meeldiv ja viisakas teenindamine ning armastusega toidu valmistamine.

Ootame Sind kandideerima, kui oled: aus, kohusetundlik, koostööaldis, sõbralik, puhtust ja korda armastav inimene, kellel on paras ports empaatiat, soov tööd teha ning fantaasiarikas meel toidu valmistamiseks.

Koka-klienditeenindaja tööaeg on E-R 7.30-16.00

Kandideerimiseks palun ühendust võtta telefonil 5622 9821 Evelyn Paljak või elektronposti aadressil: paljakevelyn@gmail.com

Edelaraudtee Infrastruktuuri AS

Edelaraudteel on kavandatud Rapla ja Kohila jaamades ning Rapla-Lelle raudteelõigul ajavahemikus 12.-17. juuli (kaasaarvatud) ja Türi-Lelle ning Lelle-Tootsi raudteelõikudel ajavahemikus 14.-20. juuli **UMBROHUTÖRJETÖÖD RAUDTEEDEL.**

Juhul kui vihmase ilma ja tugeva tuule tõttu ei ole võimalik kavandatud ajal umbrohutõrjet teha ja tööd lükkuvad edasi, teavitame sellest täiendavalt.

Inimeste viibimine ja koduloomade karjatamine raudtee ääres tööde ajal ei ole soovitatav, võimalusel hoida raudteest eemal ka kodulinnud ja sulgeda mesilastarude lennuavad. Pärast umbrohutõrjet vältida võimalikult kariloomade söötmist kemikaalidega töödeldud piirkonnas. Umbrohutõrjeks kasutatakse vahendit RODEO XL.

Edelaraudtee Infrastruktuuri AS vabandab võimalike ebameeldivuste pärast.

Kallis Mamma Ellen Vanatalu!

Kudugu hällipäeva kaunid silmapilgud
Sulle kuldset õnnekangast!

Sind õnnitlevad ja kallistavad
94. sünnipäeva puhul

tütred peredega

Pakun tööd HALUPUU LADUJATELE.

Info tel 5373 7294,
asume Kärus.

OÜ E-Piim Transport
võtab tööle
PIIMAAUTOJUHI
Rapla-
piirkonnast.

Töö kirjeldus:
toorpiima varumine,
vadaku vedu,
ringi algus-lõpp
Kehtna vallas.

Vajalik
B-, C-, CE-kategooria
juhiluba ja
kehtiv veoautojuhi
kutsetunnistus.

CV saata aadressile:
Pajusi mnt 18k,
48106 Põltsamaa
või e-mail:
indrek@
epiimtransport.ee
Tel 775 2082

Hea METSAOMANIK!

OSTAME: kasvavat metsa,
metsamaad, palki ja paberipuitu,
küttepuitu ja võsa-raiejäätmeid.

Metsä Forest Eesti AS

Tel: 5148238, 5038777
e-mail: eesti@mitsagroup.com

TÖÖPAKKUMISED

Lamekatuste ehitusega tegelev ettevõtte pakub
tööd **EHITAJATELE, ABITÖÖLISTELE ja ka
ALLTÖÖVÕTJATELE.**
Tel 5629 8738, info@palmergrupp.ee

Juuru Eduard Vilde Kool kuulutab välja konkursi
järgmiste ametikohtade täitmiseks:

* **ÕPPEALAJUHATAJA (1,0)**
* **ERIPEDAGOOG ja/või LOGOPEED (1,0)**
* **AINEÕPETAJA(D) järgmistele ainetundidele: füüsika (4 tundi), keemia (4 tundi) ja loodusõpetus (2 tundi, 7. klass).**

Kandideerimiseks palume saata avaldus, CV, haridust ja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid aadressil Tallinna mnt 18, Juuru, Juuru vald, Raplamaa 79401 või e-mailile kool@juuru.edu.ee hiljemalt 21. juulil 2017. Kontaktisik: Kalle Kõiv (tel 501 2325)

MTÜ Elupuu pakub 2017/2018. õppeaastaks tööd **KASVATAJALE** Eidapere Õpilaskodus. Töö vahetustega graafiku alusel. Tööaja algus september 2017. Lisainfo telefonil 520 7852 (projektijuht)

Kehtna Vallavalitsus kuulutab välja konkursi **LASTEKAITSESPETSIALISTI** ametikoha täitmiseks. Dokumendid palume esitada 14. augustiks Kehtna Vallavalitsusele aadressil Pargi 2, 79001 Kehtna, Rapla maakond või digialkirjastatult e-posti aadressil kehtna@kehtna.ee

AS RMW pakub tööd **AUTOJUHTIDELE Eesti-sisestele ja Eesti-Skandinaavia-Eesti vedudele.** Vajalik CE-kategooria juhiluba ja autojuhi kutsetunnistuse olemasolu. Info e-mail: info@rmw.ee, telefon 509 4888

AS Solbritt pakub tööd **TRANSPORDITÖÖLISELE** lastepiimasegude valmistamisel.

Helistada telefonil 489 0405
või tulla kohale aadressil
Rapla, Viljandi mnt 91e (piimatööstus).

Eidapere Kool pakub alates 1. septembrist 2017 tööd: **AJALOOÕPETAJALE (10 tundi), SOTSIAALPEDAGOOGILE (0,5 kohta), ERIPEDAGOOGILE (0,5 kohta) ja KLASIÕPETAJALE (0,5 kohta).** Avaldus, CV ja haridust tõendavate dokumentide koopiad palume saata hiljemalt 31. juuliks aadressile Tallinna mnt 23c, Eidapere 79003 või e-posti aadressile riina.tomingas@kehtna.ee Täpsem info telefonil 5615 0722

Saku Pruulikoda otsib oma väiksesse kollektiivi **KOKKA JA NÕUDEPESIJAT-ABITÖÖLIST.** Töö on vahetustega. Huvikorral võta meiega julgelt ühendust. - Katrin Sepp 528 5215 või e-posti teel katrin@pruulikoda.ee

Äntu Mõis müüb reedel, 21. juulil Lohmann Brown pruune, juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu ja 11 kuud munenud kanu järgmistes Raplamaa bussipeatustes:

7.30 Kärus 7.45 Lelle 8.15 Kehtna 8.30 Kaerepere 8.45 Rapla turg 9.15 Ingliste 9.45 Kaiu 10 Kuimetsa 10.15 Juuru 10.30 Lohu 10.45 Kohila 11 Hageri 11.15 Kodila 11.30 Alu 11.45 Ohukotsu 12 Varbola 12.15 Vaimõisa 12.45 Märjamaa kiriku plats 13.15 Kuusiku 13.30 Raikküla 14 Järvakandi 14.15 Eidapere 14.30 Lokuta

Info tel 326 1353,
ringil 5664 3113 www.antumois.ee

Timberston Ehitus OÜ otsib oma meeskonda:
• **KOGEMUSTEGA ROOMIKEKSKAVAATORIJUHTI**
• **BRIGAADI JUHTI (vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitus ja maaparandustööd)**

Pakume häid töötingimusi ja motiveerivat töötasu. Valmisolek töötamiseks kogu Eestis.

CV palume saata e-mailile info@timbertsonehitus.ee hiljemalt 31.07. Lisainfo tel: 5661 1206

TÄNUAVALDUS

Avaldan tänu Rapla erakorralise meditsiini osakonnas 9. juulil tööl olnud **dr. V. Vistjakile ja õde A. Lehtmetsale** oskusliku ja hea meditsiinilise teenindamise eest.

Ene Raidjõe

MÜÜAKSE

tooreid halupuid 30-60 cm (lepp, must lepp, kask, saar) koos veoga. Tel 517 5783

1-toal korter Raplas Lepiku 15. Hind 19 000 €. Tel 522 8882 taivo@heraxs.ee

korralikku sõelutud mulda Suluperes 9 €/t, hind sisaldab transporti. Tel 518 2908

Kanarbiku talu müüb korralikku toorest lepu- ja sangleppa 30, 33, 38, 50, 60, 70 cm. Vedu al 5 rm. Tel 5373 7294

Rapla Kütteäris puidu- ja tur- babriketti, pelleteid, kaminapuid kotis. Vedu tasuta. Tel 5563 6856

Toores lehtpuu, hind al 30 €, met- sakuiv okaspuu al 35 €. Laotud puude tarne 10 ja 15 rm autoga, transport hinnas. Tel 502 4895

Lõhutud ja saetud lepa küttepuud nii lahtiselt kui ka võrkkotis. Müüme ka puidubriketti. Vedu. Tel 516 6305

kuivi pakitud kütteklotse ja kami- napuid, pelleteid ning puidu- ja turbabriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503

kuivi küttepuuid lahtiselt ja võrgus. Tel 503 6941

saunaahjusid, kaminaid, pliite. Soodsalt. Tel 505 4355

soodsa hinnaga talusealiha. Vajadusel tükeldame. Info tel 505 9151, 5354 3002

suitsuvorsti ja maasinki väike- hulgi, kohaletoomisega. Info tel 5196 2628 või 5351 7414

Tapamaja müüb emise lihake- hasid kohaletoomisega. Info tel 5351 7414

ehituslikku saematerjali, servamata lauda, lepalauda, ter- rassi-, voodri- ja põrandalauda. Pikkused 3-6 m. Laudade värvimine. Vedu tasuta. Tel 528 2268

2-toal puuküttega krt Maidla külas Juuru vallas. Heas seis- ukorras. Soe vesi ja dušš. Oma aed. Kandvad viljapuud. Kelder. Kaasa küttepuud. Kom.kulud puuduvad. Hind 14 000 €, tel 5628 5543

kuiva saematerjali ja puidu- tööpingid. Tel 516 3177

MITMESUGUST

Kas teadsid, et võid ennast tervisliku toiduga saledaks süüa? Köht on täis, magusaisud kaovad. Trenn ei ole kohustuslik! Alusta TASUTA! www.erikorgu.ee

Avaldan siirast kaastunnet Merle Maasoole perega armsa

ISA

surma puhul.

Helgi Kaereperest

Uuenda oma lehetellimust!

1 kuu 7.80 €
3 kuud 21.90 €
6 kuud 43.40 €
12 kuud 86.80 €

Tellida saab:
• tel 489 2130
• e-post: kuulutused@sonumid.ee
• www.sonumid.ee
• Raplamaa Sõnumite toimetusest: Viljandi mnt 6, Rapla (teisel korrusel)

RAPLAMAASõnumid

OSTETAKSE

Noor pere ostab Raplasse maja. Tel 526 2253, 554 2496

Vanametalli kokkuost Raplas Jürna 2. E-R 9-17, L 10-14. Tel 5818 8986 www.rauaspets.ee

Vanametalli kokkuost Agrovaru territooriumil E-R 9-17, L 9-14. Tel 505 8637, www.feralmet.ee

metsakinnistuid ja kasvavat metsa. Tel 502 4895; info@pajakapuit.ee

OÜ ESTEST PR ostab põllu- ja metsamaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

vanu jalg- ja mootorrattaid, võrre ning nende varuosi. Võivad olla ka mittekomplekt- sed. Samuti pakuvad huvi erinevad vanaaegsed esemed. Tel 508 6947

JUKU ARVUTI, pakkuda võib ka teisi vanu arvuteid arvuti- muuseum@mail.ru Tel 507 9445

TEENUS

Soojuspumpade remont, müük ja paigaldus, kodumasinat- e ja sõiduki kliimaseadmete remont. Tel 5330 1720 www.kulmaline.ee

Vannitubade renoveerimine ja re- mont, plaatimine. Tel 5341 9932

Veo-, kalluri- ja tösteteenus. Tõstevõime 4 m=2,7 t; 12,5 m=0,7 t. Kandevõime 11 t, haag- isega 25 t. Kallutab kolme külge, kast 4,6x2,3 m. Ported eemal- datavad (sile plaat). Hind 0,95 €/ km, haagisega 1,2 €/km, 30 €/h. Hindadele lisandub käibemaks. Tel 5697 7060

Ohtlike ja suurte puude langeta- mine. Tel 517 5783

Raamatupidamine, aruanded. Tel 505 9669, info@holopoint.ee

Südamlik kaastunne Lainele perega kalli venna

VALDI SCHMIDTI

kaotuse puhul.

Raplamaa kehalise kasvatuse õpetajad

Meie kaastunne kolleeg Lainele venna VALDI SCHMIDTI lahkumise puhul.

Rapla Maakonna Spordiliit ja juhatus

Kallis Heli! Avaldame sügavat kaastunnet Sulle ja Sinu perele armsa isa

EELAR VALTERI

kaotuse puhul.

Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool

Siiras kaastunne Urmas Pikanile kalli

EMA

surma puhul.

Hansa Bussiliinide kollektiiv

KESKKONNAAMET

Käru jahipiirkonna piiride muutmata jätmise

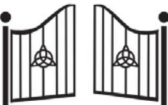
Kesklinnaamet teatab, et algatas Rapla maakonna 22.02.2017 jahindusnõukogu korralisel koosolekul tehtud ettepaneku alusel Käru jahipiirkonna piiride muutmise menetluse. Piiride muutmise aluseks on jahiseaduse § 12 lg 1 p 6 (jahipiirkonna piire muude- takse, kui jahindusnõukogu on esitanud põhjenda- tud ettepaneku). Rapla maakonna jahindusnõukogu taotleb Käru jahindusklubi taotluse alusel Toosikan- nu Puhkekeskuse tarastatud ala väljaarvamist Käru jahipiirkonnast.

Kesklinnaamet ei pea Toosikannu Puhkekeskuse tarastatud ala väljaarvamist Käru jahipiirkonnast põhjendatuks ning jätab Käru jahipiirkonna piirid muutmata.

Jahipiirkonna piirid jäetakse muutmata Keskkon- naameti peadirektori käskkirjaga, mille eelnõuga on võimalik tutvuda Kesklinnaameti kodulehel (www. keskkonnaamet.ee) ja Kesklinnaameti Rapla kon- toris aadressil Tallinna mnt 14, kahe nädala jooksul peale teate ilmutist ajalehes.

Kesklinnaamet teeb ettepaneku Käru jahipiirkon- na piiride muutmata jätmise menetluses avalikku istungit mitte korraldada.

Vastuväited ja ettepanekud esitada kuni kahe nä- dala jooksul peale teate ilmutist ajalehes e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee.

Mälestame

ANTS HORNI

ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Pörsaku tänava rahvas

Meie siiras kaastunne Kalmerile, Helile, Kärolinile ja Kristelile kalli

ASTA LINTSU

kaotuse puhul. Taso pere

Sügav kaastunne Kalmer Lintsule perega ema, ämma ja vanaema

ASTA LINTSU

surma puhul. Aleksander ja Tiia

Südamlik kaastunne Erik Hornile perega kalli isa

ANTS HORNI surma puhul.

Aino, Andrei ja Ester

Mälestame sõbralikku suvilanaabrit

MARGUS SINKAT

ja avaldame kaastunnet omastele.

AÜ Uusküla-13

Elu on kui tundmatu tee, iial ei tea, millal lõpeb see...

Südamlik kaastunne Kalmerile ja Helile lastega kalli

ASTA LINTSU

kaotuse puhul.

Enn perega

Siiras kaastunne Kalmerile ja Helile lastega kalli

ASTA LINTSU

surma puhul.

Singirullid ja Sõbravägi

KINO

MÄRJAMAA HELK
„Pögenemise rütm“ (USA, alla 14aastastele keelatud)
12. juuli kl 19
16. juuli kl 17
„Maja võidab alati“ (USA, alla 16aastastele keelatud)
12. juuli kl 17, 21.10
13. juuli kl 17, 19
„Transformerid: Viimane rüütel“ (USA, 3D)
13. juuli kl 21
„Bamse ja nõia tütar“ (Rootsi joonisfilm, eesti keeles)
14. juuli kl 15.30, 17
16. juuli kl 15.30
18. juuli kl 15
„Ahvide planeedi sõda“ (USA)
14. juuli kl 18.30, 21.10
18. juuli kl 16.30
„Tüdrukute õhtu“ (USA, alla 14aastastele keelatud)
16. juuli kl 19.10, 21.10
19. juuli kl 17, 21.10
„Tagasi Burgundiasse“ (Prantsusmaa)
18. juuli kl 19.10, 21.20
19. juuli kl 19

KONTSERT

Kukerpillid & Juss Haasmaa
Rapla laululava, Tammemäe, 16. juuli kl 20

Kontsert „Sume on öö“ 1920-1930ndate muusikast
Kohila mõisakool, 19. juuli kl 23

KOOLITUS/LOENG

Marje Berlokk juhitud maalimispäev
Kuusiku Altveski, 13. juuli kl 11-20

IIDA Suvekooli kursus: värvimõju erinevates kangastes
Velise, 13.-16. juuli

Lille Lindmäe loeng
Esoteerika keskus (Rapla, Telliskivi 1), 13. juuli kl 18

TEATER

Vabaõhuetendus „Möögatärin, teemantripats ja kübarasulg“
Kohila, Keila jõe kirikukäär, 13. juuli kl 20

„Piire ületades“. Kiisa rahvamaja näitering
Järlepa külakeskus (HAKUKE), 16. juuli kl 17

MUUSEUM

JÄRVAKANDI KLAASIMUUSEUM
Näitus „Tarbeklaasi kunstniku Pilvi Ojamaa klaastooteid aastaist 1965-1992“
Püsiväljapanek „136 aastat Järvakandi klaasitööstust“
„Tindipotid ja -pudelid Järvakandi klaasimuuseumi kogudest“
Muuseum avatud K, N, R kl 11-18 L 11-15, tel 518 2610 ja 5390 4677

MAHTRA TALURAHVAMUUSEUM
„Kui Nuustakul käidud... Turismikajastused Mahtra muuseumi kogudes“.
Püsinäitus „Eesti talupoja elu 19. sajandil ja Mahtra sõda“
Muuseum avatud T-L kl 11-16

SILLAOTSJA TALUMUUSEUM
Näitus „Sammudes Eesti Vabariiki“
„Velise vallavalitsuse tegemised aastatel 1918-1944 Rahvusaarihiivi materjalide põhjal“
Püsinäitus „Märjamaa ja Vigala kihelkonna inimeste ning aja lugu“
Avatud E-P kl 10-17

HAGERI MUUSEUM
Näitus „Rahamaailm“
Püsinäitused „Maa-apteek“, „Kihelkonnakeskus Hageri“ (fotonäitus)
Avatud T, K, N kl 11-16, tel 5648 3828 või e-post virve.õunapuu@kohila.ee

MITMESUGUST

„Suveraamat 2017“ 1.-9. klasside õpilastele
Rapla maakonna raamatukogud, kuni 31. august

XVII Kohila keraamikasümposioon
Kohila, Tohisoo mõis, 26. juuni – 15. juuli
Kunstnike presentatsioonid ja vestlusring, 12. juuli kl 14

Maagilise reiki tutvustusõhtu
Angala Väekoda (Rapla, Tallinna mnt 42), 12. juuli kl 18

Doonoripäev
Märjamaa rahvamaja, 14. juuli kl 10

Kodukohvikute päev
Märjamaa ja Vigala vald, 15. juuli

X perepäev
Teenuse mõisa park, 15. juuli algusega kl 7.45

Kiigesaaire pidu ansambliga Elumees
Velise kiigesaar, 15. juuli kl 21

Rapla suvelaats
Rapla kultuurikeskus, 16. juuli kl 9-16

Tüdrukute suvelaager 2017
Rapla kultuurikeskus, 17.-21. juuli (7-10 a)

Keedame gheed ja teeme endale peamassaaži
Angala Väekoda (Rapla, Tallinna mnt 42), 19. juuli kl 18

NÄITUS

„Tuulutame lippe“. Maailma maade lippe erakogust
Kehtna lasteaia ja Kehtna põhikooli laste joonistuste näitus „Minu lemmiktegelane Aino Perviku loomingus“
Kehtna raamatukogu

Salzburgi Kunstnike Liidu maali-, graafika- ja fotonäitus „Salzburg: Visioonid“
Marianne Oklejaki illustatsioonide näitus „Paberi ja kääridega tehtud imed“ (lasteosakonnas)
Kõitekunstinäitus „Eduard Wiiralt. Piibliillustatsioonid“
Kohila raamatukogu

Sirje Horma mälestusnäitus
Kohila Tornigalerii (Viljandi mnt 1), avatud kiriku lahtioleku aegadel või leppida kokku tel 5623 0741

Jaak Kadariku näitus „Ilmutatud ilmutused“ (kodulootas)
Maalinäitus „Eesti pühapaigad soome-ugri kunstnike pilgu läbi“
Maria Eliisa näitus (lastekogus)
Märjamaa valla raamatukogu

Märjamaa muusika- ja kunstikooli lõputööde näitus
Märjamaa rahvamaja Ly galerii

Eino Jõesare fotonäitus „Kevad“
Eve Niinemetsa maalinäitus
Raikküla kultuurikeskus, näituse külastamiseks helistada tel 516 0783

Naiskodukaitse 90 aasta juubeli fotonäitus
Raikküla vallamaja (Kabala mõis, Tamme küla)

Eesti autorite laste- ja noorteraamatute illustatsioonide konkursi näitus „Mina näen nii“ (saalis)
Helle Kruusi ja Anu Riisenbergi keraamika (vitriinis)
„Suveaknad“ - Tarvo Aro Meti vitraažid (lugemissaalis)
Rapla keskraamatukogu

Näitus „Reformatsioon 500“
Rapla kirik (kuni 23. juuli)

Jaak Kadariku fotogrammide näitus-müük
Rapla, Pargi resto

EV 100: Ehalill Halliste vaibanäitus „Pae peal“
Rapla riigimaja fuajee

SPORT

Kohila pikamaajooksude sarja VI jooks, 5000 m
Kohila staadion, 12. juuli kl 19

Maakonna MV tennis: paarismängud
Rapla tennisekeskus (Jõe 49), 14.-16. juuli algusega kl 10

Rapla SVK suvemängud: kergejõustik, petank
Märjamaa staadion, 15. juuli

Vendade Vilbergide mälestusvõistlus laskmises
Kaiu lasketiir, 15.-16. juuli

Maakonna MV jalgpallis
Kehtna staadion, 16. juuli

Kohila pikamaajooksude sarja VII etapp: 800 m
Kohila staadion, 19. juuli kl 19

KIRIKUTEATED

EELK RAPLA MAARJA-MAGDALEENA KIRIK Jumalateenistus
16. juuli kl 12

EELK koguduste surnuaiapäevad 2017
Vahastu, 16. juuli kl 14
Järvakandi, 16. juuli kl 15
Nissi, 30. juuli kl 12
Kehtna, 30. juuli kl 15

Ootame teateid sündmuste kohta iga nädala reedeks meiliaadressil kuulutused@sonumid.ee. Tel 489 2130. Järgmine "KUHU MINNA" ilmub 19. juuli lehes.

Kohila sümposioon jõuab lõpule juba laupäeval

Katri Reinsalu

Praegu on Tohisool käimas Kohila XVII keraamikasümposioon. Üheksa kunstnikku eri riikidest kasutavad puupõletustehnikat oma loomingu ellu äratamiseks. Ahjud pakiti juba reedel töid täis ning tavalisest pikem põletustsükkel kestis esmaspäeva hilisõhtuni.
Korraldajate poolt välja hõigatud kuupäevadesse tuli aga paraku aps sisse. Sümposiooni lõpetamine leiab aset juba selle laupäeval, 15. juulil. Kunstnike tööde näitust saab külastada kuni pühapäevani. Täna avaneb aga suurepärane võimalus kunstnikega lähemat tutvust teha, sest kell 14 on avalik ingliskeelne vestlusring, kus iga kunstnik teeb personaalse ettekande. Ühiselt arutatakse aga keraamika ja puupõletuskeraamika olulisuse üle tänapäeva kultuuri kontekstis.

Praegu on Tohisool käimas Kohila XVII keraamikasümposioon.

Foto: JUULIJA KUUM

Rinnavähi sõeluuringutele kutsub AS Mammograaf koostöös Eesti Haigekassaga 2017. aastal kõiki

1955., 1957., 1959., 1961., 1963., 1965. ja 1967. aastal sündinud ravikindlustatud naised.

17. juulist – 24. augustini
RAPLA, Raplamaa Haigla, Alu tee 1

Info ja registreerimine telefonil 627 4470

OÜ Balteco Mööbel pakub tööd
CNC-FREESPINGI OPERAATORILE, VIIMISTLUSLIINI EESTÖÖLISELE, LIHVLII NI TÖÖLISELE ja PAKKIJALE
Töökoht asub Varbolas, väljaõpe kohapeal.
Pakume stabiilset töökeskkonda, tulemustest sõltuvat palka ja transpordikompensatsiooni.
Täpsemat teavet küsi: tootmisjuht Marek Meister, tel 5345 7320

NELJAPÄEV 13.07	REEDE 14.07	LAUPÄEV 15.07	PÜHAPÄEV 16.07	ESMASPÄEV 17.07	TEISIPÄEV 18.07	KOLMAPÄEV 19.07
ETV						
07.35 Aia elu. Lillejuurikate istutamine 07.40 Osoon (ETV 2017) 08.10 Maahommik (ETV 2016) 08.55 Ihult ja hingelt 09.45 ENSV 10.15 Hommik Anuga (ETV 2016) 11.30 Hajameelselt abielus 11.50 Paphos, Euroopa kultuuripealinn 2017 12.15 Osoon (ETV 2017)* 12.45 Kapital (ETV 2017) 13.15 Meie inimesed. Kamille 13.40 Prillitoos (ETV 2017) 14.35 Paksem kui vesi 16.35 Miranda dilemma 17.10 Önne 13 17.40 Ihult ja hingelt 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Pehmed ja karvased 19.05 LiVEstonia 19.35 Hajameelselt abielus 20.30 ehk, uhhuduur 20.30 Riigimehed 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.25 Sport 21.35 ENSV 22.05 Tutanhamon 22.50 2CELLOS Pula Arenal 00.15 Üks koorilaul. Oma saar* 00.25 Pehmed ja karvased (Eesti 2003)* 00.46 ERR.ee uudised	07.35 Aia elu. Kevadkülv kasvuhoonesse 07.40 Osoon (ETV 2017) 08.10 Maahommik (ETV 2016) 08.55 Ihult ja hingelt 09.45 ENSV 10.20 Hommik Anuga (ETV 2016) 11.30 Hajameelselt abielus 11.55 Reisile minuga. Budapest 12.20 Osoon 12.50 Kapital (ETV 2017) 13.20 Meie inimesed. Carmen 13.45 Lauluga maale. Tallinn* 14.40 2CELLOS Pula Arenal 16.10 Üks koorilaul. Oma saar* 16.15 Telvelaid (ETV 1990) 16.25 Nota bene! Teatriluulud 17.10 Önne 13 17.40 Ihult ja hingelt 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Pehmed ja karvased 19.05 ETV Huumori kuld 19.35 Minu pere 20.05 Täna öhtul... Tõnis Mägi 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.25 Sport 21.35 Kaardimaja 22.20 Mf Meeletu august 00.00 Pehmed ja karvased 00.25 Miranda dilemma 01.02 ERR.ee uudised	07.30 Animasarjad 08.20 Beni ja Holly väike kuningriik 08.30 Kasper ja Emma lood 08.45 Kriksatrullid 08.50 Minu lemmikloom 09.00 Üks koorilaul 09.05 Önne 13 10.05 Avatud talude päev 10.10 ehk, uhhuduur 10.40 Iseolemine 11.05 Edekabel 2009 11.35 Eesti lood 12.05 Meie maailm. India – teel tippu 13.00 Nota bene! Teatriluulud 13.35 Viimane tango Halifaxis 14.30 Inspektor Morse. Põrgulik madu 16.15 Pealtnägija 17.00 Ago Anderson 18.00 Riigimehed 18.30 Aktuaalne kaamera 18.40 Jaht. Elu koos röövlomadega 19.30 Islandi taluköök 20.05 Lauluga maale 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.20 Sport. Sport 21.35 Victoria. Noor Inglismaa 22.25 George Gently. Gently kõrgklassi seas 23.55 Langus. Hämar allakäik 00.56 ERR.ee uudised	07.30 Muumide maailm 07.40 Vahva Roosi 07.50 Kati ja Mimmu 08.00 Põrsas Peppa 08.05 Džungliässad 08.15 Rüütel Rooste 08.30 Hiir Hops 08.35 Zorro seiklused 09.00 Mina ka 09.05 Önne 13 10.00 Lauluga maale 10.55 ETV Huumori kuld 11.25 Islandi taluköök 11.55 Jaht. Elu koos röövlomadega 12.45 Unistuste aiad 13.35 Kapist välja 14.00 Mf Meeletu august 15.40 Inspektor George Gently 17.10 Victoria. Noor Inglismaa 18.00 Estraadisan-garid. Valter Ojakäär 18.30 Aktuaalne kaamera 18.40 Ajavaod. Kõveraks väanatud Eesti 19.10 Uue aja asjad. Saast ja sodi 19.30 Noor inspektor Morse 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm 21.20 Sport. Sport 21.35 Hetk ajaloos. Karavan ja koerad 21.40 Paksem kui vesi 23.40 Langus. Nähtav pime-dus 00.40 ERR.ee uudised	07.35 Aia elu. Roosipeenna korrastamine 07.40 Osoon 08.10 Maahommik 08.55 Ihult ja hingelt 09.45 Riigimehed 10.15 Hommik Anuga (2016) 11.30 Kapist välja. Eesti moeteglad välismaal 12.00 Reisile minuga. Balatoni järv 12.25 Osoon 12.55 Kapital 13.25 Elu lugu. Raadiomuu-seumi omanik Lembit Kadarik 13.40 Meie inimesed. Victoria 14.00 Prillitoos 14.55 Doksari Meie maailm. India – teel tip-pu 15.50 LiVEstonia 16.20 Unistuste aiad 17.10 Önne 13 17.40 Ihult ja hingelt 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Pehmed ja karvased 19.05 Eesti lood. Zoopark 19.35 Hajameelselt abielus 20.05 Jälje-tu sõda 21.00 Aktuaalne kaa-mera. Ilm 21.25 Sport 21.35 Eesti mäng 22.05 Alpimaja 23.05 Kaardimaja 23.45 Peh-med ja karvased 00.08 ERR.ee uudised	07.35 Aia elu. Kultuurmus-tikas 07.40 Osoon 08.10 Maahommik 08.55 Ihult ja hingelt 09.45 Eesti mäng 10.15 Hommik Anuga 11.30 Hajameelselt abielus 11.50 Reisile minuga. Eger, Noszvay 12.15 Osoon 12.45 Kapital 13.15 Elu lugu. RAM-i laul-ja Vello Mäeots 13.30 Hetk ajaloos. Karavan ja koerad* 13.35 Meie inimesed. Sergei 14.00 Prillitoos 14.55 Inspektor Morse. Põrgulik madu 16.40 Ajavaod. Kõveraks väa-natud Eesti 17.10 Önne 13 17.40 Ihult ja hingelt 18.30 AK 18.45 Pehmed ja karva-sed 19.05 Geneetik Rando Allikmets 19.35 Hajameelselt abielus 20.00 Avatud talude päev 20.05 Näitleja Marika Vaarik 21.00 AK. Ilm 21.25 Sport 21.35 Eesti mäng 22.05 Alpimaja 23.05 Viimane tango Halifaxis 00.00 Pehmed ja karvased 00.22 ERR.ee uudised	07.35 Aia elu. Toompihlaka istutamine 07.40 Osoon 08.10 Maahommik 08.55 Draama-sari Ihult ja hingelt 09.45 Eesti mäng 10.20 Hommik Anuga 11.35 Hajameelselt abielus 11.55 Reisile minuga. Pamuk-kale, Bodrum 12.20 Osoon 12.50 Kapital (ETV 2015) 13.20 Elu lugu 13.30 Meie inimesed. Kaie 13.55 Prillitoos 14.50 Noor inspektor Mor-se 16.20 Eesti lood. Zoopark 16.50 314 meetrit televisiooni 17.10 Önne 13 17.40 Ihult ja hingelt 18.30 Aktuaalne kaa-mera 18.45 Pehmed ja karvased 19.05 Edekabel 2010 19.35 Hajameelselt abielus 20.00 Iseolemine 20.30 Gen-nadi Podelski 21.00 Aktuaal-ne kaamera. Ilm 21.25 Sport 21.35 Eesti mäng 22.05 Alpi-maja 23.05 Ajavaod. Kõveraks väanatud Eesti 23.30 Minu pere 00.00 Pehmed ja karva-sed 00.26 ERR.ee uudised

ETV 2						
07.00 Animasarjad 08.10 Tugitoolisport 08.20 Peeter Pikk-kõrv 08.30 Lola Pikk-kõrv 08.35 Peeter Paani uued seiklused 09.00 Põrsas Peppa 09.05 Tantsuakadeemia 09.30 Rakett 69 10.00 Tutanhamon 10.50 Taartu le-vimuusikapäevad 1996 11.43 ERR.ee uudised 16.00 Lastetuba 16.15 Muumide maailm 16.25 Suur pahandus 16.50 Hiir Hops 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.25 Rüütel Rooste 17.35 Oktonaudid 17.45 Priit ja Prääks 18.00 Peeter Paani uued seiklused 18.20 Mis? Miks? Kuidas? 18.25 Peeter Pikk-kõrv 18.45 Väike prints 19.05 Loomaaia tee 64 19.20 AK (vk) 19.25 Jalgpalli Pre-mium liiga. Tallinna FC Flora - Tallinna FC Levadia 21.30 Eesti lipp ümber Kuuba 22.00 Raamatupood 22.25 Mustad lesed 23.20 Teekond hallelu-ja poole 00.10 Võõramaalane 01.11 ERR.ee uudised	07.00 Animasarjad 08.20 Peeter Pikk-kõrv 08.30 Lola Pikk-kõrv 08.35 Peeter Paani uued seiklused 09.05 Tantsuakadeemia 09.30 Rakett 69 10.00 Tutanhamon 10.45 Jalgpalli Premium liiga. Tagasi väljakule* 11.25 Ruja stuudio-tund 12.17 ERR.ee uudised 16.00 Meisterdame Mari-ga 16.15 Muumide maailm 16.25 Hiir Hops 16.30 Meist-rimehed Pat ja Mat 16.40 Koolitants 2017 17.25 Mina ja Miia 17.50 Minu lemmikloom 18.00 Zorro seiklused 18.20 Kriksatrullid 18.25 Kasper ja Emma lood 18.45 Väike prints 19.05 Loomaaia tee 64 19.20 AK (vk) 19.25 Jalgpalli Pre-mium liiga. Tallinna FC Flora - Tallinna FC Levadia 21.30 Eesti lipp ümber Kuuba 22.00 Raamatupood 22.25 Mustad lesed 23.20 Teekond hallelu-ja poole 00.10 Võõramaalane 01.11 ERR.ee uudised	09.00 Kolmik teemandija-hil 09.25 Mis? Miks? Kuidas? 09.30 Mina ja Miia. Poolte va-limine 09.55 Önneseen (Eesti Telefilm 1985) 10.05 Lauluka-russell 2017 (ETV 2017) 11.00 Surm - lugusid elust. Surma poliitika 11.55 Ma pole turist, ma elan siin 13.50 Jaak Joala tähtkuju (ETV 2015)* 15.55 Täheleav. Anne Veesaar 17.00 Ott kosmoses (Eesti 1961) 17.20 Naerupall (Eesti 1984) 17.30 Minu öelapsed Afrik-as 18.50 On meie keskel suvi (Eesti Telefilm 1974) 19.05 Animafilm Miriami piknik (Ees-ti 2007) 19.10 Minu lemmik-loom. Siga 19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles) 19.30 Valged hundid 21.05 Raa-matupood. Elevandid ja ka-nad 21.30 AegRuum Taifuun Haiyan 22.25 Plekktrumm. Valdur Mikita 23.05 Stiilipidu 01.00 ERR.ee uudised	09.00 Minu öelapsed Aafrikas 10.15 Põrsas Peppa 10.20 Öö mänguasjamuuseumis 11.00 Mehed ja mõrrad 11.30 Kadunud tsivilisatsiooni jälgedel 11.55 dok Cutie ja poksi ja 13.15 Tugitooliteater. Olude sunnil 13.45 Siin ja praegu. Anne Veesaar 14.25 Ööülikoo-li rännakud. Sotsiaalteadlane Ülo Vooglaid. Loonel 15.25 Teekond halleluuja poole 16.15 Plekktrumm. Valdur Mikita 17.00 Kolmik teeman-dijahil 17.25 Põrsas Peppa 17.30 Härra Lapsti lastetead 18.50 Miriami kodutu koer 18.55 Zorro seiklused. Sõda võimu pärast 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Teemaõhtu. Indrek Taalmaa 50. Täheleav. Indrek Taalmaa 20.45 Võikõl-lane üü 22.30 Siin ja praegu 23.35 Ilma sisulise mõtetta riiklik püha 00.15 Teater lau-lab 00.31 ERR.ee uudised	07.00 Lastesaated 09.05 Tantsuakadeemia 09.30 Kadunud tsivilisatsiooni jälgedel 10.00 Mustad lesed 10.55 ETV live 11.54 ERR.ee uudised 16.00 Lastetuba 16.15 Muumide maa-il 16.25 Papist poisid 12.00 Oktonaudid 16.40 Džungli-raamat 16.50 Hiir Hops 17.00 Karusmarjad metsikus loodu-ses 17.25 Kati ja Mimmu 17.35 Vahva Roosi 17.45 Džungliä-sad 18.00 Lassie 18.25 Tugi-toolisport 18.30 Beni ja Holly väike kuningriik 18.40 Tuutu ja Potsu 18.55 Põrsas Peppa 19.00 Kosmoselendurid 19.10 Mis? Miks? Kuidas? 19.20 AK (viipek) 19.30 Rakett 69 20.00 Metsapeatus 20.30 Mehed ja mõrrad 21.00 4x4 21.30 Oleg Sõlg - naised ja muusikal! 22.20 Polyphon 40 - revisited 22.50 Eesti peaingli jälgedes 23.20 4x4 23.50 ETV Huumori kuld 00.22 ERR.ee uudise	07.00 Animasarjad 08.15 Beni ja Holly väike kuningriik 08.30 Dimitri ja sõbrad 08.35 Lassie 08.55 Tugitoolisport 09.05 Tantsuakadeemia 09.30 Ra-kett 69 6 10.00 Alpimaja 11.00 Johanson ja vennad 12.00 ERR.ee uudised 16.00 Lastetu-raamat 16.15 Animasarjad 16.50 Hiir Hops 17.00 Karusmar-jad metsikus looduses 17.25 Vahva Roosi 17.45 Džungliässad 18.00 Lassie 18.25 Mily mur-rab pead 18.30 Beni ja Holly väike kuningriik 18.40 Tuutu ja Potsu 18.55 Põrsas Peppa 19.00 Kosmoselendurid 19.10 Mis? Miks? Kuidas? 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Rakett 69 20.00 Homsed linnad 20.55 Karavan ja koerad 21.00 4x4 21.30 Heureka 22.00 dok Rat-tad või autod 23.00 Eesti lipp ümber Kuuba 23.30 4x4 23.55 ETV Huumori kuld 00.30 ERR.ee uudised	07.00 Animasarjad 07.45 Kati ja Mimmu 07.55 Tuutu ja Pot-su 08.05 Džungliässad 08.15 Beni ja Holly väike kuningriik 08.30 Lola Pikk-kõrv 08.35 Lassie 08.55 Mily murrab pead 09.05 Tantsuakadeemia 09.30 Rakett 69 10.00 Alpima-ba 11.00 Anne Veski 10 11.38 ERR.ee uudised 16.00 Lastetuba 16.15 Muumide maa-il 16.25 Kiisud, edasi 16.30 Nöbinina 17.00 Karusmarjad metsikus looduses 17.20 Rüütel Rooste 17.35 Pipi Pikksukk 18.00 Peeter Paani uued seik-lused 18.25 Tugitoolisport 18.30 Peeter Pikk-kõrv 18.45 Lammas Shaun 18.50 Põrsas Peppa 18.55 Kosmoselendu-rid 19.05 Oktonaudid 19.20 AK (viipekeeles) 19.30 Rakett 69 20.00 Ööülikooli rännakud 21.00 4x4 21.30 Mandariin-d 22.55 Eesti lood 23.20 4x4 23.50 ETV Huumori kuld 00.23 ERR.ee uudised

KANAL 2						
06.10 Meie Charly 07.00 Animasarjad 07.30 Tommy ja Jerry põngerjad 08.00 Suvereporter 09.00 Purunenud elud 10.00 Öökuninganna 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Armastuse maitse 12.30 Suur lotokolmapäev - Rooside sõda 13.30 Peitusemeistrid 14.00 Meie Charly 15.00 Hubert & Staller 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Öökuninganna 20.00 Suvereporter 21.00 Heeringas Veenuse öäl 21.30 Naabriplika 22.30 Viimane võmm 23.30 Köök 00.00 Takso 00.30 Pärapõrgu perekond. Hüpe 01.00 Kliendinimekiri. Ma pole katki, aga murtud 01.50 Viimane võmm 02.40 Suvereporter 03.30 Hubert & Staller. Pikk liug 04.20 Eesti kõige-kõige 05.20 Peitusemeistrid 05.45 Köök	06.10 Meie Charly 07.00 Super 4 07.15 Preili Moon 07.30 Tommy ja Jerry põngerjad 08.00 Suvereporter 09.00 Purunenud elud 10.00 Öökuninganna 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Armastuse maitse 12.30 Naabriplika. Viva La Esna 13.30 Peitusemeistrid 14.00 Meie Charly. Uued sõbrad 15.00 Hubert & Staller. Jaapanlased tulevad 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Öökuninganna 20.00 Suvereporter 21.00 Väikesed hiigla-sed 22.55 Mf Ookeani pimedu-ses 01.00 Mängufilm Rõõmus müra 03.00 Pärapõrgu pere-kond. Hüpe. Sue pääseb kooli võrkpallivõistkonda. Axl palub Brickilt abi, sest on mitut kur-sust läbi kukkumas 03.30 Su-vereporter 04.20 Krimi 04.45 Eesti kõige-kõige 05.20 Peitu-semeistrid 05.45 Takso	06.10 Üks eriline loomakliinik 07.00 Warneri multimaania 07.50 Tomi ja Jerry seiklused 08.15 Top Shop 08.30 Tomi ja Jerry seiklused 09.00 Eesti Toi-dumess - Söömal! 10.00 Mere-vaade 10.30 Aedniku aabits 11.00 Kodutunne 13.00 C-Ko-mando 13.30 112 - saatuslik hetk 14.00 Pilvede all 17.00 Rosamunde Pilcher - Püha-päevalapsed 19.00 Roaldi nädal. 20.00 Suvereporter+ 20.35 Kaks kanget Indias 21.35 Sajandi valitsejanna. Sultan Osmanit alandatakse ja mõnitatakse kogu rahva ees. Kösem arvab, et ta pojad on surnud, kuid Bülbül pääs-tis nad. Davud tapab Osmani. Algab sehzaad Muradi valit-susaeg 23.30 Grantchester 00.30 Mf Salsa-äss 02.15 Mf Ookeani pimeduses 04.00 Mf Päevad, mis ajasid segadusse 05.45 Suvereporter+	06.10 Kaks kanget Indias 07.00 Aedniku aabits 07.30 Väikesed hiiglased 09.30 Heeringas Veenuse öäl 10.30 Meie Bullerby. Lammaste koli-dumine 11.00 Nädalalõpp Kanal 2ga 14.00 Grantchester. 15-aastase Abigaili isa süüdistab Sidneyt seksuaalses kallale-tungis, tuues asitõendiks tüd-ruku päeviku 15.00 Unelmate hotell. Maroko 17.00 Inga Lindström - Mineviku varjud 19.00 Roaldi nädal. Hambutu Eesti. Kuidas sa naeratas, kui elu on hambad suust viinud? 20.00 Suvereporter 20.35 Suur komöödiaõhtu 22.05 Laula mu laulu. Täna on saates väga eriline erikülaline - elav legend Voldegar Kuslap! 23.35 Mf Eeskujud 01.30 Mf Kärtsukuma 02.50 Mf Rõõ-mus müra 04.40 Naabriplika. Viva La Esna 05.25 Heeringas Veenuse öäl 05.50 Suvere-porter+	06.10 Meie Charly 07.00 Super 4 07.15 Preili Moon 07.30 Tommy ja Jerry põngerjad 08.00 Suvereporter 09.00 Purunenud elud 10.00 Öökuninganna 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Armastuse maitse 12.30 Kaks kanget Lõuna-Ameerikas 13.30 Peitusemeistrid 14.00 Meie Charly. Otsused 15.00 Meie Küladetektiivid. Tapva sisuga seif 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Ööku-ninganna 20.00 Suvereporter 21.00 Heeringas Veenuse öäl 21.30 Meie Bullerby. Lam-bad 22.00 Meie aasta Siberis 22.30 Viimane võmm 23.30 Köök 00.00 Unustamatu. Var-jus 00.55 Kaks kanget Lõu-na-Ameerikas 01.50 Viimane võmm 02.35 Suvereporter 03.30 Küladetektiivid 04.15 Tüdruk nimega Elif 05.00 Saa-ge tuttavaks 05.20 Peituse-meistrid 05.45 Köök	06.10 Meie Charly 07.00 Anis-arjad 07.30 Tommy ja Jerry põngerjad 08.00 Suvereporter 09.00 Purunenud elud 10.00 Öökuninganna 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Armas-tuse maitse 12.30 Meie Buller-by. Lambad 13.00 Meie aasta Siberis. Maailmalõpp 13.30 Peitusemeistrid 14.00 Meie Charly 15.00 Küladetektiivid. Surm rikshas 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastuse maitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Öökuninganna 20.00 Suvereporter 21.00 Heerin-gas Veenuse öäl 21.30 Krimi 22.00 Talentide planeet 22.30 Viimane võmm 23.30 Köök 00.00 Dokiõhtu - Jaapani lan-gemine 01.05 Unustamatu. Varjus 01.55 Viimane võmm 02.45 Suvereporter 03.40 Küladetektiivid 04.25 Tüdruk nimega Elif 05.10 Eetriapsud 2015 05.20 Peitusemeistrid 05.45 Köök	06.10 Meie Charly 07.00 Animasarjad 07.30 Tommy ja Jerry põngerjad 08.00 Suvereporter 09.00 Purunenud elud 10.00 Öökuninganna 11.00 Kodus ja võõrsil 11.30 Armastuse maitse 12.30 Krimi 13.00 Talentide planeet 13.30 Eesti kõige-kõige 14.00 Meie Charly. Murelapsed 15.00 Küladetektiivid. Külml krahvin-na 16.00 Tüdruk nimega Elif 17.00 Armastusemaitse 18.00 Purunenud elud 19.00 Ööku-ninganna 20.00 Suvereporter 21.00 Heeringas Veenuse öäl 21.30 Suur lotokolmapäev - Rooside sõda 22.30 Viimane võmm. Mängust väljas 23.30 Köök 00.00 Kliendinimekiri 00.55 Dok - Jaapani lange-mine 01.55 Viimane võmm 02.45 Suvereporter 03.40 Küladetektiivid 04.25 Tüdruk nimega Elif 05.10 Eetriapsud 2015 05.20 Eesti kõige-kõige 05.45 Köök

TV3

06.15 Teismelised ninjakilp-konnad **06.40** Väiksed võlurid **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkock **09.25** Suvesangarid **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suletud uste taga **12.50** Hitleri jälil **13.55** Sūdameasi: Sūdamed ja lilled **15.00** Suvesangarid **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkock **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **22.00** Suletud uste taga **23.00** CSI kriminalistid **00.00** Kondid **01.00** Graceland: Võlunumber **02.00** Grey anatoomia **02.50** Suletud uste taga **03.40** Võimalik vaid Venemaal **04.05** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Sūdameasi

06.15 Teismelised ninjakilp-konnad **06.40** Väiksed võlurid **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkock **09.25** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suletud uste taga **12.50** CSI kriminalistid: Tee taastumise juurde **13.55** Sūdameasi: Et oleks rahu **15.00** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm - armastuslood: Samia ja Gregor **18.05** Meisterkock **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **22.00** Suletud uste taga: Petetud pärjaja **23.00** Hitleri jälil: Hitleri lennuk **00.00** NCIS kriminalistid **01.00** Top Gear **02.00** Suletud uste taga **02.55** Hitleri jälil **03.45** Võimalik vaid Venemaal* **04.10** Suvesangarid **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Sūdameasi: Et oleks rahu

06.30 Sūdameasi: Lõpetamata asjad **07.25** Winxid **07.50** Käsna-Kalle Kantpüks **08.15** Printsess Sofia Esimene **08.35** Winxid* **09.00** Simpsonid **10.00** Mf Tru pihitumus **11.50** Simpsonid: Simpsonite jõululood **12.15** Me armastame Eestit **13.50** Papad Mammad **14.50** Eesti parim pagar **15.55** Midsomeri mõrvad: Surma vari. Kinnisvaraarendaja, kellel diagnoositi vähk, mõrvatakse jõhkralt vikaarile kuuluva möögaga. **18.00** Kallis, sa oled kosunud **19.00** Suvised Seitsmesed. Nädalalõpp **19.30** Animafilm Rango **21.35** Suure tähe väike tšht **23.05** Mf Uus algus. Mis juhtub, kui üksikud inimesed kohtuvad ja teevad koos ilusat muusikat? **01.15** Mf Elee gia **03.15** Midsomeri mõrvad. **05.10** Suvised Seitsmesed. Nädalalõpp **05.40** Sūdameasi: Püha Columba aare

06.30 Sūdameasi: Lahe ääres kai lähedal **07.25** Winxid **07.50** Käsna-Kalle Kantpüks **08.15** Printsess Sofia Esimene **08.35** Winxid* **09.00** Simpsonid: Kummalind tee-kond **10.00** Animafilm Rango **12.00** Me armastame Eestit **13.30** Papad Mammad **14.30** Suvesangarid **15.55** Midsomeri mõrvad **18.00** Kallis, sa oled kosunud **19.00** Suvised Seitsmesed. Nädalalõpp **19.30** Kättemaksukontor: Bermuda kolmnurk. Kättemaksukontor viibib kriiisil Kariibi merel Bermuda kolmnurga sūdames. Marionile helistatakse ja järgmisel hetkel astub ta üle parda **21.50** Mf 007: Tema Majesteedi salateenistuses **00.35** Impeerium: Tantsupäevad **01.30** Saladused ja valed: Jope **02.20** Midsomeri mõrvad **04.05** Kallis, sa oled kosunud **04.55** Suvised Seitsmesed. Nädalalõpp **05.25** Sūdameasi

06.15 Teismelised ninjakilp-konnad **06.40** Väiksed võlurid **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkock **09.25** Võimalik vaid Venemaal* **09.55** Kirgede torm - armastuslood: Samia ja Gregor **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Kättemaksukontor: Bermuda kolmnurk **13.55** Sūdameasi **15.00** Võimalik vaid Venemaal* **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkock **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor: Küsi surmotel **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Suvesangarid **22.00** Papad Mammad **23.00** Mf X-meeste algus: Wolverine **01.10** Sherlock New Yorgis **02.05** Moodne perekond **02.35** Papad Mammad **03.30** Võimalik vaid Venemaal* **04.05** Suvesangarid **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Sūdameasi

06.15 Teismelised ninjakilp-konnad **06.40** Väiksed võlurid **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkock **09.25** Suvesangarid **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Papad Mammad **12.50** NCIS kriminalistid **13.55** Sūdameasi: Kättemaks **15.00** Suvesangarid **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkock **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor: Küsi surmotel **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Suvesangarid **22.00** Papad Mammad **23.00** Mf Kaljukindlus **01.50** Kutsuge Cobra 11: Väike printsess **02.45** Cristela: Külaareziim **03.06** Papad Mammad **03.50** Võimalik vaid Venemaal* **04.10** Suvesangarid **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Sūdameasi: Kättemaks*

06.15 Teismelised ninjakilp-konnad **06.40** Väiksed võlurid **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkock **09.25** Suvesangarid **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Papad Mammad **12.50** Kutsuge Cobra 11 **13.55** Sūdameasi: Mineviku varjud **15.00** Suvesangarid **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkock **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Suvesangarid **22.00** Suletud uste taga: Petetud pärjaja **23.00** Hitleri jälil: Hitleri lennuk **00.00** NCIS kriminalistid **01.00** Top Gear **02.00** Suletud uste taga **02.55** Hitleri jälil **03.45** Võimalik vaid Venemaal* **04.10** Suvesangarid **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Sūdameasi

HEIDY TAMME
BORIS LEHTLAAN
JÜRI VLASSOV

MTJ 35

ME POLE ENAM VAIKESED

06.08 kell 19
RAPLA LAULULAVAL

Piletid Piletilevis ja Piletimaailmast.
www.kontsertkorraldus.ee Info tel +372 505 9625

Meeniar's **DU PONT** **PILKINGTON** **COLORMASTER**

- AUTOKLAASIDE MÜÜK JA PAIGALDUS
- AUTODE PLEKI- JA VÄRVITÖÖD
- KINDLUSTUSJUHTUMITE KAHJUKÄSITLUS
- AUTOVÄRVIDE MÜÜK, KÄSITÖÖ AEROSOODID

ERGO Swedbank SEESAM BIA RSA GJENSIDIGE SALVA

COLOR MASTER OÜ, Tiigi 20 79001 Kehtna, Rapla maakond
GSM 502 2794 Tel. 487 5770, E-post: info@colormaster.ee

RAPLA KÜTTEKONTOR

MÜÜB LÖHUTUD LEPA KÜTTEPUID (25-60 cm, ka võrkkotis).
Müüme ka PUIDUBRIKETTI.

Hinnad soodsad!
Tel 516 6305

AllikaGrupp

TRERAADIO

Raplamaa Hommik!

Kohalikud uudised, ilm horoskoop, värsked ajalehed ja palju muud põnevat!

Igal tööpäeval
7:30 - 10:00

Raplamaal
91,3 MHz
www.treraadio.ee

pm PRIIMO METS

OÜ Priimo Mets ostab:

- metsakinnistuid,
- kasvavat metsa,
- kasepakku, okaspuu palki,
- paberipuitu, küttepuid,
- võsa hakkeks.

Pakub:

- saematerjali,
- metsaveoteenust.
- kase küttepindu ja kase kütteklotse bigbag kottides

Tel. 506 9966; 489 0696
E-post priimo.mets@priimo.ee

GRUNDA PUIT OÜ

Metsakinnistute ja raide ost (sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpoteegiga koormatud metsakinnistud).
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.

Tel 525 9788, harry@grundar.ee
faks 443 0376, Tehnika 15, Paikuse

Sinu tehtud huvitav FOTOTABAMUS

ootab lehes avaldamist!
Saada foto@sonumid.ee

BonMerité
Natural Luxury

AUHINNATUD KOORIJAD JUULIS -15%

Sooduspakkumine kehtib
Väert Raplamaa Toode kaupluses

Buduaar
Lemmik 2016

WWW.BONMERITE.EU

GRIFS AG

GRIFS OÜ

Võtame tööle Rapla kauplustesse
turvatöötajaid

Pakume:
soodsaid teenimisvõimalusi
paindlikku töögraafikut
osalist või täistööaega
vajadusel koolitust

Info tel 53447184 või e-postil helari.viart@grifsag.ee

Kukerjillid & JUSS HAASMA

**45 aastat hiljem...
16. juuli Rapla laululava**

Kutsub: **Elmar** Toetavad: **Postimees** **saku**

Piletid www.hitivabrik.ee,
Piletilevis ja Piletimaailmas
Algus 20.00

Juulikuus PVC aknad PARIMA hinnaga!

Rapla Viljandi mnt.19

Amves
Tel 489 7306
www.amves.ee, info@amves.ee

OSTAB

- metsakinnistuid
- hüpoteegiga ja läbiraiutud kinnistuid

OÜ LANDEKER

Tel 511 0415, 517 9866, 489 4055. www.landeker.ee

- Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpoteegiga
- Ostame PÖLLUMAAD

Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu
Tel 447 7900, 528 5263
Faks 447 7903, metsagrupp@hot.ee

OÜ Metsagrupp Ltd.

ÕNNESTUNUD LAPSETEGU

PEIPSI SIIG
...TIGU
...TIGU

REIN
F
VIRUTUS-
TULEMUS

UNO FELD
ERNI ÄRN
BRITI
LAULJA

KAHTLANE
VÄRK
SEKUND
KRABISEV
PABER

...TIGU
...TIGU

MINA
ELUTU
OBJEKT
KÄHKU
KÄIV

SILVER
ANNIKO
ARTUR
EESTI
SELT

...TIGU
OMASOO-
IHAR
VAHELDU-
MISI

KAELUSE-
TÄHT

...TIGU

ENN SELI
RAADIOAJA-
KIRJANIK
A

12 KUU
PIKKUNE
AJA-
VAHEMIK

SAARERIIK
ENDINE
ARAABIA
KEELE ERI-
TEADLANE

ONU TOM
RISU
Bl... (koe-
proovi
uuring)

ANU PAI
PÕHJA-
AINE
AKSEL
ORAV

ILMAR
OLEV
ANTON
PEA-
BUNDY

MINA
RÕHKETE
JUTTIDEGA
(mitm)

ARMAR
TIHE
METS
...TIGU

ARMIS-
RASKUS-
TEGA
AUTO-
RISU

SEPA-
HAAMRI-
ALUNE
ATA-ATA
ANDMA

POLE
VÕORAD
VANKRI
OSA

TÜMA MAA
PUU
PAPAGOID

VOORASEMA
ESIVANEM
...TIGU

ÜHE
ERAKONNA
LÜHEND

VERBAAL-
SELT
ÜLINAPP
IVO EEN-
SALU

KIIMLEB
LOOMA-
LIKULT
...KIRI

SAMMUL
(väga eba-
teolikul)

RIIDU

TEO
ERAMU
LENNUK

DIMA
100 (vene k)
VÕIMLEMIS-
RIIST
(käänd)

OSMIUM
...TIGU
ALAJÄSEME
TAGATIPP

RAHU
OLE
VEENDUNUD
...TIGU

1000 M
...TIGU
KRIIPSU-
TÄHT

MEISTRI ja
ÕPIPOISI
VAHEL

...TIGU

TONN
VEELEMB
ELUKAS

PURUNE-
MISMÄRGID
SELEEN
...TIGU

NAIS-
VANEMAL
...TIGU

LÜHI-
INFO
SIK...
...TIGU

URMAS
ALENDER
INDREK

AMEERIKA
PEEN
NAIN
AIN USIN

ANDRES
ALAYER
KARL

REETMIS-
GEENITA

ELMAR
M-VANEM
...G
(üldajaloo
periood)

ARSEEN
MEETER
... HANSA
(resto
Tallinnas)

LÜHITIRIN
JÕGI
AASIAS
N-PÄEVAD

NB!
VASTUS

Lähnen teen emmele
ja issile rõõmu -
olen kuulnud, kui
nad arutavad,
et tore, kui ikka
.....!!!!

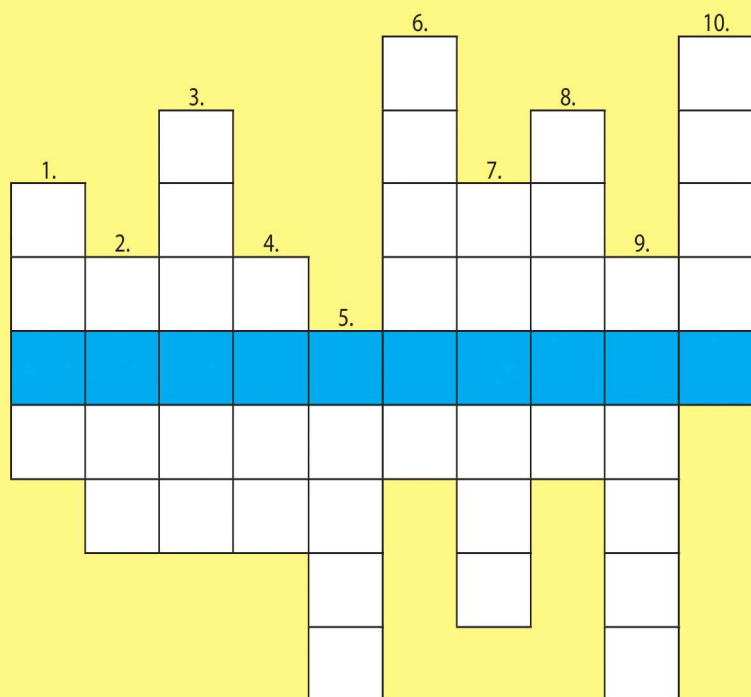
U. Nemvaltsi "Mürakarude
kalendri" kalendaariumit
uskudes on 12. juuli
LAPSETEOPÄEV

Koostas: Aivi Meister

LASTELE

AUHINNAKS

1. VEDELIK JOOMISEKS
2. LIIKUV ÕHK
3. SELLE SEES ON TIHTI JÄÄTIS
4. MATKATARVE
5. VIIB AUTOSID ÜLE VEE
6. REISIMISE VAHEND ÕHUS
7. RATASTEGA REISIKOTT
8. SOOJA ANDEV TAEVAKEHA
9. KERGE UJUMINE
10. SÕIDUVAHEND

ÕIGESTI VASTASID:

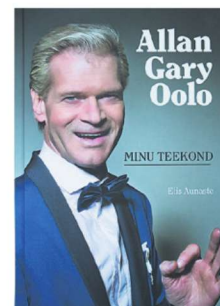
MARILIIS OJAVEE
ROLAND KLAAS
EMILY LADOGA
CAROLY SÖBER
ARON TERRAS
LISANN TERRAS
FRANZ MARKUS
JÜRIMAA
ANNI GRETE JÜRIMAA
TRIINE TOOMINGAS
ERKI ÜTSMÜTS
OSKAR KÄBIN
OSVALD KÄBIN

HELINA BAKAJEV
MARGO PULVER
MAILIS RAIDMA
KÄROLIIS HIETAM
KERLI HIETAM
BERIT LIIMANN
ANDREAS LIIMANN
LISANNA ALLIKA
ANNALOORE
MÖTTUS
TAAVI MIKKOLT
RAUL PATA
LIISA PATA
AGAATE HANSEN

JOOGITOPSI VÕITIS CAROLY SÖBER
EELMISE MÕISTATUSE VASTUS OLI „SEPA VÖÖ“

Kõikide õigesti vastanute vahel loosi-
me välja Elis Aunaste raamatu „Allan
Gary Oolo - MINU TEEKOND“

Saada ristsõna vastus hiljemalt 17. juuliks e-postile: kuulutused@sonumid.ee (märksõnaga "täiskasvanute ristsõna" või "lasteristsõna") või Raplamaa Sõnumite toimetusse aadressil Viljandi mnt 6, Rapla 79511. NB! Loosimises osalevad ainult märksõnaga vastused. Auhiinad saab kätte toimetusest kahe nädala jooksul.

5. juulil ilmunud suure ristsõna vastus on „**ikka rahaasjad olema puh-
tad**“. Termostassi võitis **EERO KÕRV**

TÄISKASVANUTE RISTSÕNA VASTUSE KUPONG

Vastus

.....

.....

.....

Nimi

LASTE RISTSÕNA
VASTUSE KUPONG

VASTUS

.....

NIMI

.....

Juuru kihelkonnapäevad tulid oma juurte juurde

„Juurte Juures Juurus“ - just sellist pealkirja kandsid seekordsed Juuru kihelkonnapäevad. Kolme päeva jooksul said kihelkonna inimesed ammutada teadmisi ajaloo kohta, meenutada ja tänada oma esivanemaid ning veeta ühiselt üks mõnusalt aktiivne nädalavahetus.

Katri Reinsalu

Üle aasta korraldatav kihelkonda ühendav ettevõtmine sai alguse 1999. aastal samuti Juurust. Vahepealsetel aastatel käidi mööda kihelkonna külasid. Lähiminevikus on fookuses olnud näiteks Pirgu, Lau, Karitsa ja Atla küla. Tänavu jõuti ringiga keskusesse tagasi.

Kihelkonnapäevade peakorraldaja Juuru Mikhli koguduse õpetaja Kalle Kõiv ütleb, et kindlat süsteemi, kuidas teatepulk liigub, ei ole. Kihelkonnapäevade suhe Juuruga on alati tugev olnud, sest ava- ja lõpupäev on alati Juurus. Iga kord antakse korraldusõigus edasi. „Pirgu üle-eelmine aasta korraldas ja leidis, et aeg on jälle Juuru käes,“ ütleb Kõiv. Sel korral anti teatepulk Kaiule üle, kellel tuleb üritus seega 2019. aastal korraldada.

Juuru XI kihelkonnapäevade avapauk anti reedel. Aastate jooksul on kiriku öökontsert traditsiooniks saanud. Tänavu oli enne seda aga ühisjooks Mahtra sõjavääljalt kiriku juurde. Kõiv räägib, et joostud on ka varasematel aegadel. Mõnes mõttes oli see vana unustatud traditsiooni ellu äratamine. Teisalt oli sel ka sümbolne tähendus, sest nii Mahtra sõda kui ka kirik on kihelkonnas väga olulised sümbolid. Kuna Mahtra sõda on midagi Juuru kihelkonna ajaloo, mida igale lapsele koolis õpetatakse, tuleb Kõivu sõnul seda ka rõhutada ja meele hoida.

Jooks ei olnud otseselt sportlastele suunatud, pigem oli see ühistegevus. Aega ei mõõdetud, kuid kolm esimest naist ja meest said auhinnaga premeeritud küll.

Kella kümnest õhtul toimus kirikus kihelkonnapäevade ametlik avamine. Sõna said kihelkonda kuuluvate valdade esindajad, kuid õhtu maiuspalaks oli loomulikult Riho Sibula ja Ulla Kriguli

südamlik kontsert. Vaba istumiskohta kirikus naljalt leida ei õnnestunud. Öökontserdi puhul kattus kaks üritust - kihelkonnapäevad ja Juuru XI Orelisuvi. Kõiv ütleb, et kindlasti oli see Orelisuve kõige külastatum kontsert.

Pärast muusikat süüdati õhtuhämaruses küünlad, mis asetati kirikuaiale oma esivanemate meenutamiseks ning tänamiseks.

Külapäev ja kirikupäev

Laupäeva märksõna oli küla. Kihelkonnapäevade üritused olid Juuru olulisemates paikades. Hommik algas SOS Lastekülas kogupereetendusega „Tistou roheliste sõrmedega poiss“. Eduard Vilde koolis peeti ajalooajalõuna, kus Kalev Kask andis ülevaate Juuru ajaloost, Hanno Talving rääkis ministeeriumikoolidest ning Jaak Kadarik tegi kihelkonnapäevade video- ja slaidikava. Rait Talvoja juhendamisel avanes võimalus külastada Juuru mõisa.

Pärast värskendavat vihma hoogu koguneti aga skatepark'i ümbrusesse. Suurem vihmavesi pühiti harjadega minema ja osavamad saidki võimaluse trikitama asuda. Vaatamist jagus, sest nii mõnigi uhke õhulend lõppes pikali maas. Need, kes ekstreemsusi taga ei ajanud, said üksteisega jõudu katsuda osavusmängudes. Kehakinnitust sai platsi äärde püsti pandud kohvikust.

Milline õige külapäev siis ilma simmanita peetud saaks? Õhtuse meelelahutuse eest hoolitsesid Järlepa Hoovikoor ja Marju Metssalu. Jalga sai keerutada ansambli Ah sa RAKS! saatel.

Pühapäev oli pühendatud kirikule. Sündmused olid koondunud kiriku, pastoraadi ning kalmistu ümber. Päeva alustati kihelkonna suurkujude kalmudel küünalde süütamisega. Seejärel oli kalmistupüha jumalateenistus.

Kalev Kase juhatusel korraldati kaks ekskursiooni. Üks tutvustas pastoraadi hoonet ja aeda, teine kirikut ning kirikuaeda. Kirikus avati ülevaatenäitus „Juuru kihelkond sõnas ja pildis“.

Kiriku ümbruses korraldati ka kihelkonnalaat, kus müüdi mitmesuguseid kaupu. Huvilised said soetada nii põnevat vanavara, lapsepõlvest tuttavaid raamatuid kui ka vinüülpilte. Jahedate suveõhtute tarbeks müüdi mütse ning teisigi rõivaid. Kõhutäiteks oli suitsuliha ja veidi magusamat talukaupa. Koduseid varusid sai täiendada mitmesuguse käsitööga.

Peakorraldaja leiab, et festivali külastanud inimesi oli piisavalt. Ta usub, et kihelkonnapäevad puudutasid kogukonda. Oli näha, kuidas kortermajade rahvas suudeti õue meelitada.

Ta lisab, et eesmärk ei olegi rahvast kaugemalt Juuru kutsuda. Pigem on see just kihelkonna enda inimeste kokku toomiseks. Kolme päeva üritusi külastas piisavalt inimesi, et oleks mõnus koos olla. „Meie jäime külastajate

arvuga väga rahule,“ ütleb Kõiv.

Korraldusliku poole pealt jääb Kõiv samuti rahule. Eriti arvestades asjaolu, et kolmepäevane ettevõtmine pandi kokku napi eelarve ja lühikese ajaga. Planeeritud eelarve oli kõigest 300 eurot. Tööd tehti vabast tahtest ja tasu saamata.

Võrreldes avapäeva ja kirikupäeva eelmise korraga, on Kõiv veendunud, et need oli viimaste aastate kordaläinud. Samal ajal tõdeb ta, et arenemisruumi on loomulikult veel piisavalt.

Pühapäeva õhtul kihelkonnapäevad ühtlasi ka lõpetati. Kirikupäevale kohaselt jäi viimasena kõlama ikka oreli hääl. Kihelkonnapäevadele pani punkti Orelisuve soovikontsert, kus organistid olid Ines Maidre ja Kristel Aer.

Skatepark'is sai näha jalgrattaga trikitajaid.

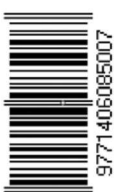
Öökontserdi maiuspalaks oli Riho Sibula ja Ulla Kriguli kirikukontsert.

Kihelkonnalaadal müüdi igasugust kaupa.

Fotod: AARE HINDREMÄE

ISSN 2228-1886

RAPLAMAASõnumid

Rapla 79511, Viljandi mnt 6, tel 489 2133, 5567 3260 Tellimised, reklaam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084 faks 489 2135, e-post: info@sonumid.ee, kodulehekülg: www.sonumid.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson

Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244) Ajakirjanikud: Siim Jõgis (489 2132), Mariliis Vest (489 2137), Stina Andok, Katri Reinsalu (489 2246), Helerin Värönen (489 2132), Haldi Ellam

Tehnilise toimetuse juhataja: Siim Solman (489 2138)

Kujundaja: Ulvi Blande (489 2138)

Keeletoimetaja: Liivi Jegorov (489 2138)

Reklaamitoimetuse juht: Ulvi Salumäe (489 2130). Reklaamijuht: Kadri Paju (489 2130)

Raamatupidaja: Juulija Kuum (489 2133)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastõid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastõid ei tagastata ega retsenseerita. Honoreeritakse tellitud kaastõid. Raplamaa Sõnumeid on võimalik tellida Eesti Posti sidejaoskondadest, raamatukogudest, toimetuse reklaamiosakonnast ja internetis Raplamaa Sõnumite koduleheküljel. Toimetuse võtab vastu ka telefonitsi esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 8.30 - 17 Viljandi mnt 6, Rapla. Tel 489 2130, faks 489 2135.

Väljaandja: OÜ Nädaline. Trükk AS Printall. Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eall.ee või tel 646 3363